

วารสารห้องสมุด T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๕

กันยายน — ตุลาคม ๒๕๑๖

บริษัท เชลล์แห่งประเทศไทย จำกัด

เสนอรายการ

มหานิทรรศการ ทางอากาศ

ทางสถานีวิทยุ ท.ท.ท. ภาคปรกติ

ทุกวันจันทร์-วันเสาร์

เอ. เอ็ม. ความถี่ 1500-6010 กิโลเฮิรตซ์

เอฟ.เอ็ม. ความถี่ 100.5 เมกะเฮิรตซ์

เวลา 21.30-22.00 น.

* เอกสารประกอบคำบรรยาย

รัฐศาสตร์เบื้องต้น

หลักการพหุบาทที่ชุมชนชน

ปัญหาการศึกษานานขึ้นมัธยม

กฎหมายสำหรับประชาชน

จิตวิทยาพัฒนาการ

หนังสือกับชีวิต

วารสารห้องสมุด

T.L.A. BULLETIN

ปีที่ ๑๗ ฉบับที่ ๕

กันยายน — ตุลาคม ๒๕๑๖

นิตยสารรายสองเดือนของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

สารบัญ

หน้า

การศึกษาการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด ของห้องสมุดวิทยาลัยครูทั่วประเทศ	ปัญญา สุขแสน	๓๓๕
จากคิวถึงรัฐสภาอเมริกัน	กฤษณ์รัตน์ สุวรรณรัตน์	๔๑๔
ส่งเสริมการอ่านหนังสือในหมู่บ้าน	บำรุง สุขพรรณ	๔๑๕
รัฐธรรมนูญของไทย	พัทธ์ เนียมบุญขร	๔๒๒
จดหมายจากคนไกลบ้าน	ลมูล รัตตากร	๔๓๕
บรรณารักษ์นานาชาติในกรุงเทพมหานคร (ภาษาอังกฤษ) ฮวา — เว ลี		๔๔๓
บทบรรณาธิการ : การศึกษาผู้ใหญ่ของไทย		๔๔๕
แผนก้าวหน้า		๔๕๓
ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์		๔๗๓

ปก : ภาพปกเอกสารประกอบรายการมหาวิทยาลัยทางอากาศที่แจกฟรี

T.L.A. BULLETIN

Volume 17, Number 5

September – October B.E. 2516 (1973)

C o n t e n t s

	Page
A Study of the Establishment of an Acquisition Center for the Teacher Training Colleges' Libraries in Thailand	<i>Panya Sooksaen</i> 375
From D.C. to L.C.	<i>Kuntonrat Suwannarat</i> 414
Reading Promotion in Mu Ban	<i>Bamroong Sukphan</i> 419
The Constitutions of Thailand	<i>Pat Niemgoonchon</i> 422
Letters from a Thai Librarian Abroad	<i>Lamoon Ruttakorn</i> 439
Partner for School Library Development in Thailand	<i>Hwa – Wei Lee</i> 443
Editorial : Thai Adult Education	 449
News	 457
Librarian Relation Centre	 473

Cover : A Cover of Shell's University On Air Program Publications
Distributed Free of Charge to Members

วารสารห้องสมุด
T.L.A. BULLETIN

นิตยสารรายสองเดือน ของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ เพื่อ

ส่งเสริมและเผยแพร่วิชาบรรณารักษศาสตร์
ส่งเสริมและเผยแพร่งานการศึกษาและวัฒนธรรม

บรรณาธิการ

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

ประจำกองบรรณาธิการ

นางแม่นันมาส ชวลิต
นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ
ม.ล. จ้อย นันทวิจิตรนทร์
นางรำภา กุลสมบุรณ์
นางจุฑามาศ สุวรรณโครช

นางนวนิย์ อินทวามะ
นางสาวทองหยก ประทุมวงศ์
นางสาวลมูล รัตทาการ
นางสาวกาญจนา ไสโกนคร
นายชลธิช ลีระวนิช

เจ้าของ :

ผู้จัดการ, ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา :

สำนักงาน :

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

ตึกอรรถยเทพกัญญา เลขที่ ๒๔๑ ถนนวัดบวรนิเวศ

ถนนพระสุเมรุ บางลำพู กรุงเทพมหานคร โทร. ๘๒๕๕๒๘

พิมพ์ที่ :

โรงพิมพ์ไทยเชมม ถนนเฟื่องนคร กรุงเทพมหานคร โทร. ๒๒๐๔๔๘

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามคัดลอกข้อความตอนหนึ่งตอนใดไปตีพิมพ์โดยไม่ได้รับอนุญาต.

T.L.A. BULLETIN

Official Bi – monthly Journal of the Thai Library Association

Editor in Chief

Dr. Damrong Bejrablaya

Editorial Staff

Mrs. Maenmas Chavalit
Mrs. Kulasap Kesmankit
M.L. Joy Nanthivashrin
Mrs. Rampee Kulsomboon
Mrs. Chutamart Suwanakroth

Mrs. Navanit Intrama
Miss Tongyod Pratoomvongs
Miss Lamoon Ruttakorn
Miss Kanchana Sophanodorn
Mr. Shalash Liyavanija

Owner

Thai Library Association
Mahamakut Rajvidyalaya

Bovoraniyes, Bangkok Metropolis, Thailand

Printed at Thaikasem Press, Fuangnakorn Road, Bangkok Metropolis, Thailand

(All rights reserved. No part of this journal may be reproduced in any form without the permission of the owner)

รายนามคณะกรรมการบริหารประจำปี พ.ศ. ๒๕๑๖ - ๒๕๑๗

ของ

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

นายกสมาคม

อุปนายก คนที่ ๑

อุปนายก คนที่ ๒

เลขานุการ

เหรัญญิก

บรรณารักษ์

ปลัด

นายทะเบียน

ประธานแผนกวิเทศสัมพันธ์

ประธานแผนกเผยแพร่วิชาการ

ประธานแผนกประชาสัมพันธ์

ประธานแผนกจัดทำวารสาร

ประธานแผนกหาทุน

ประธานแผนกจัดพิมพ์

ประธานแผนกนิเทศก์ห้องสมุด

ประธานแผนกห้องสมุดโรงเรียน

ประธานแผนกวิจัย

ประธานแผนกแลกเปลี่ยนหนังสือและสิ่งพิมพ์

ประธานแผนกชมรมห้องสมุด

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

กรรมการ

- นางแม่นมาส ขวาลิต

- นางจารุวรรณ สันธุโสภณ

- พล.ต.ต. ม.ล. มานิจ ชุมสาย

- นางธรา กนกมณี

- นางสาวกัทลี สมบัติศรี

- นางสาวทองหยด ประทุมวงศ์

- นางสาวไข่มุกด์ มลิทธะเลข

- นางจุฑามาศ สุวรรณโคธ

- ดร. มาเรียม เหล่าสุนทร

- นางจารุวรรณ สันธุโสภณ

- นางสาวสา วงศ์ยังอยู่

- นายชลัย ลีชะวนิช

- นายแพทย์ดำรง เพ็ชรพลาย

- นางสาวลมูล รัตติก

- นางสาวกาญจนา โสภโณตร

- นางศศิวงศ์ ปึงตระกูล

- นางรำภา กุลสมบุรณ์

- นางสาวกัทลี สมบัติศรี

- นายสุข พงษ์สถิตย์

- นางสาวนิลวรรณ ปิ่นทอง

- นายฉุน ประภาวิวัฒน์

- ดร. ประดิษฐ์ เชื้อวาสกุล

- นางจิตตรา ประนิช

- นางกุลทรัพย์ เกษแม่นกิจ

- นางอัมพร บันศรี

- นางนวนิตย์ อินทามะ

- ม.ล. จ้อย นันทวิชรินทร์

OFFICE BEARERS OF THE T.L.A. 1973-1974

President	- Mrs. Maenmas Chavalit
First Vice President	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Second Vice President	- M.L. Manich Jumsai
Secretary	- Mrs. Thara Kanakamani
Treasurer	- Miss Katalee Sombatsiri
Librarian	- Miss Tongyod Pratoomvongs
Registrar	- Mrs. Chutamart Suwanakroth
Chief of Reception Committee	- Miss Kaimook Milintalake
Chief of Foreign Relations	- Dr. Maria Laosunthara
Chief of Library Training	- Mrs. Charuwan Sindusopon
Chief of Public Relations	- Miss Rasa Wongyoungyu
Chief of the T.L.A. Bulletin	- Mr. Shalash Liyavanija
Chief of Fund Raising	- Dr. Damrong Bejrablanya
Chief of Publication	- Miss Lamoon Ruttakorn
Chief of Library Clinic	- Miss Kanchana Sophanodorn
Chief of Development of School Libraries	- Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Research Project for Library Technique and Information Science	- Mrs. Sasiwong Pungtrakul
Chief of Gift and Exchanges	- Mrs. Rampee Kulsomboon
Chief of Provincial Library Club	- Miss Katalee Sombatsiri
Member	- Mr. Sook Pongsatidya
Member	- Miss Nilawan Pintong
Member	- Mr. Chun Prabhavi-vadhana
Member	- Dr. Pradisth Cheosakul
Member	- Mrs. Chittra Pranich
Member	- Mrs. Kulasap Kesmankit
Member	- Mrs. Amporn Punsri
Member	- Dr. Navanit Intrama
Member	- M.L. Joy Nanthivashrin

การศึกษาการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด ของห้องสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บัญชา สุขแสน*

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า มีจุดมุ่งหมายเพื่อ
ศึกษาการ จัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด
วิทยาลัยครู สำหรับบริการและติดตาม
ความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ของวัสดุห้องสมุดที่
สอดคล้องกับการศึกษาในระดับวิทยาลัยครู
โดยศึกษาแนวโน้มความต้องการและความ
เห็นของบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์
วิทยาลัยครูที่มีต่อการ จัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุ
ห้องสมุดวิทยาลัยครู หน้าที่การบริการ
และลักษณะสำคัญของศูนย์จัดหาวัสดุห้อง
สมุด ลักษณะการจัดหาวัสดุห้องสมุดใน
ห้องสมุดวิทยาลัยครู ปัญหาต่าง ๆ ในการ
จัดหาวัสดุห้องสมุด ตลอดจนเวลาที่ใช้ใน
การจัดหาและค่าใช้จ่ายที่ใช้ในการจัดหา
วัสดุห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางสำหรับ
การเสนอแนะ ให้มีการจัดตั้งศูนย์จัดหา

วัสดุห้องสมุดของวิทยาลัยครูขึ้น อันจะเป็น
ประโยชน์ ต่องานด้าน การจัดหาวัสดุห้อง-
สมุดของ ห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาค.

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
๒ ประเภท คือ:-

ประเภทที่ ๑ ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สำหรับทดลองสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการ
เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ บรรณารักษ์และ
ผู้ช่วย บรรณารักษ์วิทยาลัยครูกับ นิสิต
ปริญญาโท สาขาบรรณารักษศาสตร์ ที่
กำลังศึกษา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร ปีการศึกษา ๒๕๑๕ และ
มีประสบการณ์จากการปฏิบัติงานในห้อง-
สมุดวิทยาลัยครูมาก่อน จำนวน ๕๐ คน.

* นายบัญชา สุขแสน, กศ.บ., ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์, กศ.ม. (บรรณารักษ-
ศาสตร์) ปัจจุบันเป็นอาจารย์โท วิทยาลัยครูอุดรดิตถ์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. บทความ
เรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งของบทความของวิทยานิพนธ์ที่เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต เมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๑๖.

ประเภทที่ ๒ ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
สำหรับศึกษาการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้อง-
สมุดวิทยาลัยครู ได้แก่ บรรณารักษ์และ
ผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาค ๒๕ แห่ง ในปีการศึกษา
๒๕๑๕ จำนวน ๖๕ คน.

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือ ที่ใช้ในการ รวบรวม ข้อมูล
คือ แบบสอบถาม มี ๓ แบบคือ:—

๑. แบบให้เลือกตอบ (multiple choice).

๒. แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale).

๓. แบบให้ตอบโดยเสรี (open end).

โดยแบ่งออกเป็น ๗ ตอน คือ:—

ตอนที่ ๑ คือ รายละเอียดเกี่ยวกับ
บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์ เช่น
อายุ จำนวนปีที่ได้ปฏิบัติงาน วุฒิทางการ
ศึกษา การปฏิบัติงาน รวมทั้งสิ้น ๑๐ ข้อ
เป็นแบบสอบถาม แบบให้เลือกตอบ (mul-
tiple choice).

ตอนที่ ๒ คือ รายละเอียดเกี่ยวกับ
ลักษณะงานการจัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยา-

ลัยครู เช่น เจ้าหน้าที่ วิธีการจัดหาวัสดุ
ห้องสมุด ประเภทวัสดุห้องสมุดที่จัดหา
งบประมาณ ผู้เสนอแนะวัสดุ แหล่งวัสดุ
จำนวนครั้งของการจัดหาวัสดุห้องสมุดในปี
การศึกษา ๒๕๑๕ รวมทั้งสิ้น ๒๒ ข้อ
เป็นแบบสอบถามแบบให้เลือกตอบ (mul-
tiple choice).

ตอนที่ ๓ คือ คู่มือที่ใช้ในการจัดหา
วัสดุห้องสมุด เช่น บรรณานุกรม รายชื่อ
วัสดุ ใบปลิว ประกาศโฆษณา รวมทั้งสิ้น
๑๒ ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วน
ประมาณค่า (rating scale).

ตอนที่ ๔ คือ ปัญหาในการจัดหาวัสดุ
ห้องสมุด เช่น การจัดหาโดยวิธีการจัดซื้อ
การแลกเปลี่ยน และการขอรับบริจาค
รวมทั้งสิ้น ๓๘ ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบ
มาตราส่วนประมาณค่า (rating scale).

ตอนที่ ๕ คือ หน้าที่และการบริการ
ของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด เช่น รวบรวม
บรรณานุกรม เสนอรายชื่อวัสดุที่เหมาะสม
พิมพ์บรรณานุกรมมาตรฐานของห้อง-
สมุดวิทยาลัยครู เป็นแหล่งกลางในการ
เสนอวัสดุใหม่ ของสำนักพิมพ์เอกชนและ
หน่วยงานทางราชการ จัดซื้อวัสดุห้องสมุด
ให้ รวมทั้งสิ้น ๑๔ ข้อ เป็นแบบสอบถาม
แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale).

ตอนที่ ๖ คือ ลักษณะของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู เช่น สถานที่ตั้ง ศูนย์เจ้าหน้าที่ สำนักงาน เครื่องใช้ รวมทั้งสิ้น ๘ ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale).

ตอนที่ ๗ คือ ความเห็นในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด เช่น ความรวดเร็วในการจัดหาวัสดุ การจัดหาวัสดุได้มาก ข้อเรื่อง การประหยัดเวลาในการรวบรวมรายชื่อวัสดุห้องสมุด การลดปัญหาเรื่องขาดเครื่องมือคัดเลือกวัสดุ เป็นศูนย์ร่วมมือระหว่าง บรรณารักษ์ วิทยาลัยครู ในการจัดหาวัสดุห้องสมุด รวมทั้งสิ้น ๒๒ ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale).

ตอนสุดท้าย เปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็นที่มีต่อศูนย์จัดหาวัสดุโดยเสรี เป็นแบบปลายเปิด (open end).

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยพิจารณาตามสถานที่ปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง คือ :-

๑. สำหรับ บรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยครู ๒๒ แห่ง ในส่วนภูมิภาค ผู้วิจัยได้

ส่งแบบสอบถามไปให้ทางไปรษณีย์ แบบสอบถามแต่ละชุดมีชื่อที่อยู่ของผู้วิจัยพร้อมทั้งแสตมป์ สำหรับส่งแบบสอบถามกลับ.

๒. สำหรับ บรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ ที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยครู ๗ แห่ง ในส่วนกลาง ผู้วิจัยได้นำไปให้และเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและคำนวณค่าทางสถิติ ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้ คือ :-

๑. ร้อยละ เพื่อหาค่าร้อยละของรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะของการจัดหาวัสดุห้องสมุด ของห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค.

๒. ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) เพื่อหาค่าเฉลี่ยของคู่มือที่ใช้ในการจัดหาวัสดุ ปัญหาการจัดหาวัสดุห้องสมุด ระหว่างห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค หน้าที่ การบริการลักษณะของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด และความเห็นในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู ของบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค.

๓. $t - tset$ เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ของข้อ ๒.

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐาน การวิจัยครั้งนี้
คือ:—

๑. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค น่าจะมีความเห็นแตกต่างกันในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู.

๒. บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค น่าจะประสบปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดแตกต่างกัน.

๓. บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วน ภูมิภาค น่าจะ ใช้คู่มือการจัดหาวัสดุห้องสมุดแตกต่างกัน.

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยครั้งนี้ สรุปผลได้ดังต่อไปนี้
คือ:—

ก. ลักษณะภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่าง

ผลปรากฏดังต่อไปนี้ คือ:—

๑. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นเอก ร้อยละ ๔๒.๘๖ ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท ร้อยละ ๓๕.๗๑ และข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ร้อยละ ๒๑.๔๓.

บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นตรี ร้อยละ ๕๗.๕๐ ข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นโท ร้อยละ ๓๒.๕๐ และข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นเอก ร้อยละ ๑๐.๐๐.

๒. บรรณารักษ์และผู้ช่วย บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง มีช่วงอายุระหว่าง ๒๖—๓๐ ปี ร้อยละ ๓๕.๗๒ ช่วงอายุระหว่าง ๓๑—๔๐ ปี ร้อยละ ๒๘.๕๗ ช่วงอายุระหว่าง ๒๑—๒๕ ปี ร้อยละ ๑๔.๒๘ และช่วงอายุระหว่าง ๓๑—๓๕ ปี, ๔๑—๔๕ ปี และ ๔๖—๕๐ ปี ร้อยละ ๗.๑๔.

บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีช่วงอายุระหว่าง ๒๑—๒๕ ปี ร้อยละ ๕๒.๕๐ ช่วงอายุระหว่าง ๒๖—๓๐ ปี ร้อยละ ๒๒.๕๐ ช่วงอายุระหว่าง ๓๑—๔๐ ปี ร้อยละ

๑๒.๕๐ ช่วงอายุระหว่าง ๓๖—๔๐ ปี
ร้อยละ ๗.๕๐ และช่วงอายุระหว่าง ๔๑—
๔๕ ปี ร้อยละ ๕.๐๐.

๓. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์
วิทยาลัยครูส่วนกลาง ได้เคยปฏิบัติงาน
ในห้องสมุดวิทยาลัยครูในช่วงเวลา
ระหว่าง ๑—๓ ปี ร้อยละ ๕๐.๕๐ มาก
กว่า ๑๐ ปี ร้อยละ ๒๘.๕๗ ช่วงเวลา
ระหว่าง ๔—๖ ปี ร้อยละ ๑๔.๒๕ และ
ช่วงเวลาระหว่าง ๗—๑๐ ปี ร้อยละ
๗.๑๔.

บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิ
ทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ได้เคยปฏิบัติงานใน
ห้องสมุดวิทยาลัยครูในช่วงเวลาระหว่าง
๑—๓ ปี ร้อยละ ๗๕.๐๐ ช่วงเวลา
ระหว่าง ๔—๖ ปี และ ๑๐ ปีขึ้นไป ร้อยละ
๑๒.๕๐.

๔. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณา
รักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง มีวุฒิปรินญา
ตรี และอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์
ร้อยละ ๓๕.๗๒ วุฒิปรินญาตรี และ
ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณา
รักษศาสตร์ ร้อยละ ๒๘.๕๗ วุฒิปรินญา
โทสาขาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ
๑๔.๒๕ และวุฒิต่ำกว่าระดับปรินญาตรี
และระดับปรินญาตรีสาขาบรรณารักษ
ศาสตร์ ร้อยละ ๗.๑๔.

บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิ
ทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีวุฒิปรินญาตรี
ร้อยละ ๓๒.๕๐ วุฒิปรินญาตรีและประ
ภาคนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษ
ศาสตร์ ร้อยละ ๒๗.๐๐ วุฒิปรินญาตรี
และอนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ
๑๕.๐๐ วุฒิปรินญาตรีสาขามรรณา
รักษศาสตร์ ร้อยละ ๑๒.๕๐ วุฒิปรินญา
โทสาขามรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ
๕.๐๐ วุฒิต่ำกว่าระดับปรินญาตรี ระดับ
ปรินญาตรี และระดับปรินญาโทกับ
อนุปริญญาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ
๒.๕๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๒.๕๐.

๕. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณา
รักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง มีพื้นฐานการ
ศึกษาในระดับปรินญาตรี สาขาสังคม
ศาสตร์และการศึกษา ร้อยละ ๒๑.๔๓
สาขาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ ๑๔.๒๘ และ
ไม่ตอบ ร้อยละ ๔๒.๘๖.

บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิ
ทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีพื้นฐานการศึกษา
ในระดับปรินญาตรีสาขาการศึกษา ร้อย
ละ ๔๕.๐๐ สาขามนุษยศาสตร์ ร้อยละ
๓๐.๐๐ สาขาวิทยาศาสตร์ ร้อยละ
๑๒.๕๐ สาขาสังคมศาสตร์ ร้อยละ
๒.๕๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๑๐.๐๐.

๖. บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง ได้ทำงาน ให้บริการในห้องสมุดและสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ ๖๔.๒๕ ทำงาน ให้บริการในห้องสมุดและสอนวิชาอื่นๆ ซึ่งไม่ใช่วิชาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ ๒๕.๕๗ และทำงาน ให้บริการในห้องสมุดเพียงอย่างเดียว ร้อยละ ๗.๑๔.

บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ได้ทำงาน ให้บริการในห้องสมุดและทำการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ร้อยละ ๕๗.๗๐ ทำงาน ให้บริการในห้องสมุด สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสอนวิชาอื่นๆ ร้อยละ ๒๗.๕๐ ทำงานและให้บริการในห้องสมุดอย่างเดียว และทำงานให้บริการในห้องสมุด และสอนวิชาอื่นๆ ร้อยละ ๗.๕๐.

ข. ลักษณะการจัดหาวัสดุของห้องสมุดวิทยาลัยครู

ผลปรากฏดังต่อไปนี้ คือ—

๑. ห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนกลาง ไม่มีบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่จัดหาวัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะ ร้อยละ ๗๑.๔๓ และห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางบางแห่ง มี

บรรณารักษ์สำหรับจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะ ร้อยละ ๒๘.๕๗.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ไม่มีบรรณารักษ์ที่ทำหน้าที่จัดหาวัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะ ร้อยละ ๕๕.๐๐ และห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคบางแห่ง มีบรรณารักษ์สำหรับจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะ ร้อยละ ๔๐.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๕.๐๐.

๒. ห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนกลาง ไม่ได้จัดให้มีแผนกจัดหาวัสดุห้องสมุดเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๑๐๐.๐๐.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ไม่ได้จัดให้มีแผนกจัดหาวัสดุห้องสมุดเพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๖๕.๐๐ และมีห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคบางแห่งได้จัดให้มีแผนกจัดหาวัสดุห้องสมุด เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะ ร้อยละ ๓๕.๐๐.

๓. ห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนกลาง ไม่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการจัดหาวัสดุห้องสมุดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ ๘๕.๗๑ แต่มีบางแห่งได้กำหนด

แนวทางปฏิบัติสำหรับการจัดหาวัสดุห้องสมุดเข้าห้องสมุดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ ๑๔.๒๕.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ไม่ได้กำหนดแนวทางปฏิบัติสำหรับการจัดหาวัสดุห้องสมุดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ ๖๕.๐๐ แต่มีบางแห่งได้กำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดหาวัสดุเข้าห้องสมุดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร ร้อยละ ๓๐.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๕.๐๐.

๔. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง มุ่งการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยการสั่งซื้อ ร้อยละ ๕๗.๑๔ การจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยการสั่งซื้อ แลกเปลี่ยน และขอรับบริจาค ร้อยละ ๒๘.๕๗ และการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยการสั่งซื้อ และขอรับบริจาค ร้อยละ ๑๔.๒๕.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มุ่งการจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยการสั่งซื้อ ร้อยละ ๗๐.๐๐ การจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยการสั่งซื้อและขอรับบริจาค ร้อยละ ๒๕.๐๐ และการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยการสั่งซื้อ แลกเปลี่ยนและขอรับบริจาค ร้อยละ ๕.๐๐.

๕. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง เน้นการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือร้อยละ ๔๒.๘๖ การจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ ร้อยละ ๒๘.๕๗ และการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือ สิ่งตีพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ ร้อยละ ๒๘.๕๗.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค เน้นการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ร้อยละ ๔๐.๐๐ การจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือ สิ่งตีพิมพ์และโสตทัศนวัสดุ ร้อยละ ๓๕.๐๐ และการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือ ร้อยละ ๒๕.๐๐

๖. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ได้ให้อาจารย์ นักเรียนนักศึกษา บรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์มีส่วนในการเสนอวัสดุห้องสมุดและคัดเลือกวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๑๐๐.๐๐.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ได้ให้อาจารย์ นักเรียนนักศึกษา บรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ มีส่วนในการเสนอวัสดุและคัดเลือกวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๕๐.๐๐ ให้อาจารย์ผู้สอนวิชาในหมวดวิชาต่าง ๆ เป็นผู้เสนอและคัดเลือกวัสดุ

ห้องสมุด ร้อยละ ๓๐.๐๐ บรรณารักษ์ และผู้ช่วยบรรณารักษ์ มีส่วนในการเสนอ และคัดเลือกวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๑๕.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๕.๐๐.

๗. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ไม่ได้จัดเตรียมบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุสำหรับบริการให้คัดเลือกรวบรวม ร้อยละ ๔๒.๘๕ จัดเตรียมบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุไว้ที่ห้องสมุด ร้อยละ ๒๘.๕๗ หมุนเวียนบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุไปตามหมวดวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัย ร้อยละ ๑๔.๒๙ และไม่ตอบร้อยละ ๑๔.๒๙.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ได้จัดเตรียมบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุไว้ที่ห้องสมุด ร้อยละ ๕๕.๐๐ ไม่ได้จัดเตรียมบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุไว้เลย ร้อยละ ๒๕.๐๐ หมุนเวียนบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุไปตามหมวดวิชาต่าง ๆ ในวิทยาลัยครู ร้อยละ ๒๐.๐๐.

๘. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ได้จัดเตรียมรายชื่อของสถานที่ เช่น สำนักพิมพ์และร้านจำหน่ายวัสดุทั้งเอกชน และราชการ เพื่อความสะดวกในการจัดหาวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๑๐๐.๐๐.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ได้จัดเตรียมรายชื่อของสถานที่ เช่น สำนักพิมพ์ และร้านจำหน่ายวัสดุทั้งของเอกชน และราชการ เพื่อสะดวกในการจัดหาวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๕๐.๐๐ และไม่ได้ทำรายชื่อของสถานที่จำหน่ายวัสดุเอาไว้ ร้อยละ ๑๐.๐๐.

๙. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ใช้วิธีการติดต่อจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยบรรณารักษ์เดินทางไปจัดหาด้วยตนเอง ร้อยละ ๗๑.๔๓ ใช้บริการทางไปรษณีย์ บรรณารักษ์ไปจัดหาด้วยตนเองหรือฝากอาจารย์ผู้สอนไป ร้อยละ ๒๘.๕๗.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้วิธีการติดต่อจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยบรรณารักษ์เดินทางไปจัดหาด้วยตนเอง ร้อยละ ๓๕.๐๐ การจัดหาที่ใช้บริการไปรษณีย์เพียงอย่างเดียว และการใช้บริการไปรษณีย์โทรเลข บรรณารักษ์ไปจัดหาด้วยตนเองหรือฝากอาจารย์ผู้สอนไป ร้อยละ ๓๐.๐๐ ไม่ตอบร้อยละ ๕.๐๐.

๑๐. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ให้อำนาจหน้าที่หนังสือในกรุงเทพมหานคร เป็นตัวแทนในการจัดหาแทน ร้อยละ ๕๗.๑๕ ให้สำนักพิมพ์เอกชนในกรุงเทพ

การศึกษาการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด

๓๘๓

มหานครเป็นตัวแทนในการจัดหา ร้อยละ ๒๘.๕๗ ให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนในการจัดหา ร้อยละ ๑๔.๒๘.

ห้องสมุดวิทยาลัยส่วนภูมิภาค ให้ร้านจำหน่ายหนังสือในจังหวัดที่วิทยาลัยครูตั้งอยู่เป็นตัวแทนในการจัดหา ร้อยละ ๔๐.๐๐ ให้ร้านจำหน่ายหนังสือในกรุงเทพมหานคร ร้อยละ ๓๕.๐๐ ให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยเป็นตัวแทนในการจัดหา ร้อยละ ๑๐.๐๐ ให้สำนักพิมพ์เอกชนในกรุงเทพมหานครเป็นตัวแทน ร้อยละ ๕.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๑๐.๐๐.

๑๑. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ใช้กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งวัสดุที่สำคัญในการจัดหาวัสดุเข้าห้องสมุด ร้อยละ ๑๐๐.๐๐.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้กรุงเทพมหานครเป็นแหล่งวัสดุที่สำคัญในการจัดหาวัสดุเข้าห้องสมุด ร้อยละ ๘๕.๐๐ ใช้จังหวัดต่าง ๆ นอกเหนือกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งในการจัดหาวัสดุเข้าห้องสมุด ร้อยละ ๕.๐๐.

๑๒. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง มีเงินใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุห้องสมุด

ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ตั้งแต่ ๔๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป ร้อยละ ๕๗.๑๓ มีเงินใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุห้องสมุดในช่วงระหว่าง ๑๐,๐๐๐—๑๔,๙๙๙ บาท, ๒๐,๐๐๐—๒๔,๙๙๙ บาท และ ๒๕,๐๐๐—๒๙,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๑๔.๒๘.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีเงินใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุห้องสมุด ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ ตั้งแต่ ๔๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป ร้อยละ ๖๕.๐๐ ในช่วงระหว่าง ๑๐,๐๐๐—๑๔,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๑๐.๐๐ ในช่วงระหว่าง ๓๐,๐๐๐—๓๔,๙๙๙ บาท, ๓๕,๐๐๐—๓๙,๙๙๙ บาท และ ๔๐,๐๐๐—๔๔,๙๙๙ บาท ร้อยละ ๕.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๑๐.๐๐.

๑๓. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง มีกำลังเงินที่ไ้รับสำหรับการจัดหาวัสดุห้องสมุดในปีการศึกษา ๒๕๑๕ เพียงพอ ร้อยละ ๕๗.๑๔ มาก ร้อยละ ๒๘.๕๗ และขาดแคลน ร้อยละ ๑๔.๒๘.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีกำลังเงินที่ไ้รับสำหรับการจัดหาวัสดุห้องสมุดในปีการศึกษา ๒๕๑๕ เพียงพอ ร้อยละ ๕๕.๐๐ ขาดแคลน ร้อยละ ๒๕.๐๐ และมาก ร้อยละ ๒๐.๐๐.

๑๔. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง
จัดหาวัสดุห้องสมุดในปีการศึกษา ๒๕๑๕
จำนวน ๒๑ ครั้งขึ้นไป ร้อยละ ๕๗.๑๓
ในช่วงระหว่าง ๑-๕ ครั้ง, ๖-๑๐ ครั้ง
และ ๑๐-๒๐ ครั้ง ร้อยละ ๑๔.๒๙.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค จัก
หาวัสดุห้องสมุดในปีการศึกษา ๒๕๑๕
จำนวน ๒๑ ครั้งขึ้นไป ร้อยละ ๓๐.๐๐
ในช่วงระหว่าง ๘-๑๐ ครั้ง ร้อยละ
๒๕.๐๐ ในช่วงระหว่าง ๑๖-๒๐ ครั้ง
ร้อยละ ๒๐.๐๐ ในช่วงระหว่าง ร้อยละ
๑-๕ ครั้ง ร้อยละ ๑๕.๐๐ และในช่วง
ระหว่าง ๑๑-๑๕ ครั้ง ร้อยละ ๑๐.๐๐.

๑๕. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง
จัดหาวัสดุห้องสมุดในแต่ละเทอมของปีการ
ศึกษา ๒๕๑๕ ในช่วงระหว่าง ๑๑-๑๕
ครั้ง ร้อยละ ๔๖.๘๕ ในช่วงระหว่าง
๑-๕ ครั้ง ร้อยละ ๒๘.๕๗ ในช่วงระหว่าง
๖-๑๐ ครั้ง ร้อยละ ๑๔.๒๙ และไม่ตอบ
ร้อยละ ๑๔.๒๙.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค จัก
หาวัสดุห้องสมุดในแต่ละเทอมของปีการ
ศึกษา ๒๕๑๕ ในช่วงระหว่าง ๑-๕ ครั้ง
ร้อยละ ๔๕.๐๐ ในช่วงระหว่าง ๖-๑๐
ครั้ง ร้อยละ ๕๐.๐๐ และในช่วงระหว่าง
๑๑-๑๕ ครั้ง ร้อยละ ๑๕.๐๐.

๑๖. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง
ใช้ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุด
ประเภทหนังสือและสิ่งตีพิมพ์โดยการเดิน
ทางไปจัดหาด้วยตนเอง ระหว่าง ๑-๓ วัน
ร้อยละ ๘๕.๗๑ และใช้ช่วงเวลาระหว่าง
๗-๑๐ วัน ร้อยละ ๑๔.๒๙.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้
ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดประ-
เภทหนังสือและสิ่งตีพิมพ์โดยการเดินทาง
ไปจัดหาด้วยตนเอง ระหว่าง ๑-๓ วัน
ร้อยละ ๖๐.๐๐ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง
๔-๖ วัน ร้อยละ ๑๕.๐๐ ใช้ช่วงเวลา
ระหว่าง ๗-๑๐ วัน ร้อยละ ๕.๐๐ และ
ไม่ตอบ ร้อยละ ๒๐.๐๐.

๑๗. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง
ใช้ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดประ-
เภทหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ โดยทาง
ไปรษณีย์ ระหว่าง ๑-๓ วัน ร้อยละ
๔๒.๘๕ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๗-๑๐ วัน
ร้อยละ ๒๘.๕๗ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง
๔-๖ วัน ร้อยละ ๑๔.๒๙ และไม่ตอบ
ร้อยละ ๑๔.๒๙.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้
ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดประ-
เภทหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ โดยทาง
ไปรษณีย์ ระหว่าง ๗-๑๐ วัน ร้อยละ

การศึกษาการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด

๓๘๕

๕๕.๐๐ ใช้เวลา ๑๑ วันขึ้นไป ร้อยละ ๓๕.๐๐ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๔-๖ วัน ร้อยละ ๑๐.๐๐ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๑-๓ วัน ร้อยละ ๕.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๕.๐๐.

๑๘. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ใช้ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทโสภณภัณฑ์โดยเดินทางไปจัดหาด้วยตนเองระหว่าง ๑-๓ วัน ร้อยละ ๕๗.๑๔ และไม่ตอบ ร้อยละ ๔๒.๘๖.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทโสภณภัณฑ์โดยเดินทางไปจัดหาด้วยตนเอง ระหว่าง ๑-๓ วัน ร้อยละ ๕๐.๐๐ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๔-๖ วัน ร้อยละ ๑๕.๐๐ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๗-๑๐ วัน ร้อยละ ๕.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๓๐.๐๐.

๑๙. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ใช้ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทโสภณภัณฑ์ โดยทางไปรษณีย์ระหว่าง ๑-๓ วัน ร้อยละ ๒๘.๕๗ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๔-๖ วัน ร้อยละ ๑๔.๒๘ และไม่ตอบ ร้อยละ ๕๗.๑๔.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้ช่วงเวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทโสภณภัณฑ์โดยทางไปรษณีย์ระหว่าง ๗-๑๐ วัน และ ๑๑ วันขึ้นไป ร้อยละ ๒๕.๐๐ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๔-๖ วัน ร้อยละ ๑๕.๐๐ ใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๑-๓ วัน ร้อยละ ๕.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๓๐.๐๐.

๒๐. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ใช้เวลาในช่วงระหว่าง ๑-๕ วัน รววัสดุห้องสมุดที่สั่งซื้อถึงห้องสมุด ร้อยละ ๕๗.๑๔ ใช้เวลาในช่วงระหว่าง ๖-๑๐ วัน ร้อยละ ๒๘.๕๗ และใช้เวลาในช่วงระหว่าง ๑๑-๑๕ วัน ร้อยละ ๑๔.๒๘.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้เวลาในช่วงระหว่าง ๑๑-๑๕ วัน รววัสดุห้องสมุดที่สั่งซื้อถึงห้องสมุด ร้อยละ ๔๐.๐๐ ใช้เวลาในช่วงระหว่าง ๖-๑๐ วัน ร้อยละ ๒๕.๐๐ ใช้เวลาตั้งแต่ ๒๑ วันขึ้นไป ร้อยละ ๑๕.๐๐ ใช้เวลาในช่วงระหว่าง ๑-๕ วัน ร้อยละ ๑๐.๐๐ ใช้เวลาในช่วงระหว่าง ๑๖-๒๐ วัน ร้อยละ ๕.๐๐ และไม่ตอบ ร้อยละ ๕.๐๐.

๒๑. ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ใช้เวลาระหว่าง ๑-๕ วัน ในการทรว

สอบวัสดุห้องสมุดใหม่ที่ไ้รับจากการจัดหาโดยวิธีจัดซื้อ ร้อยละ ๘๕.๗๑ และไม่ตอบ ร้อยละ ๑๔.๒๙.

ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้เวลาระหว่าง ๑-๕ วัน ในการตรวจสอบวัสดุห้องสมุดใหม่ที่ไ้รับจากการจัดหาโดยวิธีจัดซื้อ ร้อยละ ๘๐.๐๐ ใช้เวลาระหว่าง ๑๒-๑๕ วัน ร้อยละ ๑๐.๐๐ และใช้เวลาระหว่าง ๖-๑๐ วัน และน้อยกว่า ๑ วัน ร้อยละ ๕.๐๐.

๒๒. บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง ไม่เบิกเงินหมวดค่าใช้สอยเพื่อการจัดหาวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๘๕.๗๑ และไม่ตอบ ร้อยละ ๑๔.๒๙.

บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ไม่เบิกเงินหมวดค่าใช้สอยเพื่อการจัดหาวัสดุห้องสมุด ร้อยละ ๗๐.๐๐ เบิกค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พักอาศัย ร้อยละ ๑๕.๐๐ เบิกค่าพาหนะเดินทางอย่างเหี่ยว ร้อยละ ๑๐.๐๐ และเบิกค่าเบี้ยเลี้ยงอย่างเหี่ยว ร้อยละ ๕.๐๐.

ค. คู่มือที่ใช้ในการจัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู

การศึกษาคความแตกต่างเกี่ยวกับคู่มือที่ใช้ในการจัดหาวัสดุห้องสมุด

ระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปรากฏว่าบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคใช้คู่มือในการจัดหาวัสดุห้องสมุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติ.

ฅ. ปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยวิธีการจัดซื้อ การแลกเปลี่ยน และการขอรับบริจาค

การศึกษาคความแตกต่างเกี่ยวกับปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีดังต่อไปนี้คือ:-

๑. ปัญหาการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยวิธีการจัดซื้อ พิจารณาตามกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง และบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยวิธีการจัดซื้อ เกี่ยวกับ ความผิดพลาดของรายการวัสดุห้องสมุด ในใบส่งของหรือใบเสร็จ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .๐๑ ส่วนปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณ บรรณานุกรม รายชื่อวัสดุ เครื่องพิมพ์ดีด เครื่องคิดเลข ความ

ร่วมมือในการเสนอรายชื่อวัสดุจากอาจารย์ และนักศึกษา ความล่าช้าของรายชื่อวัสดุใหม่ ความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อสั่งซื้อและรายการอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเชิงสถิติ.

๒. ปัญหาการจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยวิธีการแลกเปลี่ยน พิจารณาตามกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง และบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยการแลกเปลี่ยน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเชิงสถิติ.

๓. ปัญหาการจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยวิธีการขอรับบริจาค พิจารณาตามกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่าบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง และบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยวิธีการขอรับบริจาค แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเชิงสถิติ นั่นคือ บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง และบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยวิธีการจัดซื้อ การแลกเปลี่ยน และการขอรับบริจาคเหมือน ๆ กันและอยู่ในระดับพอ ๆ กัน.

ง. หน้าที่และการบริการของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู

การศึกษาค้นคว้าความแตกต่างของความต้องการเกี่ยวกับ หน้าที่และการบริการของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูระหว่างบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปรากฏว่าบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความต้องการให้ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดทำหน้าที่และให้บริการ เกี่ยวกับการติดตามบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุใหม่ ๆ เป็นประจำ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .๐๑ และความต้องการให้ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดทำหน้าที่และให้บริการเกี่ยวกับ รวบรวมบรรณานุกรมวัสดุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวบรวมรายชื่อวัสดุ เสนอรายชื่อวัสดุที่เหมาะสมกับระดับและหลักสูตร รวบรวมรายชื่อสถานที่ของสำนักพิมพ์เอกชน และราชการ เป็นแหล่งประสานงานระหว่างสำนักพิมพ์เอกชน ราชการ กับห้องสมุดวิทยาลัยครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ ๐.๕.

ส่วนความต้องการให้ทำหน้าที่พิมพ์ บรรณานุกรมมาตรฐานของห้องสมุด วิทยาลัยครู แลกเปลี่ยนวัสดุห้องสมุด ค้นคว้ารายชื่อวัสดุที่ห้องสมุดวิทยาลัยครู ต้องการ เป็นศูนย์แสดงวัสดุห้องสมุด ใหม่ ๆ ระบุวิทยาลัยครูของสำนักพิมพ์ เป็นแหล่งกลางในการเสนอวัสดุใหม่ ของ สำนักพิมพ์เอกชนและหน่วยงานทาง ราชการ เป็นศูนย์กลางในการขอรับ บริจาค ติดตามวัสดุห้องสมุดสิ่งขอ จัดซื้อ วัสดุที่ศูนย์เสนอแนะให้แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญเชิงสถิติ.

จ. ลักษณะของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู

การศึกษาความแตกต่างของความ ต้องการเกี่ยวกับลักษณะของศูนย์จัดหา วัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูระหว่างบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วน กลาง และส่วนภูมิภาค ปรากฏว่า บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ส่วนกลางและบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ให้ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด มีลักษณะเพื่อ ทำหน้าที่และให้บริการ เกี่ยวกับ ระเบียบ

และนโยบายที่ได้ตกลงกันระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครูเป็นหลักสากลทั่วไป มี เครื่องใช้ที่จะอำนวยความสะดวกรวดเร็ว เช่น เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่ายเอกสาร หรือเครื่องพิมพ์ดีดแตกต่างกันอย่างมีนัย สำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .๐๑.

ส่วนความต้องการเกี่ยวกับ ที่ตั้ง เป็น สำนักงานเอกเทศขึ้นอยู่กับกรมการฝึกหัด ครูมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการติดต่อ มีงบประมาณมี เครื่องครุภัณฑ์ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญเชิงสถิติ.

ฉ. ความเห็นในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู

การศึกษาความแตกต่างของความ เห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ปรากฏว่าบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและบรรณารักษ์กับผู้ช่วย บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความเห็นในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัย เกี่ยวกับศูนย์จัดหาวัสดุห้อง

สมุดเป็นสิ่งมีประโยชน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .๐๕.

ส่วนความเห็นเกี่ยวกับ ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดช่วยให้การจัดหาวัสดุได้เร็วขึ้น วัสดุทันสมัยจัดหาวัสดุห้องสมุดได้มากซื้อเรื่อง ติดตามความเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ของวัสดุ ประหยัดเงินค่าที่พักราคาเช่ารายเดือน ค่าเดินทาง มีอำนาจในการสั่งซื้อ เป็นศูนย์ร่วมมือระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ในการจัดหาวัสดุห้องสมุดช่วยให้การจัดหาวัสดุห้องสมุดเป็นไปอย่างกว้างขวางครอบคลุมวิชาต่าง ๆ ที่สอนในวิทยาลัยครูและรายการอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเชิงสถิติ.

ข. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีดังนี้ คือ:

๑. ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัย

ครู

๑.๑ ให้ศูนย์เป็นแหล่งกลางในการจัดหาวัสดุใหม่ ๆ จัดส่งให้ห้อง

สมุดวิทยาลัยครู เพื่อจะได้จัดซื้อเอง ซึ่งมีประโยชน์มากกว่า หากศูนย์ทำทุกอย่างจะเป็นงานหนัก แต่มีประโยชน์สำหรับห้องสมุดอยู่ห่างไกล.

๑.๒ ให้ศูนย์เป็นแหล่งกลางในการติดตามและทำรายชื้อตำราที่จัดพิมพ์จำหน่ายในวิทยาลัยครูเพื่อความสะดวกในการสั่งซื้อ.

๑.๓ ควรมีการประชุมตกลงให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูทราบถึงนโยบายและประโยชน์ที่ห้องสมุดวิทยาลัยครูจะได้รับจากศูนย์และควรให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูเป็นสมาชิกร่วมกัน.

๑.๔ ควรมีการประชุมกันระหว่างบรรณารักษ์ทำหน้าที่จัดหาวัสดุห้องสมุดอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง.

๑.๕ งานของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู จะซ้ำหรือกำกวมงานของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยหรือไม่ มากน้อยเพียงไร และจะประสานงานกันหรือไม่.

๑.๖ วิเคราะห์ว่า ศูนย์มีจุดมุ่งหมายและหลักการที่ แต่จะปฏิบัติไม่ได้ตามจุดมุ่งหมาย.

๒. เจ้าหน้าที่ประจำศูนย์จัดหาวัสดุ

ห้องสมุดวิทยาลัยครู

๒.๑ ควรให้บรรณารักษ์วิทยาลัยครูทุกแห่งมีส่วนร่วมในการเสนอขอและเป็นการรวมการจัดซื้อ เพื่อจะได้ทราบความต้องการของแต่ละวิทยาลัยครู ซึ่งแตกต่างกันไปตามลักษณะภูมิประเทศและท้องถิ่นต่าง ๆ.

๒.๒ ไม่จำเป็นต้องใช้บรรณารักษ์วุฒิสูงหลายคน แต่ควรมีเสมียนพนักงานเป็นจำนวนมากในการพิมพ์ใบสั่งเรียงบัตรสั่งซื้อ บรรณารักษ์ควรหีบห่อส่งให้วิทยาลัยครูต่าง ๆ นับว่าช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนบรรณารักษ์ในวิทยาลัยครู.

๒.๓ เจ้าหน้าที่ต้องเป็นกันเองและติดต่อกับห้องสมุดวิทยาลัยครูอยู่เป็นประจำเพื่อให้เกิดความคุ้นเคย.

๒.๔ หากมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพจริง ๆ ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู จะให้ประโยชน์มากที่สุด.

๓. การบริการ ของ ศูนย์ จัดหา วัสดุ ห้องสมุดวิทยาลัยครู

๓.๑ ให้ศูนย์ทำหน้าที่แจ้งความเคลื่อนไหวของวัสดุห้องสมุด ซึ่งเป็นการช่วยให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูใกล้เคียงสามารถ

ติดตามวัสดุห้องสมุดได้.

๓.๒ หากศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูไม่เกี่ยวข้องกับ การเงินที่ใช้ในการจัดหาวัสดุของแต่ละห้องสมุดจะเป็นการดี เพราะวิทยาลัยครูแต่ละแห่งมีนโยบายใช้เงินในการจัดหาวัสดุห้องสมุดแตกต่างกัน.

๓.๓ ไม่แน่ว่าศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูจะบริการให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูได้รวดเร็วเท่ากับการปฏิบัติในการจัดหาวัสดุของแต่ละห้องสมุดวิทยาลัยครูหรือไม่.

อภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้า ทำให้ทราบถึงลักษณะภูมิหลังของบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ลักษณะการจัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู คู่มือที่ใช้ในการจัดหาวัสดุห้องสมุด ปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยวิธีการจัดซื้อ การแลกเปลี่ยน การขอรับบริจาค และการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัย โดยพิจารณาในก้นหาที่ การให้บริการลักษณะ และความเห็นในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายดังต่อไปนี้:—

๑. ลักษณะภูมิหลังของบรรณารักษ์กับ
ผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง
และส่วนภูมิภาค

จากผลการศึกษาค้นคว้า^๕ แสดงให้เห็นว่าบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางเป็นข้าราชการพลเรือนชั้นเอกมากที่สุด หมายความว่าได้ผ่านการปฏิบัติงาน และมีประสบการณ์ทางก้ำห้องสมุดวิทยาลัยครูมานาน ตรงข้ามกับบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ซึ่งส่วนใหญ่เป็นข้าราชการพลเรือนชั้นตรี เหตุที่เป็นเช่นนั้น อาจเป็นเพราะการขยายตัวของวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค เช่น การยกกระกับโรงเรียนฝึกหัดครูส่วนภูมิภาคเป็นวิทยาลัยครู ๖ แห่ง (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๔ : ๓๑) หรือ การเปิดวิทยาลัยครูแห่งใหม่เพิ่มขึ้นในภาคต่าง ๆ (กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๔ : ๑) หรือ การเปิดสอนนอกเวลาแก่บุคคลภายนอก ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๑๓ (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๔ : ๓๐) ซึ่งส่งผลให้มีการขยายตัวในด้านการบริการห้องสมุด เพื่อตอบสนองความต้องการในการศึกษาค้นคว้าของนักเรียนนักศึกษาในวิทยาลัยครู จึงมีการบรรจุข้าราชการครู เข้าทำหน้าที่

ในตำแหน่งอาจารย์บรรณารักษ์มากขึ้น สิ่งที่ยืนยันเหตุผลข้างต้น พิจารณาได้จากจำนวนปีของการปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยครู ซึ่งพบว่าบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ มีประสบการณ์การปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยครูในช่วง ๑-๓ ปีมากที่สุด ดังตาราง ๗.

สำหรับพื้นความรู้ทางการศึกษานั้น บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู มีระดับการศึกษาชั้นอุดมศึกษาในสาขาวิชาการศึกษาเป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาความรู้ด้านวิชาบรรณารักษศาสตร์ พบว่า บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางมีวุฒิอนุบรรณารักษศาสตร์และประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะบรรณารักษศาสตร์ เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตรงกันข้ามกับบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค เป็นผู้สำเร็จปริญญาตรีและไม่มีวุฒิทางบรรณารักษศาสตร์ ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากการขยายตัวของวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาคดังกล่าวแล้ว.

ในด้านการปฏิบัติงาน บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ ได้ปฏิบัติงานที่

ตรงกับหน้าที่และความรับผิดชอบคือทำงาน และให้บริการในห้องสมุดและสอนวิชาการ ใช้ห้องสมุด ซึ่งก่อให้เกิดผลดีแก่นักเรียน นักศึกษา กล่าวคือ สามารถใช้ห้องสมุด เพื่อการศึกษา ค้นคว้า ได้ถูกต้อง.

๒. ลักษณะ การจัด หาว วัสดุ ห้อง สมุด วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ผลการศึกษาค้นคว้า^๕ แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ไม่ได้จัดให้มีบรรณารักษ์ ทำหน้าที่จัดหาวัสดุโดยเฉพาะ ดังเช่นตาม แนวคิดของ วิลเฟลโดทเทอร์ (Wulfekoetter, 1961 : 5—7) ดังตาราง ๑๑ สาเหตุ ส่วนหนึ่งที่ไม่ได้จัดให้มีบรรณารักษ์ทำ หน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะ อาจเนื่องมาจากการที่ห้องสมุด วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาคไม่ได้ จัดให้มีแผนกจัดหาวัสดุห้องสมุด ดังเช่น ตามแนวความคิดของ เทอเบอร์ และคน อื่น ๆ (Tauber and Associates, 1955 : 345) เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดหา วัสดุห้องสมุดโดยเฉพาะ ดังตาราง ๑๒ หรืออาจเนื่องมาจาก บรรณารักษ์ต้องทำ หน้าที่หลายอย่าง ดังตาราง ๑๐ ทำให้งาน

การจัดหาวัสดุห้องสมุดขาดบรรณารักษ์รับ ผิด ชอบ อย่าง แท้จริง นอกจากนั้นพบว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคไม่ได้กำ หนดแนวปฏิบัติในการจัดหาวัสดุห้องสมุด ดังเช่นตามแนวความคิดของ เทอเบอร์ และคนอื่น ๆ (Tauber and Associates 1955 : 23—24) ดังตาราง ๑๓ เป็นต้นว่า จัดหาหนังสือประเภทใด จำนวนเท่าใด เพื่อให้เกิดความสมดุลย์ของวัสดุในห้อง สมุด ทั้งนี้เนื่องจากยังไม่เคยมีการ ประชุมตกลงในด้านการจัดหาวัสดุห้อง สมุดระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครูมา ก่อน.

สำหรับการจัดหาวัสดุห้องสมุด ห้อง สมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มุ่งจัดหาวัสดุห้องสมุดโดยวิธีการจัดซื้อเป็น ส่วนใหญ่ ทั้งนี้เพราะห้องสมุด วิทยาลัยครูมีกำลังเงินที่ได้รับจากวิทยาลัย เพื่อการจัดหาวัสดุห้องสมุดเพียงพอ ดัง ตาราง ๒๓ เป็นต้นว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนใหญ่ มีกำลังเงินสำหรับการจัดหา วัสดุเกิน ๔๕,๐๐๐ บาท สำหรับการ ศึกษาศึกษา ๒๕๑๕ ซึ่งตรงกันข้ามกับการวิจัย ของสุนทร แก้วลาย (สุนทร แก้วลาย, ๒๕๑๒ : ๗๔) ที่พบว่า วิทยาลัยครูส่วน

ใหญ่มีกำลังเงินเพื่อซื้อหนังสือและอุปกรณ์สำหรับห้องสมุดน้อยกว่าที่ควร ทั้งนี้เป็นเพราะในระยะหลังวิทยาลัยครูจัดสรรเงินบำรุงการศึกษาให้แก่ห้องสมุดอย่างเพียงพอ ส่วนการแลกเปลี่ยนวัสดุห้องสมุดและการขอรับบริจาค ไม่ได้เน้นมากนัก.

ในบ้านวัสดุห้องสมุดนั้น ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง มุ่งจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือมากที่สุด ซึ่งตรงกันข้ามกับห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคที่มุ่งจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ควบคู่กันไป ดังเช่น ตามแนวคิดของ แม้นมาส ชวลิต และ สิริวัตร ช่างโศติ (แม้นมาส ชวลิต และ สิริวัตร ช่างโศติ, ๒๕๑๑ : ๒๖-๒๘) ซึ่งทำให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าวัสดุห้องสมุดที่มีได้อย่างกว้างขวาง.

สำหรับผู้ที่มีส่วนในการเสนอแนะว่าห้องสมุดควรมีวัสดุห้องสมุดประเภทใดบ้าง เพื่อศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดวิทยาลัยครูพบว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางได้เปิดโอกาสให้ผู้มีสิทธิใช้บริการของห้องสมุดได้มีส่วนในการเสนอแนะและเลือกวัสดุห้องสมุด อาทิเช่น อาจารย์ นักเรียน นักศึกษา บรรณารักษ์หรือผู้ช่วยบรรณ-

รักษ์ ส่วนห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค แม้ว่าจะดำเนินการแบบเดียวกับห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางเป็นส่วนใหญ่ แต่ส่วนหนึ่งได้ให้อาจารย์ผู้สอนในหมวดวิชาต่างๆ เป็นผู้เสนอและเลือกวัสดุเข้าห้องสมุด แต่การอำนวยความสะดวกด้านบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุที่ใช้เป็นคู่มือในการเสนอและคัดเลือกวัสดุห้องสมุดของผู้ใช้บริการห้องสมุดในวิทยาลัยครู ปรากฏว่าห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนกลาง ไม่ได้ จัดเตรียมบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุไว้ที่ห้องสมุดทั้งตาราง ๑๗ ซึ่งขัดกับข้อเท็จจริงที่ว่าเปิดโอกาสให้ผู้ใช้อห้องสมุดมีส่วนร่วมในการเสนอและคัดเลือกวัสดุเข้าห้องสมุด ทั้งนี้เพราะผู้ใช้บริการห้องสมุดมีอาชีพปฏิบัติและมีส่วนร่วมได้หากขาดบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุทั้งกล่าว อย่างไรก็ตาม ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางอาจเปิดโอกาสให้ผู้ใช้บริการเสนอวัสดุห้องสมุดที่ต้องการต่อเจ้าหน้าที่โดยปราศจากการบริการด้านบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุห้องสมุด ในทางตรงกันข้าม ห้องสมุดวิทยาลัยครู ส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่ได้จัดเตรียมบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุไว้ที่ห้องสมุด ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวก

แก่ผู้ใช้บริการห้องสมุด ในการเสนอข้อ
วิสัยที่ต้องการต่อเจ้าหน้าที่ห้องสมุด ส่วน
รายชื่อของสถานที่ที่จำหน่ายวัสดุห้องสมุด
หรือสำนักพิมพ์นั้น ห้องสมุดวิทยาลัยครู
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคได้จัดทำไว้เป็น
ส่วนใหญ่ เพื่อสะดวกต่อการติดต่อสั่งซื้อ.

ส่วนวิธีการในการจัดหาวัสดุห้องสมุด
นั้น บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและ
ส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่มักเดินทางไปจัดหา
วัสดุด้วยตนเอง โดยบรรณารักษ์ดังกล่าว
ได้ใช้กรุงเทพมหานคร เป็นแหล่งใหญ่
ในการจัดหาวัสดุห้องสมุดทั้งการวาง ๒๑
ทั้งนี้เพราะ กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลาง
การศึกษา การเศรษฐกิจ การวัฒนธรรม
และการปกครองของประเทศไทย และ
ถึงแม้ว่าบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วน
ภูมิภาคส่วนมาก ใช้วิธีการจัดหาวัสดุ
ห้องสมุดด้วยการเดินทางไปจัดหาเอง แต่
มีบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคบาง
แห่งที่ใช้บริการทางไปรษณีย์ หรือฝาก
อาจารย์ผู้อื่นที่ไม่ใช่บรรณารักษ์ไป ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์ต้องใช้เวลาเพื่อ
การสอนและให้บริการในห้องสมุด.

เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า แหล่ง
ตลาดวัสดุของประเทศไทย อยู่อย่างกระจัด

กระจาย และยังไม่เป็นรูปตลาดที่พอ
(กำธร สติรกุล, ๒๕๑๐: ๗๒) และ
หนังสือชั้นดีมีค่าทางวิชาการ หาได้ยาก
(อมร รัชสาสัย, ๒๕๑๓: ๓๑) รวม
ทั้งการหาหนังสือที่มีคุณค่าเก่า ๆ หาได้
ยากเช่นกัน (สุกิจ นิมมานเหมินท์,
๒๕๑๒: ๑๕) ด้วยเหตุนี้บรรณารักษ์
วิทยาลัยครูส่วนกลาง จึงให้ร้านจำหน่าย
หนังสือในกรุงเทพมหานคร ทำหน้าที่ใน
การจัดหาวัสดุห้องสมุดที่ต้องการให้ ทั้งนี้
อาจเป็นเพราะต้องใช้เวลามากเกินไปใน
การจัดหาวัสดุห้องสมุดที่กระจายอยู่นั้น
ให้ได้ตรงตามความต้องการ แต่ห้องสมุด
วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ มักให้
ร้านจำหน่ายหนังสือในจังหวัดที่เป็นที่ตั้ง
ของวิทยาลัยครูจัดหาวัสดุห้องสมุดให้
หรือให้ร้านจำหน่ายวัสดุในกรุงเทพ
มหานครจัดหาให้ ทั้งนี้อาจยึดหลักความ
สะดวกรวดเร็วในการให้บริการความ
ไว้วางใจ หรือให้เปอร์เซ็นต์ลดมาก
(Carter and Bonk 1969: 236).

สำหรับงานการจัดหาวัสดุห้องสมุด
ของปีการศึกษา ๒๕๑๕ นั้น ห้องสมุด
วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
ส่วนใหญ่ ได้ทำการจัดหาวัสดุห้องสมุด
มากกว่า ๒๑ ครั้ง แต่มีห้องสมุดวิทยาลัย

ครูส่วนภูมิภาคบางแห่งจัดหาวัสดุห้องสมุดเพียง ๖-๑๐ ครั้ง หรือ ๑๖-๒๐ ครั้ง ในปีการศึกษาครั้งกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะได้จัดซื้อวัสดุห้องสมุดแต่ละครั้งเป็นจำนวนมาก หรือปัญหาเกี่ยวกับระยะทาง หรือความไม่สะดวกในการไปมาติดต่อ ดังเช่นในแต่ละเทอมของปีการศึกษา ๒๕๑๕ พบว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางส่วนใหญ่ใช้เวลาจัดหาวัสดุห้องสมุดถึง ๑๑-๑๕ ครั้ง ซึ่งตรงกันข้ามกับห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคที่ใช้เวลาในการจัดหาวัสดุห้องสมุดเพียง ๑-๕ ครั้ง หรือ ๖-๑๐ ครั้งเท่านั้น ดังตาราง ๒๕ เมื่อพิจารณาถึงความถี่ในการจัดหาวัสดุห้องสมุด ทำให้เกิดความเชื่อมั่นว่า วัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางย่อมมีความใหม่ ทัน สมัย และทัน ต่อ เหตุการณ์เสมอ (ชลธิช ลิขะวณิช, ๒๕๑๔ : ๔๘๑-๔๘๓) และการที่ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคจัดหาวัสดุห้องสมุดน้อยครั้ง และครั้งละเป็นจำนวนมาก ๆ ตามกำลังเงินที่มีอยู่ อาจก่อให้เกิดปัญหาด้านการทำบัญชีรายการ หรือการจัดเตรียมวัสดุห้องสมุดใหม่ ๆ เพื่อบริการได้ทันที โดยจะส่งผลกระทบให้วัสดุห้องสมุดใหม่ ๆ เหล่านั้น จัดเตรียมบริการแก่ผู้ใช้ได้ช้าและไม่ทันต่อความ

ต้องการ อาจทำให้ผู้อ่านเกิดความเบื่อหน่ายไม่มีโอกาสศึกษาค้นคว้าวัสดุใหม่ ๆ ได้ทันทั่วถึง และจากการวิจัยของ พวพ พันธุเมฆา (พวพ พันธุเมฆา, ๒๕๑๒ : ๗๔) พบว่า นักศึกษาวิทยาลัยครูต้องการให้ห้องสมุด จัดซื้อหนังสือออกใหม่ และมีคุณค่าต่อการอ่านเข้าห้องสมุดโดยเร็ว.

การจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทหนังสือ สิ่งตีพิมพ์และโสตทัศนวัสดุโดยบรรณารักษ์ไปจัดหาด้วยตนเองนั้น บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาคใช้เวลาในช่วง ๑-๓ วัน เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งตรงกันข้ามกับการจัดหาวัสดุห้องสมุดประเภทเดียวกัน โดยทางไปรษณีย์ คือ บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๑-๓ วัน แต่บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคใช้ช่วงเวลาระหว่าง ๗-๑๐ วัน หรือ ๑๑ วันขึ้นไป เป็นส่วนใหญ่ ดังตาราง ๒๖ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า หากบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคเดินทางไปจัดหาวัสดุห้องสมุดด้วยตนเอง จะใช้เวลาในการจัดหาเท่ากับบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง แต่การเดินทางไปจัดหาด้วยตนเองนั้น บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง เช่น ค่า

พาหนะเดินทาง ค่าที่พักอาศัย อาจมีผลกระทบกระเทือนต่อการสอนและการบริการในห้องสมุดรวมถึงสุขภาพอนามัยได้ หากใช้บริการไปรษณีย์จะต้องเสียเวลาเก็บสวามิเถาของบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง ดังตาราง ๒๕.

ในกรณีที่บรรณารักษ์วิทยาลัยครูเดินทางไปจัดหาวัสดุห้องสมุดด้วยตนเองที่กรุงเทพมหานครพบว่า บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ส่วนใหญ่จะไม่เบิกเงิน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าเดินทาง ค่าที่พักอาศัยเลย ดังตาราง ๓๒ สำหรับบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง อาจมีข้อปัญหาสำคัญ ในทางตรงกันข้ามหากเป็นบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ซึ่งต้องเดินทางไปจัดหาวัสดุห้องสมุดด้วยตนเองบ่อยครั้ง ดังตาราง ๑๕ อาจต้องสิ้นเปลืองเงินส่วนตัวเป็นจำนวนไม่น้อย.

๓. คู่มือ ในการ จัด หา วัสดุ ห้อง สมุด วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ผลการศึกษาค้นคว้า^{๕๕} แสดงให้เห็นว่า บรรณารักษ์วิทยาลัยครูใช้คู่มือจัดหาวัสดุห้องสมุดตามรายการในตาราง ๓๓ ปานๆ กัน กล่าวคือ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยน้อยถึง

ปานกลาง ($\bar{X}$ 1.714 — 3.285) สำหรับวิทยาลัยครูส่วนกลาง และอยู่ในเกณฑ์น้อยถึงมาก ($\bar{X}$ 1.611 — 4.100) สำหรับวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ทั้งนี้อาจเป็นเพราะห้องสมุดวิทยาลัยครู ไม่มีคู่มือที่ใช้ในการคัดเลือกวัสดุห้องสมุดที่ทำขึ้นโดยเฉพาะ (แม่น้ำมาส ชวลิต และ สิริวัณร ช่วงโชติ, ๒๕๑๑ : ๑๕๖) จึงใช้คู่มือต่าง ๆ ในลักษณะทั่วไปไม่เจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ และพบว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลาง ใช้รายชื่อวัสดุจากหน่วยราชการ และหนังสือพิมพ์ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ มากเป็นอันดับหนึ่ง อาจเป็นเพราะอยู่ใกล้กับหน่วยราชการที่จำหน่ายวัสดุ ทำให้มีการติดต่อและจัดหาได้สะดวก รองลงมาเป็นรายชื่อวัสดุจากสำนักพิมพ์เอกชน วารสารและนิตยสารไทยหรืออังกฤษ ส่วนห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ใช้รายชื่อวัสดุจากสำนักพิมพ์เอกชนอันดับหนึ่ง อาจเป็นเพราะสำนักพิมพ์เอกชนได้จัดส่งรายชื่อวัสดุที่มีให้เป็นประจำ นอกจากนี้ยังใช้ใบปลิวประกาศโฆษณาในหนังสือหรือวารสารต่าง ๆ ซึ่งน่าจะเป็นหนังสือที่ห้องสมุดจัดซื้อ หรือวารสารที่ห้องสมุดรับเป็นประจำ แต่สุนทร แก้วลาย (สุนทร แก้วลาย,

๒๕๑๒: ๑๕๑) วิจัยพบว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีวารสารน้อยรายชื่อ จึงอาจสรุปได้ว่า การที่บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคใช้วารสารต่าง ๆ ที่มีในห้องสมุดเป็นคู่มือจัดหาวัสดุห้องสมุด ย่อมไม่กว้างขวางพอที่จะครอบคลุมวัสดุห้องสมุดที่จัดพิมพ์ออกใหม่ ๆ ได้ กล่าวคือ ห้องสมุดไม่มีโอกาสจัดหาวัสดุห้องสมุดที่มีประโยชน์ที่โฆษณาในวารสารที่ห้องสมุดไม่ได้รับเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัสดุห้องสมุด ส่วนรายชื่อวัสดุจากหน่วยงานทางราชการมิใช่ในอันดับสาม ซึ่งอาจหมายความว่า ในกรณีที่ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ได้รับคู่มือรายชื่อวัสดุ ก็อาจจัดหาวัสดุจากหน่วยราชการเหล่านั้น แต่บางครั้ง ไม่เหมาะสม (นงลักษณ์ ไม่เหมาะสม, ๒๕๑๓: ๓๑๗) วิจัยพบว่า หน่วยราชการที่มีผลงานทางด้านวิชาการ มักไม่จัดพิมพ์รายชื่อวัสดุหรือทำบรรณานุกรมสิ่งพิมพ์ไว้ อาจเป็นสาเหตุให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ไม่อาจติดตามวัสดุห้องสมุดที่ ๆ จากหน่วยงานราชการได้ เพราะขาดการติดต่อ หรือติดตามอย่างใกล้ชิด.

ส่วนคู่มือที่ใช้คัดเลือกวัสดุ ภาษา อังกฤษ พบว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ใช้น้อย อาจเป็นเพราะห้องสมุดเน้นการจัดหาวัสดุห้องสมุดที่เป็นภาษาไทย หรือคู่มือมีราคาแพง เช่น Books in Print จึงไม่อาจจัดทำมาเป็นคู่มือในห้องสมุดได้ และ หาก ห้องสมุดวิทยาลัยครูทุกแห่งต้องมีคู่มือจัดหาวัสดุห้องสมุดภาษาอังกฤษดังกล่าว ย่อมเป็นการสิ้นเปลืองมาก.

๔. ปัญหา ในการ จัดหา วัสดุ ห้อง สมุด วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

๔.๑ ปัญหาการจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยวิธีการจัดซื้อ

ผลการศึกษาค้นคว้า แสดงให้เห็นว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีปัญหาในการจัดหาวัสดุห้องสมุด โดยการ ^{จัดซื้อ} เกี่ยวกับความผิดพลาดของรายการวัสดุในใบสั่งของหรือใบเสร็จแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .๐๑ และบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางมีปัญหามากกว่า บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค อาจเป็นเพราะบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง ได้จัดหาวัสดุห้อง

สมุดในปีการศึกษา ๒๕๑๕ มากกว่า ๒๑ ครั้ง ร้อยละ ๕๗.๑๓ ในขณะที่บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคจังหวัดสุโขทัยห้องสมุดในปีดังกล่าวมากกว่า ๒๑ ครั้ง เพียงร้อยละ ๓๐.๐๐ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางประสบปัญหาเกี่ยวกับความผิดพลาดของรายการวัสดุในใบส่งของหรือใบเสร็จ มากกว่าห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ส่วนปัญหาท่านอื่น ๆ มีพอ ๆ กัน กล่าวคือ ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางมีปัญหาอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยน้อยถึงปานกลาง ($\bar{X}$ 2.000 — 3.166) อาทิเช่น ปัญหาเกี่ยวกับเครื่องคิดเลขในการคำนวณเงินค่าวัสดุห้องสมุด ปัญหาวัสดุที่จัดซื้อในปัจจุบันกระจัดกระจาย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของอมร รัชศาสตร์ (อมร รัชศาสตร์, ๒๕๑๓: ๓๑) กล่าวคือ ไม่มีแหล่งกลางรวบรวมวัสดุทุกประเภท หรือแยก ประเภทของวัสดุ อาจทำให้เสียเวลาในการจัดหาวัสดุแต่ละครั้ง ปัญหาการแจ้งรายชื่อวัสดุใหม่ซ้ำจากสำนักพิมพ์เอกชนและหน่วยงานราชการ ซึ่งมีผลต่อการติดตามและสั่งซื้อวัสดุมาบริการในห้องสมุด นอกจากนี้มีปัญหาเฉลี่ยปานกลางในการจัดซื้อวัสดุจากหน่วยงานราชการ อาจเป็นเพราะหน่วยราชการ

ไม่ได้พิมพ์รายชื่อวัสดุที่มีออกเผยแพร่ หรือไม่มีแหล่งจำหน่ายที่เป็นศูนย์ กลางโดยเฉพาะ หรือไม่เปิดโอกาสให้ห้องสมุดใช้เครดิต หรือเกี่ยวกับระเบียบการสั่งซื้อวัสดุอื่น ส่วนการขออนุมัติจัดซื้อจากผู้บังคับบัญชา มีปัญหาน้อยอาจเป็นเพราะผู้บังคับบัญชาเห็นความสำคัญของห้องสมุดและการเรียนการสอนแบบศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (Dougherty, 1967 : 1200) ส่วนห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีปัญหาอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยน้อยถึงมาก ($\bar{X}$ 1.950—4.105) อาทิเช่น ปัญหาเกี่ยวกับความกระจัดกระจายของแหล่งจำหน่ายวัสดุ ทำให้หาคัดสั่งซื้อยาก หรือใช้เวลามาก หรือต้องเสียค่าใช้จ่ายในการติดต่อสั่งซื้อและวัสดุห้องสมุดจากหน่วยงานราชการติดต่อดังซื้อได้ช้าไม่สะดวกเท่าที่ควร อาจมีส่วนทำให้บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มุ่งจัดหาและใช้รายชื่อวัสดุจากสำนักพิมพ์เอกชนในอัตราค่อนข้าง สูงถึงตาราง ๓๓ นอกจากนี้มี ปัญหาเกี่ยวกับระยะทางระหว่างแหล่งจัดซื้อวัสดุกับห้องสมุด อาจจะเป็นอุปสรรคทำให้ ไม่สามารถติดตามความก้าวหน้า และความเปลี่ยนแปลงของวัสดุทางการศึกษาใหม่ ๆ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ได้

๔.๒ ปัญหาการจัดหาวัสดุห้องสมุด
โดยวิธีการแลกเปลี่ยน.

ผลการศึกษาค้นคว้า^๕ แสดงให้เห็นว่า
ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วน
ภูมิภาคประสบปัญหาการจัดหาวัสดุห้อง-
สมุดโดยวิธีการแลกเปลี่ยนเหมือน ๆ กัน
ทั้งตาราง ๓๕ กล่าวคือ อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย
ปานกลาง ($\bar{X}$ 2.714 — 3.142) สำหรับห้อง-
สมุดวิทยาลัยครู ส่วนกลาง และเฉลี่ย
ปานกลางถึงมาก ($\bar{X}$ 2.866—3.875) สำหรับ
ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค คือเห็น
พ้องกันว่า ปัญหาที่นั่นเกิดจากการไม่มี
ศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนวัสดุห้องสมุด
หรือการที่วิทยากรไม่ได้จัดพิมพ์เอกสาร
ทางวิชาการออกเป็นประจำ เพราะการจะ
แลกเปลี่ยนวัสดุระหว่างห้องสมุดนั้น ต้อง
จัดพิมพ์เอกสารขึ้นเพื่อใช้แลกเปลี่ยนกับ
สิ่งพิมพ์ของวิทยาลัยครู หรือสถาบันอื่น
(Carter and Bonk, 1969 : 251 — 253)
หรือการขาดรายชื่อวัสดุที่แสดงความต้องการ
ในการแลกเปลี่ยน.

๔.๓ ปัญหาการจัดหาวัสดุห้องสมุด
โดยวิธีการขอรับบริจาค.

ผลการศึกษาค้นคว้า^๕ แสดงให้เห็นว่า
ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิ-

ภาค ประสบปัญหาในการ จัดหา วัสดุ ห้อง
สมุดโดยวิธีการขอรับบริจาค อยู่ในระดับ
พอ ๆ กัน ทั้งตาราง ๓๖ กล่าวคือ อยู่ใน
เกณฑ์เฉลี่ยน้อยถึงปานกลาง ($\bar{X}$ 2.142—
3.142) สำหรับห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วน
กลาง และเฉลี่ยน้อยถึงมาก ($\bar{X}$ 2.652—
3.631) สำหรับห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วน
ภูมิภาคเป็นต้นว่า วิทยาลัยครูส่วนกลางพบ
ว่า วัสดุห้องสมุดที่ได้รับจากการบริจาค
มักเป็นภาษาอังกฤษ และไม่ตรงกับระดับ
การศึกษาและหลักสูตร อาจทำให้วัสดุ
ห้องสมุดดังกล่าวมีการใช้น้อย ทั้งเช่น
นนวล ลำซำ (นนวล ลำซำ, ๒๕๑๔ :
๑๐๐) วิจัยพบว่ามีการใช้หนังสือภาษา
ไทยมากกว่าหนังสือภาษาอังกฤษ ในห้อง
สมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
นอกจากนี้ มีปัญหาเกี่ยวกับไม่ทราบความ
เคลื่อนไหวของการบริจาค และรายชื่อวัสดุ
ที่บริจาค ตลอดจนแหล่งที่บริจาควัสดุ ส่วน
วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีปัญหาเกี่ยวกับ
รายชื่อของวัสดุห้องสมุดที่มีผู้บริจาคไม่
ทราบความเคลื่อนไหวและแหล่งที่ให้บริจาค
และวัสดุที่บริจาคมักเป็นภาษาอังกฤษ ทั้ง
นี้อาจเนื่องจากผู้บริจาคเจาะจงให้บางแห่ง
และการที่พบว่า วัสดุที่ได้รับไม่เหมาะสมกับ

ระกัยการศึกษาและหลักสูตร อาจเป็นสาเหตุสำคัญที่ห้องสมุดวิทยาลัยครู ไม่ได้มุ่งจัดหาโดยวิธีการขอรับบริจาค.

๕. หน้าที่และการบริการของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู

ผลการศึกษาค้นคว้า^๕ แสดงว่า บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง และบรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความต้องการให้ศูนย์ จัดหาวัสดุ ห้องสมุด ทำหน้าที่ และให้บริการด้านการติดตามบรรณานุกรม และรายชื่อวัสดุใหม่ ๆ เป็นประจำ แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติ ที่ระดับ .๐๑ และต้องการให้ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดทำหน้าที่ ให้บริการด้านการรวบรวมบรรณานุกรมของวัสดุทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวบรวมรายชื่อวัสดุของสำนักพิมพ์ เอกชน และราชการ เสนอรายชื่อที่เหมาะสมกับระดับและหลักสูตรเป็นประจำ รวบรวมรายชื่อสถานที่ของสำนักพิมพ์เอกชนและราชการ และเป็นแหล่งประสานงานระหว่างสำนักพิมพ์เอกชน ราชการกับห้องสมุดวิทยาลัยครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .๐๕ บรรณารักษ์กับผู้ช่วย

บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ต้องการมากกว่าบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง อาจเป็นเพราะห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค อยู่ห่างไกลกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นแหล่งสำคัญของห้องสมุดวิทยาลัยครู ในการจัดหาวัสดุห้องสมุด ดังตาราง ๒๑ ซึ่งก่อให้เกิดความไม่สะดวกหลายประการในการติดตามความเคลื่อนไหวของวัสดุการศึกษาใหม่ ๆ ที่อยู่อย่างกระจัดกระจาย (อมร รักษาสัตย์, ๒๕๑๓ : ๓๑) อาจมีผลทำให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ไม่สามารถ ติดตามและจัดหาวัสดุห้องสมุดที่ดีและมีประโยชน์มาให้บริการได้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ได้ เท่ากับ ห้องสมุด วิทยาลัยครู ส่วน กลาง ซึ่งอยู่ใกล้วัสดุที่สำคัญมากกว่า.

ส่วนความต้องการให้ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด ทำหน้าที่ และให้บริการของบรรณารักษ์ กับ ผู้ช่วยบรรณารักษ์ วิทยาลัยครูส่วนกลางและบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ส่วน ภูมิภาค เกี่ยวกับการพิมพ์บรรณานุกรมมาตรฐานของ ห้องสมุดวิทยาลัยครู ทำหน้าที่แลกเปลี่ยนวัสดุ กันควารวบรวมรายชื่อวัสดุที่ห้องสมุดวิทยาลัยครูต้องการ เป็นศูนย์แสดงวัสดุห้องสมุดใหม่ ๆ

ของสำนักพิมพ์ เป็นแหล่งกลางในการ
เสนอวัสดุใหม่ของ สำนักพิมพ์ เอกชนและ
ราชการเป็นศูนย์กลาง ในการขอรับบริจาค
ช่วยติดตามวัสดุที่ห้องสมุดวิทยาลักรู้หรือ
หรือการจัดซื้อวัสดุที่ศูนย์เสนอแนะ ให้ห้อง
สมุดวิทยาลัยครู ต่างมีความต้องการ
เหมือน ๆ และอยู่ในระดับพอ ๆ กัน อาจ
เป็นเพราะห้องสมุดวิทยาลัยครูขาดคู่มือจัด
หาวัสดุ ห้องสมุด ที่ทำขึ้นสำหรับ ห้อง สมุด
ระดับวิทยาลัยครูโดยเฉพาะ และเมื่อ
พิจารณาถึงหน้าที่ของ ศูนย์ ดัง กล่าว แล้ว
ย่อมเป็นหลักประกันว่า จะสามารถอำนวยความสะดวก
ให้การจัดหาวัสดุเข้าห้องสมุด
เป็นไปอย่างกว้างขวางทัน ต่อความก้าวหน้า
ของวิทยาการใหม่ ๆ ที่ขยายตัวและเพิ่มพูน
ขึ้นแทบทุกสาขาวิชา (Jefferson, 1966 : 32)
การที่ บรรณารักษ์ และ ผู้ช่วย บรรณารักษ์
วิทยาลัยครูมีโอกาสเลือก หนังสือจากบรร
ณานุกรม และรายชื่อวัสดุที่ศูนย์จัดทำขึ้น
ย่อมสามารถใช้เป็น คู่มือในการ คัดเลือก
วัสดุที่มีคุณภาพและจำเป็นจริง ๆ ทั้งนี้เพ
จะได้ใช้จ่ายเงินที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ
เพราะไม่มีห้องสมุดใดที่มีเงินอย่างไม่จำกัด
ในการจัดหาวัสดุทุกชนิดที่ จัดพิมพ์ ออกมา
(Ranganathan, 1966 : 393) นอกจากนี้ยัง
เป็น การ เตรียม รายชื่อ วัสดุ ที่จะ สั่งซื้อ ให้

พร้อมเสมอ อนึ่ง ความต้องการข้างต้นเป็น
กรณีนี้ชี้ให้เห็นถึงความตั้งใจของบรรณา
รักษ์และผู้ช่วย บรรณารักษ์ วิทยาลัยครูทั้ง
ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่ปรารถนาให้
งานการจัดหาวัสดุห้อง สมุดวิทยาลัยครู ได้
มีความสัมพันธ์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
เป็นไปอย่าง กว้างขวาง และมี ประสิทธิภาพ
โดยอาจจัดตั้งในรูปของการจัดหาวัสดุแบบ
ศูนย์กลาง (a centralized acquisition)
(Tauber and Associates, 1955 : 34) เพื่อ
ทำหน้าที่ช่วยงาน การ จัดหาวัสดุ ของห้อง
สมุดวิทยาลัยครูให้เป็น ไปอย่างมีประสิทธิภาพ
ส่วนการเปิดโอกาสให้สำนักพิมพ์จัดส่ง
หนังสือมาแสดง จะช่วยให้บรรณารักษ์
และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูมีโอกาส
ศึกษาวัสดุห้องสมุดใหม่อย่าง ใกล้ชิดมาก
กว่า เพียงเลือกจากรายชื่อวัสดุที่สำนัก
พิมพ์ส่งให้ เช่นที่ปฏิบัติกันอยู่ (แม้นมาส
ซวลิต และสิรินทร์ ช่วงโชติ, ๒๕๑๑ :
๒๐๕) และโดยวิธีการนี้จะช่วยให้บรรณา
รักษ์และผู้ช่วย บรรณารักษ์ วิทยาลัยครูที่
สนใจในการเลือกวัสดุที่ถูกต้องยิ่งขึ้น.

๖. ลักษณะของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด วิทยาลัยครู

ผลการศึกษาค้นคว้า แสดงว่า บรรณา
รักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์ วิทยาลัยครูส่วน

กลางและบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มีความต้องการให้ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดทำหน้าที่และให้บริการโดยมีระเบียบและนโยบายที่ได้ตกลงกันระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครู เป็นหลักสากลทั่วไป มีเครื่องใช้ที่จะอำนวยความสะดวกและรวดเร็ว เช่น เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ดีด เป็นต้น แตกต่าง กันอย่าง มีนัย สำคัญเชิงสถิติที่ระดับ .๐๑ กล่าวคือ บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค ต้องการมากกว่าบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลาง อาจเป็นเพราะต้องการให้ศูนย์ให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพโดยทั่วถึงกัน ไม่ว่าวิทยาลัยครูจะตั้งอยู่ ณ ที่ใด ส่วนเครื่องใช้ที่จะอำนวยความสะดวกเช่น เครื่องอัดสำเนา เครื่องถ่ายเอกสาร เครื่องพิมพ์ดีดนั้นมีความจำเป็นมากเพราะรายชื่อวัสดุใหม่ ๆ ก็ที่บรรณานุกรมก็ทำ หรือข่าวที่ศูนย์รวบรวมก็ทำ จะสามารถเผยแพร่ได้อย่างรวดเร็วและทั่วถึงก็โดยอาศัยเครื่องมือดังกล่าว.

ส่วนความต้องการของบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนกลางและบรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับทั้งของศูนย์ เป็นสำนักงานเอกเทศ ขึ้นอยู่กับ

กรมการฝึกหัดครู โดยมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีเครื่องอำนวยความสะดวกในการติดต่อ มีงบประมาณ มีเครื่องครุภัณฑ์ อยู่ในระบัพพอ ๆ กัน ทั้งนี้เป็นเพราะแหล่งวัสดุที่สำคัญของการจัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูอยู่ในกรุงเทพมหานคร การมีศูนย์การจัดหาวัสดุอยู่ใกล้แหล่งวัสดุ ย่อมสามารถติดตามวัสดุใหม่ทางการศึกษาได้อย่างรวดเร็วและทันต่อเหตุการณ์ ในด้านค่าใช้จ่ายนั้น บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ต้องการให้ศูนย์บริการในรูปให้เปล่าโดยห้องสมุดวิทยาลัยครูไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ดังเช่น ศูนย์บริการห้องสมุดโรงเรียน (Library Service Center) ที่เมือง แครวี่ จังหวัดแอละแบมา ประเทศแคนาดา ที่รัฐบาลเป็นผู้จ่ายเงินอุดหนุน (จุฬามาศ สุวรรณโครธ, ๒๕๑๔ : ๓๕-๓๖) และการจะให้ศูนย์ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะต้องมีบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ด้านบรรณานุกรม ธุรการ การค้าและเป็นกันเอง ตามแนวความคิดของ วิลสัน และเทอเบอร์ (Wilson and Tauber, 1956 : 161) กับเทอเบอร์ และคนอื่น ๆ (Tauber and Associates, 1955 : 39).

๑. ความเห็นในการจัดหาวัสดุห้องสมุด วิทยาลัยครู

ผลการศึกษาค้นคว้านี้ แสดงว่า บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ส่วน กลาง และ บรรณารักษ์ กับ ผู้ช่วย บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค มี ความเห็นในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้อง- สมุดวิทยาลัยครู ในค้ำที่ศูนย์จัดหาวัสดุ จะอำนวยความสะดวกให้แตกต่างกันอย่าง มีนัย สำคัญเชิงสถิติที่ ระดับ .๐๕ โดย บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัย ครู ส่วน ภูมิภาค เห็น ประโยชน์ มากกว่า บรรณารักษ์กับผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัย ครู ส่วน กลาง ทั้งนี้ อาจ เนื่อง มา จาก พิจารณา ถึง หน้าที่ และการ ให้ บริการ ตลอดจนลักษณะของศูนย์จัดหาวัสดุห้อง- สมุดวิทยาลัยครูแล้ว ศูนย์จะช่วยแบ่งเบา ภาระ ใน การ ติดตาม ความเคลื่อนไหว ใหม่ ๆ ของวัสดุทางการศึกษาและวิทยา การสาขาต่าง ๆ ตลอดจนการให้บริการ ค้ำนบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุ ทำให้ ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค สามารถ จัด หา วัสดุ ห้องสมุด ได้ อย่าง กว้าง ขว้าง และครอบคลุมสาขาวิชาที่มีการเรียนการ

สอนในระดับวิทยาลัยครูเท่าเทียมกับห้อง สมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางซึ่งอยู่ใกล้แหล่ง วัสดุ คือในกรุงเทพมหานคร มากกว่า.

ส่วน ความ เห็น ของ บรรณารักษ์ กับ ผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ส่วนกลาง และ บรรณารักษ์ กับ ผู้ช่วย บรรณารักษ์ วิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคเกี่ยวกับการจัดตั้ง ศูนย์จัดหาวัสดุช่วยให้การจัดหาวัสดุได้ รวดเร็วขึ้น ได้วัสดุทันสมัย จัดหาวัสดุได้ มากซื้อเรื่อง ติดตามความเคลื่อนไหว ใหม่ ๆ ของวัสดุห้องสมุด ประหยัดเงินค่า ที่พัก ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าเดินทาง มีอำนาจ ในการสั่งซื้อ เป็นศูนย์ร่วมมือระหว่าง บรรณารักษ์กับวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในการ จัดหาวัสดุ ช่วยให้มีความรวดเร็วการได้มากขึ้น มีแนวโน้มของการทำบัตรรายการสำเร็จ รูปของห้องสมุดวิทยาลัยครูในอนาคต ลด ปัญหาการขาดค้ำมือ เตรียมงานการจัดหา เอกสารเพื่อการวิจัยของอาจารย์ในวิทยา- ลัยครูในอนาคต และช่วยให้การจัดหาวัสดุ เป็นไปอย่างกว้างขวาง ครอบคลุมวิชา ต่าง ๆ ที่สอนในวิทยาลัยครูซึ่งหลักสูตร ของวิทยาลัยครูในปัจจุบันมีความมุ่งหมาย อย่างเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน (Ministry of Education, 1967 : 1) และ (กระทรวง

ศึกษาธิการ, ๒๕๑๐ : ๑) ทั้งนี้วัสดุที่ให้บริการเพื่อการศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดวิทยาลัยครูจึงไม่แตกต่างกันมากนัก หากมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการรวบรวมบรรณานุกรมวัสดุห้องสมุด หรือมีการจัดซื้อวัสดุห้องสมุดประเภทเดียวกันที่ซ้ำกันมาก ๆ ฉวย ย่อมจะมีอำนาจในการซื้อเพิ่มมากขึ้น ซึ่งหมายถึงการบริการที่ไ้รับอาจจะดีขึ้น นอกจากนี้วัสดุห้องสมุดที่ซ้ำ ๆ กัน อาจส่งผลให้มีการจัดทำบัตรรายการสำเนาของห้องสมุดวิทยาลัยครูขึ้นในอนาคต ดังที่ ลักดา เหมทานนท์ (ลักดา เหมทานนท์, ๒๕๑๔ : ๓๔) ได้วิจัยพบว่า การทำบัตรรายการวัสดุห้องสมุดดังกล่าวในคราวเดียวกันที่ห้องสมุดศูนย์กลางของวิทยาลัยวิชาการศึกษา จะเสียค่าใช้จ่ายต่ำ ท่นแรงงาน ท่นกำลังคน และแก้ปัญหาเรื่องทำบัตรรายการไม่ทัน ส่วนการติดตามวัสดุออกไปใหม่อยู่เป็นประจำ และบริการก้านบรรณานุกรมหรือรายชื่อวัสดุ จะช่วยให้วัสดุห้องสมุดทันสมัย และบรรณารักษ์วิทยาลัยครูสามารถตรวจสอบวัสดุที่ต้องการได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะประหยัดเวลา

ในการรวบรวมรายชื่อวัสดุห้องสมุดที่จัดซื้อแต่ละครั้งและนำเวลาดังกล่าวไปให้บริการในห้องสมุดได้มากขึ้น อีกทั้งจะช่วยให้ห้องสมุดสามารถจัดหาวัสดุได้มากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะศูนย์ได้รวบรวมบรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุให้บรรณารักษ์ตัดสินใจเลือกเป็นประจำและสม่ำเสมอ นอกจากนั้น การที่ศูนย์ทำหน้าที่ในการสั่งซื้อวัสดุบางรายการที่ซ้ำ ๆ กันของห้องสมุดวิทยาลัยครู อาจมีผลทำให้บรรณารักษ์หรือผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัยครู ไม่จำเป็นต้องเดินทางไปจัดหาด้วยตนเอง ในกรุงเทพมหานครบ่อยครั้ง ทำให้ประหยัดเงินค่าที่พักอาศัย ค่าเบี้ยเลี้ยง และค่าพาหนะลงไปได้เป็นอันมาก ถึงแม้ว่าการวิจัยครั้งนี้พบว่า บรรณารักษ์วิทยาลัยครูส่วนใหญ่ ไม่เบิกเงินค่าใช้จ่ายดังกล่าวสำหรับการจัดหาวัสดุ ในปีการศึกษา ๒๕๑๕ (ตาราง ๓๒) ก็ตาม แต่อาจมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในการจัดหาวัสดุเพื่อสนองความต้องการและให้บริการแก่นักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ของห้องสมุดวิทยาลัยครูในอนาคต.

๘. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของ
บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัย
ครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เกี่ยวกับ
การจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยา-
ลัยครู

ผลการศึกษาค้นคว้า^{๕๕} แสดงให้เห็นว่า บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์วิทยาลัย ครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค มีความต้องการให้จัดตั้งศูนย์จัดหาขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเกี่ยวกับความเห็นในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู กังตาราว ๓๕ แต่ควรมีการประชุมตกลง เกี่ยวกับการจัดหาวัสดุห้องสมุด และชี้แจง ให้บรรณารักษ์วิทยาลัยครูทราบถึง ความมุ่งหมาย ระเบียบข้อบังคับ และประโยชน์ ที่จะได้รับ ส่วนข้อวิตกที่ว่า จะปฏิบัติไม่ได้ ตามความมุ่งหมาย และซ้ำกับงานของ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย อาจเป็น เพราะ ศูนย์ กังกล่าว เป็น หน่วยงาน ทาง ราชการสังกัดกรมการฝึกหัดครู และงาน ของ ศูนย์ มี ส่วน คล้าย งาน ส่วน หนึ่ง ของ สมาคมห้องสมุด ซึ่งมีขอบเขตของงาน และ การ บริการ กว้าง ขว้าง แก่ ห้องสมุด ประเภทต่าง ๆ.

ในท่าน้ำหน้า^{๕๖} ที่ ต้องการให้บรรณารักษ์ วิทยาลัยครู ทุก แห่ง มี ส่วน ร่วม เป็น กรรมการ จัดซื้อ เพื่อ จะ ได้ ทราบ ความ ต้องการ ของ วิทยาลัยครู แต่ละ แห่ง ให้มี เจ้าหน้าที่ที่เป็นกันเอง มีประสิทธิภาพและ เพียงพอ ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะ บรรณารักษ์ วิทยาลัยครู จะ ได้ มี สิทธิ ในการ เสนอ วัสดุ ที่ ห้องสมุดต้องการ และ ให้ ศูนย์ ปฏิบัติงาน อย่าง มี ประสิทธิภาพ.

ในท่าน้ำ การ บริการ บรรณารักษ์ วิทยาลัยครู บาง แห่ง ไม่ เห็น ท้าย หาก ศูนย์ เกี่ยวข้อง เรื่อง การ เงิน ที่ ใช้ ในการ จัดหา วัสดุห้องสมุด เพราะ วิทยาลัยครู แต่ละ แห่ง มี นโยบาย ใช้ เงิน สำหรับ จัดหา วัสดุ ห้องสมุด แตกต่าง กัน และ ไม่ แน่ใจ ว่า ศูนย์ จะ ให้ บริการ ได้ รวด เร็ว เท่า กับ ที่ ห้องสมุด วิทยาลัยครู ปฏิบัติ อยู่ หรือ ไม่ ทั้งนี้ อาจเป็น เพราะ บรรณารักษ์ เกรง ว่า ศูนย์ จะ ควบคุม การใช้ เงิน ในการ จัดหา วัสดุห้องสมุด หรือ การ ให้ บริการ หลาย แห่ง อาจ ทำให้ การ จัดหา วัสดุห้องสมุด เข้าไป.

สรุปการอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ ศึกษา การ จัดตั้ง ศูนย์ จัดหา วัสดุห้องสมุด วิทยาลัย

ครู จากผลการศึกษา มีข้อน่าสังเกตว่า สาเหตุของการขยายตัวของวิทยาลัยครู เช่น การยกกระต๊อปโรงเรียนฝึกหัดครูเป็นวิทยาลัยครู การเปิดสอนนอกเวลาแก่บุคคลภายนอก หรือการสร้างวิทยาลัยครูแห่งใหม่ในส่วนภูมิภาค มีผลทำให้ต้องขยายงานและกิจกรรมของห้องสมุดวิทยาลัยครูตามไปด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง งานด้านการจัดหาวัสดุห้องสมุด ทั้งนี้เพื่อสามารถให้บริการในการศึกษาค้นคว้าแก่ผู้ใช้ห้องสมุดได้ทั่วถึง จึงก่อให้เกิดแนวคิดในการตั้งหน่วยศูนย์กลางการจัดหาวัสดุห้องสมุด (an acquisition center) ขึ้น เพื่อช่วยทำหน้าที่ติดตามวัสดุห้องสมุดที่ออกใหม่ทุกสาขาวิชาและเผยแพร่วัสดุในรูปของบรรณานุกรมหรือรายชื่อวัสดุ เป็นการช่วยเหลือห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ที่จะใช้เป็นคู่มือจัดหาวัสดุที่เป็นวิทยาการ ก้าวหน้าและทันสมัย มาบริการแก่ผู้ใช้ห้องสมุด อันมีส่วนส่งเสริมให้เกิดความกระตือรือร้นในการศึกษาค้นหาความรู้ด้วยตนเอง (independent learning) ของนักเรียน นักศึกษาในวิทยาลัยครูมากยิ่งขึ้น.

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยใคร่เสนอแนะต่อกรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการวิทยาลัยครู และห้องสมุดวิทยาลัยครู ตามลำดับดังต่อไปนี้คือ:—

ก. กรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ

๑. ควรมีการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครูขึ้น เพื่อทำหน้าที่รวบรวมบรรณานุกรม ติดตามรายชื่อวัสดุใหม่ รวมทั้งการจัดพิมพ์บรรณานุกรมและรายชื่อวัสดุที่เหมาะสมกับหลักสูตรวิทยาลัยครูเสนอต่อห้องสมุดวิทยาลัยครูเป็นประจำ และทำหน้าที่เป็นศูนย์จัดซื้อ แลกเปลี่ยนขอรับบริจาควัสดุจากบุคคลและหน่วยงานเอกชน หรือราชการ ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการจัดหาของห้องสมุดวิทยาลัยครูซึ่งนับวันแต่จะมีการเพิ่มพูนในสาขาวิชาการต่างๆ อย่างซับซ้อน จนเป็นภาระหนักยิ่งสุดที่บรรณารักษ์ห้องสมุดวิทยาลัยครูแห่งใดแห่งหนึ่ง จะดำเนินการจัดหาวัสดุทั้งกล่าวได้โดยลำพัง เพื่อสนองความต้องการของผู้ศึกษาได้ การจัดตั้งศูนย์ดังกล่าว ควรจะดำเนินการดังต่อไปนี้:—

๑.๑ ให้มีคณะกรรมการเตรียมการ (steering committee) ทำหน้าที่ศึกษาแนวทาง หลักการในลักษณะทั่วๆ ไป รวมทั้งเตรียมเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดในการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดในการประชุมเพื่อทำความเข้าใจในหลักการใหญ่ระหว่างบรรณารักษ์วิทยาลัยครูและเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของกรมการฝึกหัดครู.

๑.๒ ประชุมบรรณารักษ์วิทยาลัยครู และเจ้าหน้าที่ชั้นสูงของกรมการฝึกหัดครู เพื่อตกลงในหลักการใหญ่ของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู (The Acquisition Center for Teacher Training Colleges' Library) และคัดเลือกกรรมการดำเนินงาน.

๑.๓ แต่งตั้งกรรมการดำเนินงานศึกษาแนวปฏิบัติ วางระเบียบ กฎเกณฑ์ตามข้อตกลงและหลักการของที่ประชุมใหญ่ รวมทั้งเสนอแนะแต่งตั้งบุคคลเพื่อรับผิดชอบในการบริหารของศูนย์.

๑.๔ ศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู ควรมุ่งรวบรวมรายชื่อวัสดุใหม่ของเอกชนและราชการ จัดเตรียมในรูปบรรณานุกรม จัดพิมพ์เผยแพร่ตามวาระแก่ห้องสมุดวิทยาลัยครูในช่วงเวลา ๑-๓ ปีแรก.

๑.๕ ศูนย์อาจทำหน้าที่จัดหาวัสดุบางส่วนที่ศูนย์เสนอแนะและผ่านความเห็นชอบจากบรรณารักษ์ โดยศูนย์เป็นแทนในการสั่งซื้อ ส่วนค่าใช้จ่าย ศูนย์จะติดต่อกับหน้าที่การเงินของวิทยากรตามจำนวนวัสดุที่ห้องสมุดสั่งซื้อเป็นคราวๆ ดังเช่น เวลาหลังจาก ๓ ปี แรกแล้ว.

๑.๖ เมื่อศูนย์สามารถดำเนินงานตามข้อ ๑.๕ อย่างมีประสิทธิภาพ ศูนย์อาจขยายงาน เพิ่มเจ้าหน้าที่ โดยให้บริการในด้านการทำบัตรรายการ และจัดทำหมวดหมู่วัสดุที่ศูนย์สั่งซื้อให้ ซึ่งจะทุนแรงงาน เงิน และเวลาของบรรณารักษ์ ดังเช่น การวิจัยของ ลักดา เหมทานนท์, (ลักดา เหมทานนท์, ๒๕๑๔ : ๓๔)

๒. ให้ศูนย์ทำหน้าที่เป็นศูนย์รวบรวมสิ่งพิมพ์ (a clearing house) คือ ให้บริการด้านข้อมูลของการพิมพ์ สำนักพิมพ์ ผู้แทนจำหน่ายวัสดุ ราคา ตลาดหนังสือ โดยรวบรวมบรรณานุกรมทางการค้า บรรณานุกรมแห่งชาติ ประกาศโฆษณาต่างๆ ของสำนักพิมพ์ รายชื่อวัสดุเก่าเลหฺดิง (auction catalog) (Tauber and Associates, 1955 : 34)

๓. ให้ศูนย์ทำหน้าที่ แลกเปลี่ยนสิ่งพิมพ์ของวิทยาลัยครู ซึ่งอาจมีส่วนผลักดันให้มีการจัดพิมพ์หนังสือหรือวารสารที่มีคุณค่าทางวิชาการขึ้นในวิทยาลัยครูมากกว่าปัจจุบัน โดยวิทยาลัยครูแต่ละแห่งแจ้งรายชื่อวัสดุที่ต้องการแลกเปลี่ยนไปที่ศูนย์ และให้ศูนย์เป็นแหล่งกลางที่ให้ผู้บุคคลหรือองค์การแจ้งความจำเป็นในการบริจาควัสดุแก่ห้องสมุดวิทยาลัยครู.

๔. ควรให้สำนักพิมพ์ทั้งเอกชนและราชการทราบถึงหน้าที่ของศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการแจ้งข่าววัสดุใหม่ ๆ ที่ออกมาแทนการแจ้งไปตามห้องสมุดวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ซึ่งศูนย์จะช่วยให้เกิดความร่วมมือที่ดี ระหว่างสำนักพิมพ์ราชการและเอกชนกับห้องสมุดวิทยาลัยครู.

๕. การปฏิบัติงานของศูนย์ ควรให้ความสำคัญกับการจัดหาวัสดุห้องสมุดของวิทยาลัยครูเป็นต้นว่า ห้องสมุดวิทยาลัยครูรวบรวมบรรณานุกรมหรือรายชื่อวัสดุในท้องถิ่นของตน แล้วแจ้งให้ศูนย์ทราบเพื่อเผยแพร่ต่อไป ทำนองเดียวกับศูนย์ทำหน้าที่รวบรวมวัสดุในกรุงเทพมหานครเผยแพร่ให้ห้องสมุดวิทยาลัยครู.

๖. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของศูนย์ ควรได้รับการอุดหนุนจากกรมการฝึกหัดครูกระทรวงศึกษาธิการ โดยถือว่าเป็นการช่วยให้ห้องสมุดวิทยาลัยครูทั่วประเทศ มีวัสดุห้องสมุดที่ให้ประโยชน์เหมาะสมกับหลักสูตรและความมุ่งหมายของวิทยาลัยครู ทั้งนี้เนื่องจากวิทยาลัยครูมีนโยบายทั่วไปเหมือนกัน คือ ทำหน้าที่ผลิตครู (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๐ : ๒๐๔).

๗. การจัดตั้งศูนย์ ทำให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบโดยเฉพาะเกี่ยวกับการรวบรวมบรรณานุกรมรายชื่อวัสดุ สำหรับห้องสมุดวิทยาลัยครู และสามารถจัดพิมพ์หนังสือบรรณานุกรมออกเผยแพร่ได้ นับว่าเป็นการพัฒนางานด้านห้องสมุดวิทยาลัยครูให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับโครงการห้องสมุดตามสถานศึกษาฝึกหัดครู (หน่วยศึกษานิเทศก์, ๒๕๑๔ : ๒๓๔).

๘. การจัดตั้งศูนย์น่าจะเป็นโครงการที่รบกวนโครงการหนึ่งของการพัฒนางานห้องสมุดวิทยาลัยครู ทั้งนี้เพราะความรู้ด้านวิทยาการสาขาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (science explosion) และนับวันจะทวีความซับซ้อนยิ่งขึ้น การร่วมมือกันจัด

หาในรูปของการจัดหาแบบศูนย์กลางย่อม
มั่นใจได้ว่าจะครอบคลุมสาขาวิชาการต่าง ๆ
ที่จะมีขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นการช่วยเหลือ
ให้งานจัดหาวัสดุห้องสมุดของวิทยาลัยครู
ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ.

ข. วิทยาลัยครู

๑. จากลักษณะภูมิหลัง ของกลุ่มตัว
อย่าง บรรณารักษ์และผู้ช่วยบรรณารักษ์
ห้องสมุดวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่
จบปริญญาตรีและไม่มีวุฒิบรรณารักษ-
ศาสตร์จึงควรมีการส่งเสริมให้บรรณารักษ์
เหล่านั้นได้รับการศึกษาค้นคว้าบรรณา-
รักษาศาสตร์ในระดับเหนือปริญญาตรี เพื่อ
สามารถใช้ความรู้ปรับปรุงงานห้องสมุด
วิทยาลัยครูให้ก้าวหน้าเท่าที่จะเป็นไปได้.

๒. จากลักษณะของงานการจัดหา
วัสดุห้องสมุดวิทยาลัยครู พบว่า บรรณา-
รักษวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ใช้
วิธีการจัดหาวัสดุ โดยการเดินทางไปจัด
หาด้วยตนเอง และพบว่าบรรณารักษ์กั
กล่าว ไม่ได้เบิกเงินค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ
ค่าเดินทาง ซึ่งหากต้องเดินทางไปจัดห
วัสดุห้องสมุดในกรุงเทพมหานครบ่อยครั้ง
ย่อมจะต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายส่วนตัวเป็น

อย่างมาก จึงสมควรให้ผู้บริหารวิทยาลัยครู
อนุมัติให้บรรณารักษ์ได้รับเงินหมวกค่าใช้จ่าย
เพื่อใช้ในการเดินทาง เช่น ค่าที่พัก
อาศัย หรือค่าพาหนะ จนกว่าจะจัดตั้งศูนย์
จัดหาวัสดุห้องสมุดเพื่อทำหน้าที่นี้โดย
เฉพาะ.

ค. ห้องสมุดวิทยาลัยครู

งานด้านการจัดหาวัสดุห้องสมุดวิทยา
ลัยครู ควรจะได้มีการกำหนดด้วยบุคคลเพื่อ
ให้ทำหน้าที่จัดหาวัสดุโดยเฉพาะ อันได้แก่
การรวบรวมบรรณานุกรม รายชื่อวัสดุ
สถานที่จำหน่ายวัสดุ หน่วยงานราชการและ
เอกชน หรือจัดเตรียมบรรณานุกรม ราย
ชื่อวัสดุ ให้นักเรียนนักศึกษา ครูอาจารย์
ใช้เป็นแนวทางศึกษาเสนอแนะวัสดุเข้าห้อง
สมุด รวมทั้งจัดซื้อวัสดุ แลกเปลี่ยนวัสดุ
หรือขอรับบริจาค ทั้งนี้เพื่อให้งานจัดหา
วัสดุเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ.

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

๑. ศึกษาปัญหาการจัดวัสดุห้องสมุด
วิทยาลัยครูส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้
ละเอียดและลึกซึ้ง.

๒. การศึกษาการจัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุดของห้องสมุดประเภทโรงเรียน ห้องสมุดวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน และห้องสมุดเฉพาะ.

บรรณานุกรม

๑. การฝึกหัดครู กรม. สถิติการศึกษารวม-การฝึกหัดครูการศึกษา ๒๕๑๔. กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๔, ๓๓ หน้า.

๒. กำธร สถิรกุล. “ปัญหาทางการพิมพ์หนังสือสำหรับเด็ก และเด็กวัยรุ่น” ใน รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสือสำหรับเด็ก กลุ่มอายุ ๑๑-๑๖ ปี หน้า ๗๒. กรมวิชาการ, ๒๕๑๐.

๓. เกียรติ กัทธิกร. “คำกล่าวเปิดการอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน” วารสารการศึกษาผู้ใหญ่ ๕ (๕๓): ๔ กรกฎาคม-สิงหาคม ๒๕๑๕.

๔. จุฬามาศ สุวรรณโคตร. “ศูนย์บริการห้องสมุดโรงเรียน” วารสารวิสามัญศึกษา ๕: ๓๕-๓๖ พฤษภาคม ๒๕๑๕.

๕. นวลลักษณ์ บุญยะกาญจน์. “สิ่งพิมพ์รัฐบาล” ข่าวสารกรมการฝึกหัดครู ๒ (๑๑): ๑๖-๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๑๐.

๖. ชลัช ลีชะวัฒน. “แนวตอบข้อสอบวิชาครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ. ต้น) พ.ศ. ๒๕๑๔ หมวด ก. วิชาบรรณารักษศาสตร์” วารสารห้องสมุด ๑๕ (๖): ๔๘๑-๔๘๓ พฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๑๔.

๗. ชลัช ลีชะวัฒน. “บริการหนังสือสำรอง” วารสารห้องสมุด ๑๓ (๓): ๑๖๑-๑๖๖ พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๑๒.

๘. ไทยวัฒนาพานิช, สำนักพิมพ์. ทรัพย์สินทางปัญญา. ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๑๕, ๑๘ หน้า.

๙. นงนวล ลำเนา. การจัดซื้อหนังสือและการใช้หนังสือของห้องสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร ในระยะเวลา ๓ ปี (พ.ศ. ๒๕๑๐-๒๕๑๒). ปรินิพนธ์ ก.สม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๔. ๑๑๔ หน้า.

๑๐. นงลักษณ์ ไม่น่ายกิจ. ปัญหาการควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรมในประเทศไทย. ปรินิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๓, ๓๘๐ หน้า.

๑๑. นวนิตย์ อินทามะ. “บริการต่างๆ ของห้องสมุด” ใน เอกสารการอบรมและสัมมนาบรรณารักษ์ของสถานศึกษาฝึกหัดครู ๒-๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๑ หน้า ๒๐-๒๒. กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๒.

๑๒. นวนิตย์ อินทามะ. “ห้องสมุดกับสถาบันการศึกษาชั้นสูง” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ๓ (๓): ๑๗-๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๒.

๑๓. นวลนวิ สุธรรมวงศ์. “การทำสัปดาห์กับประเทศที่กำลังพัฒนา” วารสารห้องสมุด ๑๓ (๓): ๑๕๕ พฤษภาคม-มิถุนายน ๒๕๑๒.

๑๔. บุญถิ่น อัตถากร. “การปรับปรุงหลักสูตรและการฝึกหัดครู ๒ พ.ย. ๒๕๑๓” ใน คำปราศรัยและคำบรรยายของบุญถิ่น อัตถากร พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๔ หน้า ๔๓๗. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๔.

๑๕. บุญถิ่น อัตถากร. “คำปราศรัยของนายบุญถิ่น อัตถากร อธิบดีกรมการฝึกหัดครู ในพิธีเปิดการอบรมและสัมมนา บรรณารักษ์ของสถานศึกษาฝึกหัดครู” ใน เอกสารการอบรมและสัมมนาบรรณารักษ์ของสถานศึกษาฝึกหัดครู ๒-๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๑ หน้า ๑. กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๒.

๑๖. พวา พันธุ์เมฆา. ปัญหาและความต้องการในการรับบริการห้องสมุดของอาจารย์ และนักศึกษาชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง ปีที่ ๒ ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศ ปีการศึกษา ๒๕๑๒. ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, ๒๕๑๒, ๑๕๓ หน้า.

การศึกษาคัดตั้งศูนย์จัดหาวัสดุห้องสมุด

๔๑๑

๑๗. พลตภ สรรพกิจ. *ทัศนคติของนิสิตและนักศึกษาวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร* ปีการศึกษา ๒๕๑๒ ที่มีต่อห้องสมุดของวิทยาลัย. ปรินญา นินพันธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๔, ๘๑ หน้า.

๑๘. ภูเก็ท วาจานนท์. “โครงการส่งเสริมตำราเรียน” *วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ* ๖ (๕): ๗๒ เมษายน ๒๕๑๕.

๑๙. ภูมิพลอดุลยเดช, พระบาทสมเด็จพระเจ้าหัว. “พระราชดำรัส ในพิธีเปิดงานปีหนังสือแห่งชาติ และงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๓” *วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ* ๖ (๗): ๕๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕.

๒๐. มาเรียม เหล่าสุนทร. “คุณค่าของห้องสมุด” *ศูนย์ศึกษา* ๖ : ๖๐-๗๑ มกราคม ๒๕๑๐.

๒๑. แมนมาส ขวลิขิต และสิรินทร์ ช่วงโชติ. *คู่มือบรรณารักษศาสตร์*. เกษมบรรณกิจ, ๒๕๑๑, ๑๕๖ หน้า.

๒๒. ลมุล รัตตากร. *การใช้ห้องสมุด*. สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๐๗, ๑๕๖ หน้า.

๒๓. ถ้วน สายยศ และอังคณา คันดิรัตนานนท์. *สถิติวิทยาทางการศึกษา*. วัฒนาพานิช ๒๕๑๕, ๒๗๖ หน้า.

๒๔. ลัดดา เหมทานนท์. *การศึกษาข้อได้เปรียบและเสียเปรียบของการจัดตั้ง ห้องสมุดศูนย์กลางของวิทยาลัยวิชาการศึกษา*. ปรินญานินพันธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๔, ๗๓ หน้า.

๒๕. ศรีทอง สีหาพงศ์. *คู่มือบรรณารักษะเรื่องเทคนิคการบริหารงานห้องสมุด*. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๐๗, ๗๗ หน้า.

๒๖. ศรีทอง สีหาพงศ์. *งานเทคนิคบางประการของห้องสมุด*. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, ๒๕๑๐, ๑๑๗ หน้า.

๒๗. ศึกษาธิการ, กระทรวง. *หลักสูตรประกาศนียบัตรครุอนุบาล พุทธศักราช ๒๕๑๐*. กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๐, ๒๓ หน้า.

๒๘. ศึกษาธิการ, กระทรวง. *หลักสูตรประกาศนียบัตรประโยคครูประถมสำหรับผู้จบประโยคมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช ๒๕๑๐*. กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๐, ๓๒ หน้า.

๒๙. ศึกษาธิการ, กระทรวง. *หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง พุทธศักราช ๒๕๑๐*. กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๑๐, ๗๒ หน้า.

๓๐. ศึกษาธิการ, กระทรวง, กองวางแผนการศึกษา. *รายงานการศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๑๓*. สำนักงานปลัดกระทรวง, ๒๕๑๔, ๑๓๗ หน้า.

๓๑. ศึกษาธิการ, กระทรวง, สำนักงานวางแผนการศึกษา. *รายงานการศึกษาประจำปี ๒๕๐๕*. สำนักงานวางแผนการศึกษา, ๒๕๑๐, ๓๕๔ หน้า.

๓๒. ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมการฝึกหัดครู. *คำปราชัยและคำบรรยายของบุญฉิน อัครการ พ.ศ. ๒๕๐๒-๒๕๑๔*. หน่วยศึกษานิเทศก์, ๒๕๑๔, ๕๒๕ หน้า.

๓๓. สภาการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๕. สำนักงานสภาการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๑๔, ๑๔๔ หน้า.

๓๔. สุกิจ นิมมานเหมินท์. “การหาหนังสือ” ใน *ทัศนะเรื่องในโอกาสไหวครู และต้อนรับนักศึกษาใหม่ ประจำปีการศึกษา ๒๕๑๒* หน้า ๑๕. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๑๒.

๓๕. สุนทร แก้วฉาย. *การส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และการเรียนด้วยตนเอง ซึ่งอาจารย์และบรรณารักษ์ จัดให้แก่ นักศึกษาวิทยาลัยครู*. ปรินญานินพันธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, ๒๕๑๒, ๒๔๕ หน้า.

๓๖. สุภาพ นิลไพรัช. *สำรวจการใช้ห้องสมุดคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ พ.ศ. ๒๕๐๖-๒๕๑๐*. วิทยานิพนธ์ ค.บ. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๑๑, ๖๑ หน้า.

๓๗. อมร รักษาสัตย์. “มหาวิทยาลัยรามคำแหง” *วารสารการศึกษาแห่งชาติ* ๕ (๓): ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๓.

๓๘. Aldrick, Ella V., *Using Books and Libraries*, Prentice-Hall, New Jersey, 1967, 147 pp.

๓๙. Carter, Mary Duncan, and Bonk, Wallace John, *Building Library Collection*, The Scarecrow Press, Metuchen, 1969, 319 pp.

๔๐. Davinson, Donald, *Academic and Legal Deposit Libraries*, Clive Bingley London, 1965, 74 pp.

๔๑. Dougherty, Richard M., "The Years of Progress in Acquisition 1956-1966" in *Building Library Collections*, p. 1200, The Scarecrow Press, Metuchen, 1969.

๔๒. Gomm, Geoffrey, "Relations Between the Libraries of Institutes and the Libraries of College of Education" in *Library Practice for Colleges of Education*, pp. 219-220, The Library Association, London, 1966.

๔๓. Haywood, E.J., "Audio-Visual Aids" in *Library Practice for Colleges of Education*, pp. 174-175, The Library Association, London, 1966.

๔๔. Jefferson, G., *Library Co-operation*, Andre Deutsch, London, 1966, 172 pp.

๔๕. McNemar, Guinn, *Psychological Statistics*, John Wiley & Sons, New York, 1955, 408 pp.

๔๖. Ministry of Education, *Certificate of Education Curriculum B.E. 2508 (A.D. 1965)*, Ministry of Education, 1967, 40 pp.

๔๗. Owens, Charlotte G., "Acquisition of Library Materials" in *The Library an Introduction for Library Assistants*, p. 15 Special Libraries Association, New York, 1967.

๔๘. Parker, Wyman W., "A Study of the Acquisitions Policies of the Vermont Council of Academic Libraries with the Vermont Free Public Library Service and Vermont State Library," *Research in Education*, 7:51, July, 1971.

๔๙. Ranganathan, S.R., *Library Book Selection*, Asia Publishing House, Bombay, 1966, 436 pp.

๕๐. Tauber, Maurice F., and Associates, *Technical Services in Libraries*, Columbia University Press, New York, 1955, 487 pp.

๕๑. Texas State Library, Austin. "Texas State Library Centralized Processing Center Manual", *Research in Education* 6 (5):76, May, 1971.

๕๒. Walker, Helen M., and Lev, Joseph, *Elementary Statistical Methods*, H. Holt and Co., New York, 1958, 302 pp.

๕๓. Wilson, Louise Round, and Tauber, Maurice F., *The University Library*, 2nd ed., Columbia University Press, New York, 1956, 641 pp.

๕๔. Wulfekoetter, Gertrude, *Acquisition Work : Processes Involved in Building Library Collection*, University of Washington Press, Seattle, 1961, 268 pp.

Summary in English

A Study of the Establishment of an Acquisition Center for the Teacher Training Colleges' Libraries in Thailand

Panya Sooksaen*

The purposes of this research were (1) to study the needs and opinions concerning the establishment of a library acquisition center for 29 Teacher Training Colleges situated in various provinces of Thailand, (2) to study ways of handling the selection aids and handbooks used in acquisition work, (3) to find out the general types of materials being acquired by the libraries, and (4) to find out the underlying problems confronting the acquisition of library materials including the expenditure of both time and money in acquiring the library materials of 29 Teacher Training Colleges, both in the Bangkok metropolis and in the provinces, for the academic year of B.E. 2515. To obtain information on the acquisition policies, procedures and problems; questionnaires were sent to 65 librarians and assistant librarians of Teacher Training Colleges both in the Bangkok metropolis and in the provinces. The data obtained were analyzed by statistical process, namely, $\bar{X}$, percentage, s^2 , s_p^2 and t -test.

The research findings indicated that the acquisition problems of the librarians of Metropolitan Teacher Training Colleges and those of the provinces had no statistical significant difference where it concerns the use of selection aids and handbooks, and acquisition of library materials through purchase, and gift and exchange. As for the time spent in

acquiring library materials, it was observed that all librarians, who went out to the book shops, government agencies and other offices to acquire library materials themselves, spent 1-3 days in acquiring library materials. For library orders sent and received by means of postal services, it was found that it took 1-3 days for Bangkok librarians to acquire printed materials and 7-10 days for librarians in the provinces.

Considering the expenditure for acquiring library materials, it was found that most librarians, in the Bangkok metropolis and in the provinces paid 85.71 % and 70.00 % respectively for transportation and personal expenses themselves without requesting for reimbursement from the colleges' "ordinary expenses" account.

As to the need for the establishment of a library acquisition center, for handling all matters involved in acquiring library materials, the librarians and assistant librarians of all Teacher Training Colleges were unanimous in their desire to see such a center set up as a means of systematizing acquisition procedures which would eliminate unnecessary duplication of work, costs and time which could be spent for other library activities which are not often handled because of shortage of library staff.

* Mr. Panya Sooksaen, B. in Ed., Graduated Diploma in Library Science, M.A. in Ed. (Major in Library Science), Librarian at the Uttaradit Teacher Training College.

จากดิวอถึงรัฐสภาอเมริกัน

กฤษณรัตน์ สุวรรณรัตน์*

เป็นที่ทราบกันดีว่าการจัดหมวดหมู่หนังสือนั้นเป็นหัวใจสำคัญในการให้บริการของห้องสมุด ได้มีผู้คิดค้นแผนการจัดหมวดหมู่หนังสือไว้หลายระบบ ที่สำคัญและเป็นที่ยอมรับกันแพร่หลายในปัจจุบัน ได้แก่ ระบบทศนิยมของทิวอี้ (Dewey Decimal Classification) และระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน (Library of Congress Classification).

ระบบทศนิยมของทิวอี้เป็นแผนการจัดหมวดหมู่ที่แบ่งหนังสือไปตามการแบ่งหมวดวิชาความรู้ เหมาะสำหรับห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชน ที่มีจำนวนหนังสือไม่มากนัก ถือกันว่าไม่เกิน ๒ แสนเล่ม.

ระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันนั้นเป็นระบบที่คิดขึ้นเพื่อใช้จัดหนังสือในห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน เหมาะสำหรับห้องสมุดที่มีหนังสือมาก เช่น ห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดเฉพาะที่มีหนังสือในสาขาวิชาใดสาขาวิชาหนึ่งมาก.

ในปัจจุบันได้มีห้องสมุดมหาวิทยาลัยและห้องสมุดวิทยาลัยในต่างประเทศหลายแห่งได้เปลี่ยนแผนการจัดหมู่จากระบบทศนิยมของทิวอี้ เป็นระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่พอประมวลได้ดังนี้ :-

๑. ระบบทศนิยมของทิวอี้ไม่เหมาะที่จะใช้ในห้องสมุดของตน ซึ่งมีจำนวนหนังสือเพิ่มขึ้นมากอีกต่อไป กล่าวคือระบบนี้ไม่ละเอียดพอ ไม่ทันกับวิชาความรู้ที่เพิ่มมากขึ้นอยู่เสมอ.

๒. สัญญลักษณ์ของระบบทศนิยมของทิวอี้ ถ้าแยกให้ละเอียดออกไป ก็จะมีตัวเลขยาวมาก และบางครั้งมีการใช้ตัวอักษรด้วย ทำให้สับสน และอาจจะทำให้เกิดผิดพลาด.

๓. แม้วาระบบทศนิยมของทิวอี้จะมีการปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ แต่ก็นาน ๆ ครั้ง และเป็นการปรับปรุงแก้ไขครั้งใหญ่ การเปลี่ยนเลขหมู่ให้

*น.ส. กฤษณรัตน์ ศศ.บ. (บรรณารักษศาสตร์) อาจารย์ตรีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทันสมัย และเป็นไปตามแผนการจัดหมู่
ฉบับพิมพ์แก้ไขครั้งใหม่ก็สิ้นเปลืองไม่น้อย
กว่าการเปลี่ยนระบบมากนัก.

๔. ระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน
นั้นเหมาะสำหรับใช้ในห้องสมุดขนาดใหญ่
มีจำนวนหนังสือมาก เป็นระบบที่คิดขึ้นเพื่อ
ใช้ในการจัดหนังสือจริง ๆ และมีการปรับ-
ปรุงแก้ไขให้ทันสมัยอยู่เสมอ.

๕. การใช้ระบบของห้องสมุดรัฐสภา
อเมริกัน จะช่วยให้สะดวกในการให้บริการ
ทางด้านบรรณารักษ์ การร่วมมือกัน
ระหว่างห้องสมุด และในการใช้เครื่องจักร-
กลคำนวณช่วยในบริการของห้องสมุด.

๖. การเปลี่ยนระบบการจัดหมู่มีประ-
โยชน์ทำให้ได้สำรวจหนังสือไปในขณะ-
เดียวกัน.

ในประเทศไทยก็ได้มีห้องสมุดมหา-
วิทยาลัยบางแห่งได้เริ่มใช้ระบบของห้อง-
สมุดรัฐสภาอเมริกัน กันบ้างแล้วเช่นห้อง-
สมุดของสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร
ศาสตร์. ห้องสมุดของสถาบันเทคโนโลยี
แห่งเอเชีย และห้องสมุดกลางมหาวิทยา-
ลัยธรรมศาสตร์ก็กำลังเปลี่ยนมาใช้ระบบ
นี้เช่นกัน ส่วนใหญ่ก็ด้วยเหตุผลประการ
หนึ่งคือ ระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน

เหมาะสำหรับห้องสมุดซึ่งมีจำนวนหนังสือ
มาก และมากจนเรื่อย ๆ.

อันที่จริงถ้าพิจารณาในแง่จำนวนหนังสือ
จำนวนหนังสือเท่าที่มีในห้องสมุดต่างๆ
ในประเทศไทยนั้นไม่มากจนถึงกับใช้ระบบ
เทคนิคของตัวต่อไปไม่ได้ แต่การคิด
เปลี่ยนมาใช้ ระบบ ของ ห้อง สมุดรัฐสภา
อเมริกันเสียแต่เนิ่น ๆ ก็เป็นการดี เป็นการ
เตรียมรับจำนวนหนังสือที่จะเพิ่มมากขึ้น.

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนระบบการ
จัดหมู่ใหม่นั้นจำเป็นต้องมีการวางแผนงาน
เป็นอย่างดี ห้องสมุดควรวางแผนล่วงหน้า
ว่าจะทำตามลำดับขั้นอย่างไร จะแก้ไข
หมู่หนังสือที่ประเภทใดก่อน. หรือจะแก้
ตามลำดับหมวดหมู่ หรือ ฯลฯ อาจจะจัด
ทำคู่มือในการปฏิบัติงานด้านนี้ขึ้นด้วย นอก
จากนั้นห้องสมุดยังต้องคำนึงถึงความพร้อม
ของห้องสมุดทั้งในด้านกำลังคนและกำลัง-
เงิน.

การเปลี่ยนระบบการจัดหมู่ใหม่นั้น ไม่
ใช่ของง่าย ห้องสมุดจำเป็นต้องป้องกัน
ปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นให้มันน้อยที่สุด
ปัญหาที่พอมองเห็นได้ชัด มีดังต่อไปนี้:—

๑. การใช้ระบบของห้องสมุดรัฐสภา
อเมริกันนั้น ถ้าเป็นหนังสือภาษาอังกฤษ

ปัญหาอาจจะมีไม่มากนัก เพราะมีคู่มือช่วยในการให้เลขหมู่หนังสืออยู่แล้ว ปัญหาสำคัญอยู่ที่หนังสือภาษาไทยซึ่งยังไม่มีคู่มือช่วย และระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันยังแบ่งเรื่องทางเอเชียใต้ไม่ละเอียดนัก.

๒. ห้องสมุดของเราส่วนใหญ่ชาวผู้ที่มีความรู้เรื่องการใช้ระบบการจัดหมู่ของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกันอย่างแท้จริงบรรณารักษ์ส่วนใหญ่จบชั้นปริญญาตรีจากในประเทศซึ่งยังไม่มีการสอนการใช้ระบบนี้อย่างจริงจัง หรือแม้ผู้จบชั้นปริญญาโทจากต่างประเทศในปัจจุบัน ก็ไม่ได้ศึกษาเรื่องการใช้ระบบนี้มากนัก เพราะในต่างประเทศโดยเฉพาะสหรัฐอเมริกา ห้องสมุดส่วนใหญ่ไม่ได้จัดหมู่ และทำบัตรรายการหนังสือเอง หากใช้บริการทางคานยัทรรายการที่มีอยู่ ทางโรงเรียนสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์จึงมักไม่ให้ความสำคัญกับเรื่องทางวิชาจัดหมู่มากนัก.

๓. ความลำบากประการหนึ่งในการใช้ระบบนี้ก็คือไม่มีคำอธิบายวิธีการใช้แผนการจัดหมู่ และตารางพิเศษต่าง ๆ ไม่มีครบถ้วนรวม และหมวดกฎหมายก็ยังทำไม่เสร็จ.

๔. ในการเปลี่ยนระบบการจัดหมู่ใหม่นี้ นอกจากหนังสือเก่าที่มีอยู่แล้วที่จะต้องได้รับการแก้ไข ยังมีหนังสือใหม่ที่จะเข้าห้องสมุดอยู่เสมอ การเตรียมหนังสือใหม่ ออกให้บริการแก่ผู้ใช้เท่าที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ก็ยังไม่ทันอยู่แล้ว เมื่อคิดเปลี่ยนระบบซึ่งจะต้องเตรียมหนังสือใหม่ และแก้หนังสือเก่าด้วยกำลังคนที่มีอยู่เท่าเดิมจึงเป็นเรื่องน่าคิด.

๕. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดในระดับเสมียน พนักงานยังมีความสับสนระหว่างระบบเก่าและระบบใหม่ ที่จะเป็นมีปัญหามากได้แก่การเรียงหนังสือ ผู้ทำหน้าที่เรียงหนังสือเคยชินกับเลขหมู่ระบบทศนิยมของคิวซึ่งเรียงแบบทศนิยม แต่ในระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน เลขที่ตามตัวอักษรมานั้นจะเรียงแบบจำนวนนับ ในขณะที่เลขประจำผู้แต่งยังเรียงแบบทศนิยมเหมือนของเก่า กรณีเช่นนี้จะทำให้มีการเรียงหนังสือผิดที่ได้.

ในเรื่องการแยกประเภทของหนังสือก็เช่นกัน ถ้าห้องสมุดใช้วิธีการใช้ตัวอักษรกับหนังสือบางประเภทแทนการให้เลขหมู่ ผู้แยกหนังสืออาจสับสนระหว่างอักษรที่ใช้แทนหนังสือบางประเภทกับอักษรในระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ตัวอย่างที่

เห็นได้ชัดเช่นหนังสือฉบับสำหรับเด็กที่เป็นภาษาอังกฤษ ซึ่งถ้าห้องสมุดใช้อักษร JF แทนการให้เลขหมู่แล้ว คนเรียงหนังสืออาจจะแยกไม่ออกว่า JF อันไหนแทนอะไร.

ปัญหาในชั้นห้องสมุดอาจแก้ได้โดยจัดทำมีการอบรมเสมียนพนักงานให้มีความเข้าใจในเรื่องเหล่านี้เสียก่อน.

ที่กล่าวมาแล้วนั้น เป็นปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับทางห้องสมุด ในขณะที่เดียวกันทางบ้านผู้ใช้นั้นมีปัญหาเช่นกันที่เห็นได้ชัดก็คือ:—

๑. เมื่อจะค้นหาหนังสือในเรื่องใดเรื่องหนึ่งต้องค้นหาถึง ๒ ที่คือทั้งที่เป็นระบบเดิมและระบบใหม่.

๒. หาหนังสือไม่พบ ซึ่งเป็นได้ใน ๒ กรณีคือ:—

ก. เจ้าหน้าที่ห้องสมุดนำบัตรรายการและตัวเล่มหนังสือไปเปลี่ยนเลขเรียกหนังสือ ทำให้ผู้ใช้คิดว่าหนังสือเล่มที่ตนต้องการนั้นหายไปหรือไม่ในห้องสมุด ห้องสมุดอาจช่วยได้ด้วยการเขียนบัตรแทนไว้ในบัตรรายการ แต่นั่นก็เป็นการเพิ่มงานให้กับห้องสมุดอีก.

ข. ผู้ใช้ห้องสมุดไม่คุ้นเคยกับระบบของห้องสมุดรัฐสภาอเมริกัน ไม่เข้าใจวิธี

เรียงหนังสือบนชั้น อาจจะสับสนเช่นเดียวกับกรณีของเสมียนพนักงานดังกล่าวแล้วข้างต้น.

ปัญหาในค่านผู้ใช้นั้นจะโยงกับปัญหาเรื่องกำลังคนของห้องสมุด เมื่อผู้ใช้มีปัญหาที่จะถามกับบรรณารักษ์แผนกอ้างอิง คิดดูว่าหากบรรณารักษ์แผนกอ้างอิงต้องตอบคำถามเกี่ยวกับการหาหนังสือมาก ๆ เข้าหรือคอยช่วยดูว่าหนังสือเล่มนั้น ๆ กำลังเปลี่ยนเลขเรียกหนังสืออยู่หรือไม่นั้น จะทำให้เสียเวลาในวันหนึ่ง ๆ มิใช่น้อย ทำให้เสียงานที่เป็นประโยชน์ต่อบริการค้นคว้าอย่างอื่น ในกรณีเช่นนี้ห้องสมุดน่าจะเตรียมพร้อมในเรื่องให้บริการแก่ผู้ใช้.

สรุปว่าในการเปลี่ยนระบบการจัดหมู่ นั้น ห้องสมุดแต่ละแห่งย่อมคำนึงถึงประโยชน์หรือผลดีต่อห้องสมุดในอนาคตเป็นประการสำคัญ แต่ปัญหาก็ย่อมจะมีขึ้นไม่มากนักน้อย ถ้าจะคิดว่าเป็นการอดเปรี้ยวไว้กินหวานก็ได้อยู่ แต่ห้องสมุดก็ควรหาทางให้เกิดปัญหาน้อยที่สุด ให้มีประสิทธิภาพที่สุด เช่น มีบรรณารักษ์มีความรู้, มีเสมียนพนักงานมีความเข้าใจ, มีกำลังคนพอสมควร และปัญหาเรื่องกำลังคนนั้นก็โยงไปถึงปัญหาเรื่องงบประมาณต่อไปอีก.

บรรณานุกรม

1. Connors, William E. "Reclassification at the University of Maryland," *Library Resources & Technical Services*, 11 (Spring 1967), 233-242.

2. Gaines, James E. "Reclassification in the Library of the Great Lakes Colleges Library," *College and Research Libraries*, 29 (July 68), 292-296.

3. Rogers, Robert A. "LC. and BG: Friendship without marriage," *Library Resources & Technical Services*, 13 (Winter 1969), 47-61.

4. Rowell, Lois. "Additions and changes: a study of Selected LC. Classification Schedules," *Library Journal*, 94 (November 1, 1969), 3975-3977.

สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย

กำหนดการประชุมสามัญประจำปี ๒๕๑๖

ณ ห้องประชุม หอสมุดแห่งชาติ ท่าราชวรดิฐ

ระหว่างวันที่ ๓-๗ ธันวาคม ๒๕๑๖

หัวข้อการประชุม "ภาวะและปัญหาของหนังสือไทยในปัจจุบัน"

ส่งเสริมการอ่านหนังสือในหมู่บ้าน

บำรุง สุขพรรณ

กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ริเริ่มโครงการที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านขึ้น เพื่อส่งเสริมเด็กหลังจากจบชั้นประถมศึกษา ๔ แล้วให้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและแตกฉานขึ้น ซึ่งเริ่มโครงการนี้มาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๔.

ตามข้อเท็จจริงในปัจจุบันประเทศไทยสามารถเกณฑ์เด็กเข้าเรียนตามพระราชบัญญัติ ประถมศึกษาได้ ประมาณ ๙๖ เปอร์เซ็นต์ ของเด็กอายุครบตามเกณฑ์ และในชนบทเมื่อเด็กจบการศึกษาระดับประถมศึกษา ๔ ก็ออกประกอบอาชีพ ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อหรืออ่านหนังสือเพิ่มเติม จนในที่สุดอาจจะลืมหนังสือลงได้.

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น กองการศึกษาผู้ใหญ่จึงวางโครงการทดลองที่อ่านหนังสือพิมพ์ในหมู่บ้านขึ้นที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง เพื่อหาข้อมูลมาประกอบการวางโครงการที่สมบูรณ์ การดำเนินงานของกองการศึกษาผู้ใหญ่จะส่งหนังสือ

พิมพ์ประจำวันจากนครหลวงวันละ ๒ ฉบับ และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีกวันละ ๑ ฉบับ พร้อมกับหนังสืออื่น ๆ อีกส่งไปให้หมู่บ้าน สถานที่ที่ให้ประชาชนอ่านหนังสือใช้ศาลา วัด, สถานีอนามัย, บ้านกำนัน, บ้านผู้ใหญ่บ้านเป็นการชั่วคราว การทดลองจะมีการประเมินผลเป็นระยะ ๆ หากได้ผลเป็นที่พอใจจะขยายโครงการออกไปจนทั่วประเทศ ซึ่งมีจำนวน ๔๖,๐๐๐ หมู่บ้านและจะใช้งบประมาณ ๕๐ ล้านบาท.

การส่งเสริมการอ่านหนังสือในหมู่บ้าน มีหน่วยราชการหลายสังกัดและสถาบันต่าง ๆ ใ้มุ่งความสนใจไปยังประชาชนในชนบทเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะหน่วยราชการที่ต้องปฏิบัติงานร่วมกับประชาชนในชนบท เช่น กรมการปกครอง กรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น.

สำหรับกรมการพัฒนาชุมชน ได้เล็งเห็นความสำคัญว่า การศึกษาเป็นการพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพ มีความคิดสร้างสรรค์

และกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองตลอดจนชุมชนของตนเองให้เจริญก้าวหน้า จึงได้จัดทำห้องสมุดพัฒนาชนบทขึ้นในจังหวัดที่รับผิดชอบ ซึ่งเริ่มตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นมา มีวัตถุประสงค์พอสมควรดังนี้ :-

๑. เพื่อให้ประชาชนในชนบทรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เพราะการอ่านหนังสือเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ.

๒. เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้และข่าวสารต่าง ๆ อันจะทำให้เป็นคนทันต่อเหตุการณ์ของโลก สามารถวินิจฉัยและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ได้โดยไม่ผิดพลาดและไม่ตกเป็นเหยื่อของการโฆษณาชวนเชื่อที่เป็นภัยต่อประเทศไทย.

๓. เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนอ่านและค้นคว้าจากหนังสืออันจะเป็นประโยชน์ต่อตนเองและชุมชน.

๔. เพื่อเป็นศูนย์กลางของการเผยแพร่ข่าวสาร ทั้งของทางราชการและเอกชน อันจะส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชน.

๕. เพื่อให้ความบันเทิงเริงรมย์ อันเป็นการพักผ่อนที่.

๖. เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าอันต่อเนื่องแก่เยาวชนหลังจากออกโรงเรียนแล้ว.

การดำเนินงานห้องสมุดพัฒนาชนบทได้รับเงินช่วยเหลือจากองค์การยูนิเซฟในการจัดซื้อหนังสือส่วนหนึ่ง นอกจากนั้นได้รับบริจาคหนังสือจากส่วนราชการและองค์การเอกชน สถานที่ที่ใช้เป็นห้องสมุดใช้ร่วมกับศูนย์พัฒนาตำบล ศาลาประชาคม โรงเรียน วัด เป็นต้น.

สถิติผลการดำเนินงานห้องสมุดพัฒนาชนบท ที่ดำเนินงานมาแล้วในเขตพัฒนาชุมชน ๑๕๕ หมู่บ้าน จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๑๑๕ หมู่บ้าน จังหวัดภาคใต้ ๔๐ หมู่บ้าน จังหวัดภาคกลาง ๑๘ หมู่บ้าน จังหวัดภาคเหนือ ๑๗ หมู่บ้าน ขณะนี้กำลังขยายเขตการดำเนินงานให้กว้างขวางยิ่งขึ้น หนังสือประจำห้องสมุดแต่ละแห่งมีประมาณ ๑๐๐ เล่ม ได้รับบริจาคจากองค์การและส่วนราชการอื่น ๆ จำนวน ๓๐,๐๐๐ เล่ม มีเอกสารที่พิมพ์เผยแพร่ของกรมการพัฒนาชุมชนอีก ๒๕,๐๐๐ เล่ม หนังสือเหล่านี้แจกจ่ายไปยังห้องสมุดในเขตที่รับผิดชอบ.

ในชนบทแดนทุรกันดาร ขาดแคลนหนังสือ และอุปกรณ์ การศึกษา เป็น อย่าง

ส่งเสริมการอ่านหนังสือในหมู่บ้าน

๔๒๑

มาก มีสถาบันต่าง ๆ ที่รับบริจาคหนังสือ เพื่อนำไปแจกจ่ายแก่โรงเรียนในชนบท เป็นจำนวนมาก อาทิ สโมสรโรตารี่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ศูนย์บริจาคหนังสือ กระทรวงศึกษาธิการ ฉะนั้นหากผู้ใดมีความประสงค์จะบริจาคหนังสือขอได้โปรดติดต่อกับศูนย์ดังกล่าวนี้โดยตรง.

การบริจาคหนังสือเป็นวิทยาทานนับว่าเป็นกุศลยิ่ง ควรที่ประชาชนทุกคนจะให้การสนับสนุน หนังสือเป็นสิ่งรวบรวมความรู้ทุกด้าน และมีความสำคัญต่อมนุษย์อย่างยิ่ง ทั้งนี้ จะเห็นได้จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในพิธีเปิดงาน

ปีหนังสือระหว่างชาติ ๒๕๑๕ และงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทย ครั้งที่ ๓ วันศุกร์ ที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๑๕ ณ หอสมุดแห่งชาติมีใจความตอนหนึ่งว่า:—

“... หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความรู้ ความคิด วิทยาการทุกด้านทุกอย่างซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ ได้คิดอ่านและเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปถึงที่ใดความรู้ ความคิดเห็นก็แพร่ไปถึงที่นั้น หนังสือจึงเป็นสิ่งมีค่าและมีประโยชน์ที่ประมาธมิได้ ในแง่ที่เป็นขบเกิดแห่งการเรียนรู้ของมนุษย์...”

รัฐธรรมนูญของไทย

พจน์ เนียมกฤษ

ตามที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม พระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ณ วันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ นั้น เป็นการสถาปนาการปกครองระบอบประชาธิปไตยขึ้นในประเทศไทย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขทรงใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งมาจากปวงชนชาวไทยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ กล่าวคือ ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางรัฐสภา ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางคณะรัฐมนตรี และทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล.

การปกครองระบอบประชาธิปไตยดังกล่าว ได้วิวัฒนาการมาโดยลำดับ ภาวะการณบ้านเมืองผันแปรไป เป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญหลายครั้งหลายคราว เพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัย.

ตามวิวัฒนาการปรากฏว่า ระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

นั้นเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของปวงชนชาวไทย เป็นการมั่นคงถาวรตลอดมา ข้อที่จำต้องเปลี่ยนแปลงแก้ไขรัฐธรรมนูญได้แก่สัมพันธภาพระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรีและรูปของรัฐบาลเป็นสำคัญ ถ้าอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารอยู่ในฐานะที่คานกันและสมดุลกันตามควรแล้ว บ้านเมืองก็จะอยู่ในเสถียรภาพตามที่ต้องการ.

บัดนี้ ประเทศไทยใกล้จะได้มีรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ซึ่งจะนับเป็นฉบับที่ ๑๐ นั้นหมายความว่า ขณะนี้ประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง ๙ ฉบับ ภายในระยะเวลา ๔๐ ปี คือนับตั้งแต่เปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ โดยบุคคลกลุ่มหนึ่งเรียกว่า “คณะราษฎร” ได้เข้าทำการยึดอำนาจการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เปลี่ยนแปลงมาสู่ระบอบประชาธิปไตย คณะราษฎรได้ขอร้องให้พระมหากษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญการปกครอง

แผ่นดิน พระองค์ได้ยอมรับตามคำ
ขอร้องของคณะราษฎร ทั้งนี้พระบาท
สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๗
จึงทรงพระราชทาน “พระราชบัญญัติ
ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม
ชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕” ให้แก่
ปวงชนชาวไทย เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน
๒๔๗๕ และนับได้ว่าเป็น รัฐธรรมนูญ
ฉบับแรกของประเทศไทย.

คำปรารภของรัฐธรรมนูญฉบับแรก
ของไทย มีว่า:—

“...พระบาทสมเด็จพระปรมินท
รมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
มีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าฯ
สั่งว่า.

โดยคณะราษฎร ได้ขอร้องให้อยู่ใ
ธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยาม เพื่อ
บ้านเมืองจะเจริญขึ้นและ.

โดยที่ใต้ทรงยอมรับตามคำขอร้องของ
ของคณะราษฎร.

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา
พระราชบัญญัติขึ้นไว้...”

คณะราษฎรต้องการแก้ไขภาวะการ
เสื่อมโทรมต่าง ๆ ของบ้านเมืองต้องการ
ให้ประเทศประสบความสำเร็จรุ่งเรืองตาม

แบบอย่างนานาประเทศ จึงได้วางหลักการ
ของคณะราษฎรไว้ ๖ ประการ คือ:—

(๑) จะต้องรักษาความเป็นเอกราช
ทั้งหลาย เช่น เอกราชในทางการเมือง
ในทางศาล ในทางเศรษฐกิจ ฯลฯ ของ
ประเทศไว้ให้มั่นคง.

(๒) จะต้องรักษาความปลอดภัยใน
ประเทศให้การประทุษร้ายต่อกันลดลงให้
มาก.

(๓) จะต้องบำรุงความสุขสมบูรณ์
ของราษฎรในทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาล
ใหม่จะหางานให้ราษฎรทุกคนทำ จะวาง
โครงการเศรษฐกิจแห่งชาติ ไม่ปล่อยให้
ราษฎรอพยอก.

(๔) จะต้องให้ราษฎรได้มีสิทธิเสมอ
ภาคกัน (ไม่ใช่ให้พวกเจ้ามีสิทธิยิ่งกว่า
ราษฎรเช่นที่เป็นอยู่).

(๕) จะต้องให้ราษฎรได้มีเสรีภาพ
มีความเป็นอิสระ เมื่อเสรีภาพนี้ไม่ขัดกับ
หลัก ๔ ประการดังกล่าวข้างต้น.

(๖) จะต้องให้การศึกษาย่างเต็มที่
แก่ราษฎร.

หลักการดังกล่าวนี้ได้ถูกกำหนดไว้ใน
รัฐธรรมนูญ แม้ในระยะต่อ ๆ มาจะมี
การเปลี่ยนแปลงรัฐธรรมนูญหลายครั้ง

“...บัดนี้ คณะกรรมาธิการวิสามัญของสภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาและแก้ไขบทบัญญัติแห่งร่างรัฐธรรมนูญสำเร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอต่อสภาผู้แทนราษฎร สภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณาเป็นการสำเร็จบริบูรณ์ จึงได้ทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายพระราชวินิจฉัยถึถ้วนทั้งกระบวนความแล้ว ทรงพระราชดำริเห็นว่าประชากรของพระองค์ประกอบด้วยวุฒิปรีชาในรัฐบาลโดยสามารถระดมของประเทศของตนในอันที่จะก้าวหน้าไปสู่สากลอารยธรรมแห่งโลกได้โดยสวัสดิ์...”

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมโดยคำแนะนำยินยอมของสภาผู้แทนราษฎรให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับที่ ๓) ขึ้นไว้ประสิทธิ์ประสาทประกาศใช้ (แทนฉบับที่ ๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติมอีกรวม ๓ ครั้ง).

รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีบทบัญญัติ ๕๖ มาตรา.

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๔ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว (พุทธศักราช ๒๔๙๐)” ประกาศใช้วันที่

๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ โดยคณะทหารและราษฎรส่วนหนึ่งทำการยึดอำนาจปกครองทำรัฐประหารขึ้น และได้นำความขึ้นกราบบังคมทูลสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ขอให้เลิกใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๔๘๕) ให้ใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่แทน เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ซึ่งบ้านเมืองต้องประสบความยากแค้น เกือกร้อน ดังปรากฏจากตอนหนึ่งของคำปรารภของรัฐธรรมนูญฉบับนี้ว่า:—

“... การดำเนินการของรัฐบาลและการควบคุมราชการฝ่ายบริหารของรัฐบาล เพื่อบ่มุ่หมายที่จะช่วยกันแก้ไขให้ดีขึ้น ตามวิถีทางที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ไม่ประสบผลก็เลยแผ่แต่น้อย เป็นการผิกหวังของประชาชนทั่วประเทศ และตรงกันข้ามกลับทำให้เห็นว่า การแก้ไขทุกอย่างเป็นเหตุทำให้ประเทศชาติทรุดโทรมลงเป็นลำดับ แต่จะคงปล่อยให้เป็นไปตามยถากรรมก็จะนำมาซึ่งความหายนะแก่ประเทศชาติอย่างไม่มีสิ้นสุด จนถึงกับว่า จะไม่ดำรงอยู่ในภาวะอันควรแก่ความเป็นไทยต่อไปอีกได้.

ราษฎรไทยส่วนมากผู้สนใจต่อการขึ้นพร้อมด้วยทหารของชาติได้พร้อมใจกันนำขึ้นกราบบังคมทูลขอให้เลิกใช้รัฐธรรมนูญปัจจุบัน และประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ อันจะเป็นวิถีทางจรรโลงประเทศชาติให้วัฒนาถาวร อีกทั้งจะเป็นทางบำบัดทุกข์เข็ญของประชาชนทั้งปวงให้เข้าสู่ภาวะปกติได้เสียไป...”

รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นฉบับชั่วคราว เนื่องจากต้องเตรียมขึ้นอย่างกระชั้นชิด ในระหว่างทำรัฐประหาร มีบทบัญญัติทั้งหมด ๕๘ มาตรา มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวม ๓ ครั้ง คือ :-

(๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว แก้ไขเพิ่มเติม (พุทธศักราช ๒๔๕๐).

(๒) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว แก้ไขเพิ่มเติม (พุทธศักราช ๒๔๕๑).

(๓) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับชั่วคราว แก้ไขเพิ่มเติม (พุทธศักราช ๒๔๕๑) ครั้งที่ ๓ นั้นแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับครั้งที่ ๒.

มีผู้กล่าวกันว่า นายทหารสำคัญคนหนึ่งที่ร่วมอยู่ในคณะรัฐประหารได้เขียน

รัฐธรรมนูญฉบับขึ้นไว้ก่อนที่จะทำการยึดอำนาจสำเร็จ และซ่อนไว้ใต้ค้อนน้ำจึงเรียกกันต่อมาว่า “รัฐธรรมนูญใต้ค้อน”

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๕ “รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๔๕๒)” ประกาศใช้วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๕๒ โดยที่มาตรา ๕๕ เบื้องของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับชั่วคราว (พุทธศักราช ๒๔๕๐) (รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๔) บัญญัติว่า “ให้สภาร่างรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร ให้แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้ทำการเลือกตั้งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญเสร็จสิ้น” จากบทบัญญัตินี้แสดงเจตจำนงให้มีการจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับถาวรขึ้นใช้แทนรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๕๐ ต่อไป และให้จัดทำแล้วเสร็จและประกาศใช้โดยไม่ชักช้า.

ปรากฏจากคำปรารภของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๔๕๒ ตอนหนึ่งว่า:-

“... ครั้น ณ วันที่ ๑๒ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๕๑ ได้ทรงพระกรุณา

ไปรตเกล้าไปรตกระหม่อมให้เปิดสภาร่างรัฐธรรมนูญ และตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา สภาร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการพิจารณาปรึกษาหารือหลักการใหญ่ๆ อันสมควรประมวลไว้ในรัฐธรรมนูญเป็นต้นว่าวางหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทยให้มั่นคงยิ่งขึ้นกำหนดแนวนโยบายแห่งรัฐเพื่อช่วยรักษาไว้ซึ่งความต่อเนื่องกันโดยสม่ำเสมอในการบริหารราชการ แก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติว่าด้วยอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภาบางประการ ขยายอำนาจรัฐสภาในอันที่จะควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินปรับปรุงวิธีการเพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติกับฝ่ายบริหารได้ถึงความคิดเห็นของกันและกันได้โดยกว้างขวาง กับทั้งแก้ไขอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการให้ความไว้วางใจฝ่ายบริหารให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเพื่อให้ได้ฟังความคิดเห็นของประชาชนประกอบการร่างรัฐธรรมนูญ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าฟังการประชุมปรึกษาของสภาได้โดยตลอด กับทั้งได้เลือกสมาชิกของสภาเก้าคนตั้งเป็นกรรมาธิการมีหน้าที่ศึกษาวิจัยฟังความคิดเห็นของประชาชน แล้วนำเสนอต่อสภา ทั้งนี้เพื่อให้การร่างรัฐธรรมนูญเป็นไปด้วยดี . . ”

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเหนือเกล้าเหนือกระหม่อมให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับขึ้นไว้ให้ใช้แทนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) ซึ่งได้ตราไว้ ณ วันที่ ๕ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๔๙๐ นั้น.

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๕ นี้มีบทบัญญัติทั้งหมด ๑๔๘ มาตรา.

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๖ “รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๙๕” รัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้เมื่อ วันที่ ๘ มีนาคม ๒๔๙๕ มีบทบัญญัติทั้งหมด ๑๓๓ มาตรา ทั้งนี้เนื่องจากในระยะปลายปี พ.ศ. ๒๔๙๒ ได้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยในบ้านเมืองหลายประการ ในระหว่างนั้นการเมืองก็มีการหวาดระแวง สงสัยกัน อยู่ตลอดเวลาเกรงว่าฝ่ายตรงข้าม จะคิดล้มล้างรัฐบาล ทางด้านสภาผู้แทนราษฎรก็เกิดความแตกแยกปั่นป่วนจึงได้เกิดรัฐประหารอีกครั้งหนึ่งเรียกว่า “รัฐประหารเงียบ” ผู้ทำรัฐ

ประหารประกอบด้วยคณะทหารบก ทหารเรือ ทหารอากาศ ตำรวจ พร้อมด้วยประชาชน ได้พร้อมใจกันกระทำเพื่อนำเอารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับลงวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ กลับมาใช้.

ประกาศพระบรมราชโองการ ให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับที่ ๖ นี้มีความว่า:—

“... พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหาจักรีบรมราชูปถัมภ์ จักรีนฤพดินทร สยามมินทราธิราช บรมนาถบพิตร.

มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ประกาศพระราชปรารภว่า ข้าราชการทหารบก ทหารเรือ และทหารอากาศ ได้นำความกราบบังคมทูล พระกรุณาขอพระราชทานพระบรมราชานุญาต กลับใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งสมเด็จพระบรมบิณฑูราธิราช พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชทานไว้เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕ พร้อมทั้งรัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๒ และรัฐธรรมนูญ

แก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๔๘๓.

ทรงพระราชดำริเห็นว่า รัฐธรรมนูญซึ่งใช้บังคับในราชอาณาจักรได้มีอยู่หลายฉบับ อันเป็นการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ โดยมุ่งหมายจะให้มีความเหมาะสมตามกาลสมัยแต่ปรากฏว่า ในเวลาอันเหตุการณ์ของโลกได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอันมาก ทั้งความเป็นไปในปัจจุบันของประเทศชาติก็ตกอยู่ในสภาพอันจะต้องระมัดระวังอันตราย อันจะก่อความทุกข์เกษมของอาณาประชาราษฎร์ เมื่อได้ทรงพระราชวิจารณ์กระบวนการแล้วทรงพระราชดำริเห็นสมควร ที่จะนำรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ กลับมาใช้ในสถานการณ์ปัจจุบัน เพราะเหมาะสมยิ่งกว่ารัฐธรรมนูญฉบับอื่น ๆ ซึ่งได้เคยมีมาแล้ว...”

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๑ “ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย” ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ เนื่องจากในปลายปี พ.ศ. ๒๕๐๑ ประชาชนส่วนมากไม่พอใจรัฐบาลคณะทหารก็ไม่พอใจฝ่าย

รัฐบาลจึงมีการปฏิวัติขึ้นเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ หัวหน้าคณะปฏิวัติได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ และต่อมาในเดือนมกราคม พ.ศ. ๒๕๐๒ คณะปฏิวัติได้นำความกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙ ขอให้ทรงประกาศใช้ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราว และประสงค์จะให้ให้มีสภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นถาวรขึ้นใช้ต่อไป ถึงความปรากฏในประกาศให้ใช้ ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ว่า:—

“... โดยที่หัวหน้าคณะปฏิวัติ ซึ่งได้กระทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ ได้นำความกราบบังคมทูลว่า การที่คณะปฏิวัติได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ เลื่อนขึ้นก็โดยปรารถนาจะให้มีความรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมและให้การปกครองประเทศเป็นไปโดยเรียบร้อยยิ่งกว่าที่เป็นอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ การที่จะให้มีรัฐธรรมนูญเช่นว่านี้สมควรจัดทำมีสภา

ร่างรัฐธรรมนูญประกอบด้วยสมาชิกผู้ทรงคุณวุฒิจัดทำร่างขึ้นประกาศใช้ต่อไป แต่ในระหว่างระยะเวลาก่อนที่จะได้มีและประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งร่างขึ้นโดยสภาร่างรัฐธรรมนูญนั้นสมควรให้มีธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเพื่อใช้ไปพลางก่อนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในขณะนั้นทรงพระราชดำริเห็นชอบด้วย และเพื่อให้การเป็นไปตามที่หัวหน้าคณะปฏิวัตินำความกราบบังคมทูล จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้บทบัญญัติต่อไปนี้เป็นธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรจนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญจะจัดทำร่างขึ้น...”

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่ใช่ชื่อว่า รัฐธรรมนูญ แต่ใช้ว่า ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว มีบทบัญญัติเพียง ๒๐ มาตรา ซึ่งนับว่าน้อยที่สุดในบรรดารัฐธรรมนูญฉบับต่าง ๆ ของไทย การที่มีบทบัญญัติน้อยมากเช่นนั้นทำให้เกิดปัญหาช่องว่างของรัฐธรรมนูญขึ้นได้ มาตรา ๒๐ ของธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ จึงบัญญัติแก้ปัญหาลักษณะดังกล่าวไว้ว่า:—

“... ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งธรรมนูญบังคับแก่กรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทย ในระบอบประชาธิปไตย.

ในกรณีมีข้อหาเกี่ยวแก่การวินิจฉัยกรณีใดตามความในวรรคก่อนเกิดขึ้นในวงงานของสภาหรือเกิดขึ้นโดยคณะรัฐมนตรี ขอให้สภาวินิจฉัยชี้ขาด...”

แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้รัฐธรรมนูญฉบับนี้จะเป็นฉบับชั่วคราว แต่ก็เห็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่ใช้นานถึง ๕ ปีเศษ คือตั้งแต่วันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ จนถึงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑.

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๘ “รัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๕๑๑)” รัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ เป็นผลเนื่องมาจากการปฏิวัติ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๐๑ คณะปฏิวัติได้ประกาศให้ยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรพุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติมพุทธศักราช ๒๔๙๕ ซึ่งต่อมาในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ ๙

ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๕๐๒) ไปพลางก่อน จนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งสภาร่างรัฐธรรมนูญจะได้จัดทำขึ้น.

ในการร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๕๑๑) ฉบับนี้ทั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมาธิการที่เกี่ยวข้องได้พิจารณาคุณสมบัติรัฐธรรมนูญที่มีมาแล้วในประเทศไทย กับทั้งบทรัฐธรรมนูญของนานาประเทศประกอบด้วยความมุ่งหมายโดยเฉพาะก็คือ จะบัญญัติบทรัฐธรรมนูญให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศชาติ เพื่อให้ตั้งอยู่ในเสถียรภาพและความเจริญก้าวหน้าต่อไป.

ครั้นเมื่อได้นำร่างรัฐธรรมนูญขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายแล้ว ได้ทรงพระราชวิจารณ์โดยตลอดและทรงพระราชดำริเห็นพ้องต้องตามมติของสภาร่างรัฐธรรมนูญในฐานะรัฐสภาแล้ว จึงมีพระบรมราชโองการดำรัสเห็นชอบเกล้าเห็นชอบกระหม่อม ให้ตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับนี้ขึ้นไว้ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑ เป็นต้นไป.

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ใช้เวลาร่างนานที่สุดถึง ๘ ปีเศษ มีบทบัญญัติทั้งหมดรวม ๑๘๓ มาตรา แต่อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้มาอยู่การใช้เพียง ๓ ปี ๔ เดือน กับ ๒๘ วันเท่านั้น เพราะต้องถูกยกเลิกไปโดยผลของการปฏิวัติเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔.

รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๕ “รัฐธรรมนูญ

การปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕” รัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ โดยที่คณะปฏิวัติซึ่งมี จอมพล ถนอม กิตติขจร เป็นหัวหน้า ได้ทำการยึดอำนาจการปกครองแผ่นดินเป็นผลสำเร็จเมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๔ และหัวหน้าคณะปฏิวัติได้นำความกราบบังคมทูลว่า การที่คณะปฏิวัติได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๑๑ เลื่อนนั้นก็โดยปรารภจะแก้ไขสถานการณ์ซึ่งเป็นถ้อยแถลงต่อประเทศชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์ และประชาชนให้สงบเรียบร้อยเป็นปกติสุขโดยรวดเร็ว และกำหนดกลไกการปกครองที่เหมาะสมแก่สภาพของประเทศ พื้นฐาน

ทางเศรษฐกิจและจิตใจของประชาชน แต่การแก้ไขสถานการณ์ให้สงบเรียบร้อยเป็นปกติสุข รวมทั้งการกำหนดกลไกการปกครองที่เหมาะสม จะต้องใช้เวลาตามความจำเป็นแก่เหตุการณ์ และในระหว่างดำเนินการดังกล่าว สมควรให้มีรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรที่เหมาะสมกับสถานการณ์และการป้องกันประเทศใช้ไปพลางก่อน เพื่อให้การเป็นไปตามที่หัวหน้าคณะปฏิวัตินำความกราบบังคมทูลพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้ใช้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไปจนกว่าจะได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญซึ่งสภานิติบัญญัติแห่งชาติจะได้ลงมติให้นำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายต่อไป.

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่ม ๘๕ ตอนที่ ๑๕๒ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ มีบทบัญญัติทั้งสิ้น ๒๓ มาตรา มีลักษณะทำนองเดียวกับรัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๐๒ (รัฐธรรมนูญฉบับที่ ๗) และนับว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติน้อยมากเช่น

รัฐธรรมนูญของไทย

๔๓๓

เดียวกัน การที่มีบทบัญญัติอันน้อยมากเช่นนั้น จึงทำให้เกิดปัญหาช่องว่างของรัฐธรรมนูญ ขึ้นได้เช่นเดียวกันด้วย มาตรา ๒๒ ของ รัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงบัญญัติแก้ปัญหาคือ ช่องว่างดังกล่าวไว้ทำนองเดียวกันด้วยว่า:—

“... ในเมื่อไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญการปกครองนั้นยังคับแคบกรณีใด ให้วินิจฉัยกรณีนั้นไปตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย.

ในกรณีมีปัญหายุ่งยากแก่การวินิจฉัยกรณีใด ตามความในวรรคหนึ่งเกิดขึ้น ในวงงานของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ หรือ เกิดขึ้นโดยคณะรัฐมนตรีขอให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติวินิจฉัย ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติวินิจฉัยชี้ขาด...”

เมื่อวันที่ ๑๓-๑๕ ตุลาคม ๒๕๑๖ นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชน ได้ผนึกกำลังกันเรียกร้องให้รัฐบาลเร่งร่าง รัฐธรรมนูญฉบับถาวรให้เสร็จโดยเร็ว เพื่อให้แทนธรรมนูญการปกครอง ซึ่งได้ใช้อยู่ในลักษณะชั่วคราว การเรียกร้อง ครั้งนี้กลายเป็นเหตุการณ์รุนแรงขึ้น ระหว่างฝ่ายประชาชนกับฝ่ายรัฐบาล ในที่สุดหัวหน้าคณะรัฐบาลต้องกราบขอยกมณฑล ลาออก พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ภูมิพลอดุลยเดช จึงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและตั้งคณะรัฐบาลใหม่ขึ้น และเพื่อให้เป็นไปตามความประสงค์ของประชาชน นายกรัฐมนตรีจึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญขึ้นชุดหนึ่ง ให้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อใช้เป็นกฎหมายกำหนดระเบียบอำนาจสูงสุดใน การปกครองประเทศสืบไป.

รัฐธรรมนูญฉบับใหม่นี้จะเป็นฉบับที่ ๑๐ ของไทย รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายที่กำหนดระเบียบอำนาจสูงสุดในรัฐนั้น หมายความว่าถึงระบอบประชาธิปไตย จะต้อง มีบทบัญญัติให้สอดคล้องกับอุดมคติของประชาธิปไตยซึ่งหมายถึงว่า.

(๑) รัฐธรรมนูญนั้นต้องวางระเบียบ รับผิดชอบต่อสิทธิและเสรีภาพของราษฎร.

(๒) รัฐธรรมนูญนั้นต้องวางหลักเรื่อง การแบ่งแยกอำนาจออกเป็นอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และ อำนาจตุลาการ และ

(๓) รัฐธรรมนูญนั้นต้องเป็น รัฐธรรมนูญ ดุลยภาพอันดี.

รัฐธรรมนูญจะต้องเหมาะสมกับฐานะความเป็นอยู่ของประเทศและจิตใจของประชาชนพลเมือง หากเพียงแต่คัดลอกจากตำราหรือบทรัฐธรรมนูญของต่างประเทศที่มีหลักเกณฑ์อื่นคืออย่างเกี้ยว โดยไม่มีลักษณะในแง่ความเหมาะสมแล้ว ย่อมทำให้รัฐธรรมนูญใช้ปฏิบัติจริง ๆ ไม่ได้รัฐธรรมนูญจะต้องให้ความเหมาะสมแก่ราษฎรทุกคน รัฐธรรมนูญที่มีการแบ่งชั้นวรรณะ ย่อมจะดำรงอยู่ไม่ได้ เพราะเป็นเครื่องมือแห่งความแตกแยก นอกเหนือรัฐธรรมนูญที่เหมาะสมในขณะหนึ่ง อาจกลายเป็นไม่เหมาะสมได้ ในเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเหตุนี้จึงต้องมีบทบัญญัติ ให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ เพื่อรัฐธรรมนูญจะได้ไม่ล้าสมัย จะต้องมีการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าโดยความสงบ คือต้องมีบทบัญญัติให้แก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญได้ รัฐธรรมนูญใดที่ไม่เปิดโอกาสให้แก้ไขเพิ่มเติมได้โดยง่าย ถ้าจำเป็นจะต้อง

แก้ไขเพิ่มเติมก็จะต้องกระทำโดยปฎิวัติหรือรัฐประหาร* จึงถือไม่ได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญที่ดี อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญจะต้องมีวิธีป้องกันตนเอง รัฐธรรมนูญระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีบทบัญญัติป้องกันประชาธิปไตย เช่นบัญญัติว่าจะใช้สิทธิเสรีภาพให้เป็นปฏิปักษ์ต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญไม่ได้.

โดยที่รัฐธรรมนูญหมายความว่าระบอบประชาธิปไตย จะถือว่าเป็นประเทศปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ต่อเมื่อรัฐบาลเป็นรัฐบาลของประชาชน รัฐบาลไทยประชาชน รัฐบาลเพื่อประชาชน (Government of the people government by the people and government for the people) ซึ่งเป็นสุนทรพจน์ของอับราฮัม ลินคอล์น ที่กล่าวไว้เมื่อวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๘๖๓ ณ เมืองกิตติสเบิร์ก สหรัฐอเมริกา.

*รัฐประหาร (Coup d' etat) หมายถึงการเปลี่ยนรัฐบาลโดยใช้กำลังบังคับโดยกะทันหัน โดยบุคคลผู้กุมอำนาจของรัฐบาลหรืออำนาจทหาร "รัฐประหาร" ต่างกับ "ปฏิวัติ" ในแง่ที่ว่าเป็นการกระทำมาจากเบื้องบน คือมาจากผู้มีอำนาจอยู่แล้ว ส่วนการปฏิวัติเป็นการกระทำจากเบื้องล่างขึ้นไป คือ การปฏิวัตินั้นราษฎร หรือกลุ่มคณะได้ร่วมมือกันขึ้นเป็นจำนวนมาก แล้วรัฐประหารนั้นได้กระทำโดยใช้เครื่องมือของรัฐที่มีอยู่แล้วทั้งหมดหรือแค่บางส่วนแต่ก็น่าจะถือได้ว่ารัฐประหารเป็นการปฏิวัติประเภทหนึ่ง ซึ่งผู้กระทำรัฐประหารใช้เครื่องมือของรัฐที่มีอยู่แล้ว เช่นผู้มีอำนาจทางทหารใช้กองทหารเข้ายึดอำนาจการปกครอง.

รายชื่อรัฐธรรมนูญของไทย

๑. พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช ๒๔๗๕ (ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๔๙ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๗๕ หน้า ๑๖๖).

๒. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม (พ.ศ. ๒๔๗๕) (ร.จ. เล่ม ๔๙ ๑๐ ธันวาคม ๒๔๗๕ หน้า ๕๒๕).

๓. รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยนามประเทศ พุทธศักราช ๒๔๘๒ (ร.จ. เล่ม ๕๖ ๖ ตุลาคม ๒๔๘๒ หน้า ๙๘๐).

๔. รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยบทเฉพาะกาล พุทธศักราช ๒๔๘๓ (ร.จ. เล่ม ๕๗ ๔ ตุลาคม ๒๔๘๓ หน้า ๔๕๕).

๕. รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พุทธศักราช ๒๔๘๕ (ร.จ. เล่ม ๕๙ ตอนที่ ๗๕ ๓ ธันวาคม ๒๔๘๕ หน้า ๒๓๕๖).

๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๔๘๕) (ร.จ. เล่ม ๖๓ ตอนที่ ๓๐ ๑๐ พฤษภาคม ๒๔๘๕ หน้า ๓๑๘).

๗. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) (พ.ศ. ๒๔๙๐) (ร.จ. เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๕๓ ๕ พฤศจิกายน ๒๔๙๐ หน้า พ. ๑).

๘. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๔๙๐ (ร.จ. เล่ม ๖๔ ตอนที่ ๖๐ ๕ ธันวาคม ๒๔๙๐ หน้า ๗๑๕).

๙. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๙๑ (ร.จ. เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๗ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๑ หน้า ๔๗).

๑๐. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๙๑ (ร.จ. เล่ม ๖๕ ตอนที่ ๔๘ ๒๔ สิงหาคม ๒๔๙๑ หน้า ๔๗๗).

๑๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๔๙๒) (ร.จ. เล่ม ๖๖ ตอนที่ ๑๗ ๒๓ มีนาคม ๒๔๙๒ หน้า พ. ๑).

๑๒. ประกาศพระบรมราชโองการให้ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๔๙๔) (ร.จ. เล่ม ๖๘ ตอนที่ ๗๓ ๖ ธันวาคม ๒๔๙๔ หน้า พ. ๑).

๑๓. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๔๗๕ แก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช ๒๔๙๕ (ร.ร. เล่ม ๖๙ ตอนที่ ๑๕ ๘ มีนาคม ๒๔๙๕ หน้า พ. ๑).

๑๔. ประกาศพระบรมราชโองการ เรื่องการใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ลงวันที่ ๑๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๐๐ (ร.ร. เล่ม ๗๔ ตอนที่ ๗๘ ๑๘ กันยายน ๒๕๐๐ หน้า พ. ๑).

๑๕. รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร (พ.ศ. ๒๕๐๒) (ร.ร. เล่ม ๗๖ ตอนที่ ๑๗ ๒๘ มกราคม ๒๕๐๒ หน้า พ. ๑).

๑๖. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พ.ศ. ๒๕๑๑) (ร.ร. เล่ม ๘๕ ตอนพิเศษ วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๑๑).

๑๗. รัฐธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร (พ.ศ. ๒๕๑๕) (ร.ร. เล่ม ๘๙ ตอนที่ ๑๙๒ วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕).

The Constitutions of Thailand

Pat Niemgoonchon

The grant of the Constitution of the Kingdom of Thailand on the 10th December, B.E. 2475 by His Majesty King Prachathipok Phra Pok Klao Chao Yu Hua, has instituted a democratic form of government in Thailand with the King as Head to exercise, under the Constitution, the sovereign power which emanate from the Thai people, that is to say, the legislative power through the National Assembly, the executive power through the Council of Ministers and the judicial power through the Courts of Justice.

The said democratic form of government has developed stage by stage. The changes of the situation in the country have caused the Constitution to be amended on several occasions in order to suit the needs of the times.

It appears, from the development, that the form of government with the King as Head has securely gained the faith of the Thai people. The matters which necessitated the amendments of the Constitution related chiefly to the relationship between the National Assembly and the Council of Ministers, and to the form of the National Assembly. If the legislative power and the executive power are in proper check and balance, the country will achieve the desired stability.

Up to the present time, Thailand has had nine constitutions altogether.

1st Constitution. The Interim Constitution of Siam Act, B.E. 2475 came into force as from June 27, B.E. 2475. It contained 39 articles.

2nd Constitution. The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2475 came into force as from December 10, B.E. 2475. It contained 68 articles. The word "Siam" was replaced by "Thailand" under the Constitution Amendment on the Changing of the Name of the Country, B.E. 2482.

3rd Constitution. The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2489 came into force as from May 10, B.E. 2489. It was passed by the Assembly of the People's Representatives, and contained 68 articles.

4th Constitution. The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2490 came into force on November 9, B.E. 2490. It was initiated by the Revolutionary Party, B.E. 2490. It contained 98 articles.

5th Constitution. The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2492 was prepared by the Constituent Assembly and consented by the National Assembly. Coming into force on March 23, B.E. 2492, it was the longest Constitution of Thailand, with 188 articles altogether.

6th Constitution. The Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2475 as amended B.E. 2495 was drafted by the Revolutionary Executive Council and concurred by the Assembly of the People's Representatives. It came into force on March 8, B.E. 2495, with 123 articles.

7th Constitution. The Interim Constitution of the Kingdom B.E. 2502 was initiated by the Revolutionary Party. It came into force on January 28, B.E. 2502,

it was the shortest Constitution of Thailand, with 20 articles.

8th Constitution. The Constitution of The Kingdom of Thailand B.E. 2511 was draft and passed by the Constituent Assembly. It contained 183 articles, and came into force as from June 20, B.E. 2511.

9th Constitution. The Constitution of the Kingdom B.E. 2515 was initiated by the National Executive Council and has been enforced since December 15, B.E. 2515. It is the present constitution, with 23 articles. (Government Gazette, Special Issue Volume 89, Part 192 dated 15th December 2515).

จดหมายจากคนไกลบ้าน

ลมูล รัตตากร

(หมายเหตุบรรณาธิการ อาจารย์ลมูล รัตตากร ปัจจุบันเป็นอาจารย์เอกและบรรณารักษ์ห้องสมุด วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน เป็นประธานแผนกจัดพิมพ์ และประธานกรรมการจัดทำหนังสือชุดห้องสมุด ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่วิทยากรประจำกองบรรณาธิการ “วารสารห้องสมุด” ผู้เข้ม-
แข็งทั้งในการเขียนบทความและแสวงหาบทความลงใน “วารสารห้องสมุด” ได้รับทุน เอ.ไอ.ดี. เป็นเวลา ๓ ปี เพื่อไปทำปริญญาคุณวุฒิบัณฑิตทางวิชาบรรณารักษศาสตร์ ที่มหาวิทยาลัยเซาเทิร์น แคลิฟอร์เนีย ลอส-
แอนเจลิส สหรัฐอเมริกา อาจารย์ลมูล รัตตากร ได้ออกเดินทางจากประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๑๖ เวลา ๑๘.๔๕ น. โดยสายการบินของบริษัท การบินไทย จำกัด อาจารย์ลมูล รัตตากร ได้ให้ความหวังไว้ว่า จะพยายามเขียนบทความส่งมาลง “วารสารห้องสมุด” เรื่อย ๆ ในวาระนี้ ขอเริ่มด้วย จดหมายฉบับที่หนึ่ง “หนึ่งวันในโตเกียว” และจดหมายฉบับที่สอง “ฮอนโนลูลู” ตามลำดับ).

จดหมายฉบับที่หนึ่ง

“หนึ่งวันในโตเกียว”

โตเกียวตอนนี้อย่างกับเมื่อสิบปีก่อน ที่เรามาเป็นอันมาก ถนนหนทางที่เคยมี ถนนซบซ้นก็ดูจะซบซ้นยิ่งขึ้น เช่น ล้างส้วมมีถนนสำหรับรถเล่นธรรมดา ไต่-
กินก็มีรถไต่กิน บนดินเหนือนอนมีทั้งไฮเวย์ และสะพานรถไฟพร้อมกันขึ้นไป ที่ทาง-
ของเขาใช้ประโยชน์คุ้มค่ามาก ถนนบาง-
แห่งตรงทางม้าลาย เขามีกระถางขนาดใหญ่ไว้ให้คนส่องดูรถหลังแทนตาหลัง-
ของคนเราซึ่งไม่มีใครมันด้วย คนเมือง-
หลวงพูดเร็ว เดินเร็ว คล่องแคล่ว ต่างคน

ต่างทำงานของตนด้วยความเต็มใจ ไม่มี-
ใคร “อู้” หรือถ่วงงานเลย ที่ชอบมาก-
คือ เล่นอยู่บนถนนเป็นชั่วโมง ๆ ไม่ได้ยิน-
ใครบ๊ยะแตร “โล” หรือ “เร้ง” หรือ-
“ท่า” ใครเลย ถ้ารถคันนี้จะไป คันอื่น-
ก็จะหยุดให้ ถ้าคันหน้าออกช้าหน่อย คัน-
หลังก็จะคอย ถ้อยที่ถ้อยอาศัยกันดีมาก-
หอคอยสูงที่สุดในโลกของญี่ปุ่น เวลานั้น-
ไม่ปลอดภัยต่อการจะขึ้นไปชมถึงชั้นสูง ๆ-
เหมือนแต่ก่อน เพราะยอดหอคอยมักจะ-
สั่นเนื่องจากแผ่นดินไหว ซึ่งแผ่นดินของ-
ญี่ปุ่นก็ชอบไหวไม่มากนักอ้อ ทุก ๆ วัน-
เรื่องความสะอาดของบ้านเมืองของเรา-
ยกมาให้เห็นของเขาแล้วก็รู้ว่า บ้านเมือง

ของเราไม่สะอาด จนต้องมีพระเสาวนีย์
ของสมเด็จพระเจ้า ให้ช่วยกันรักษาความสะอาด
แต่ละวัน ๆ มีบริการท่องเที่ยวหลายบริษัท
ใครไปก็ติดใจทุกคน ชมเขาทุกอย่าง มี
โอกาสไปแวะดูโรงเรียนอนุบาลที่กำลัง
สร้างของเพื่อนของอาจารย์มาเรีย มีสระ
ว่ายน้ำอยู่บนหลังคาตึก ชั้นใต้ดินมีทราย
ให้เด็กเล่น และมีเครื่องทำความอุ่นให้เด็ก
ในหน้าหนาวด้วย ทุกห้องทำเป็นรูปแปลก
เหลื่อม ผาห้อยระยาสีเป็นรูปต่าง ๆ สี
สวย ให้ทั้งความรู้และความเพลิดเพลิน
มีกบตัวใหญ่ (คางคกนะ) อยู่หนึ่งตัว แล้ว
มีรูปให้เห็นตั้งแต่เป็นไข่ เป็นตัวออกจนโต
หน้าโรงเรียนอนุบาล มีโรงเรียนมัธยม
เล่นบาสกันบนหลังคาตึกเหมือนที่เซนต์คา-
เบรียล มีคนสายตาสั้นมากในโตเกียว ใน
สิบคนที่เราพบมีมากกว่าห้าคนที่สวมแว่น
เด็กเล่นสวมแว่นกันเป็นแถว เด็กญี่ปุ่น
ได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและเอาใจใส่มาก
โรงเรียนที่มีชื่อเสียงเป็นโรงเรียนราษฎร์
มากกว่าโรงเรียนรัฐบาล มีการสอบ
แข่งขันกันมาก เด็ก ๆ จึงขยัน เพื่อจะได้
เข้าโรงเรียนดี ๆ ด้วยความสามารถของ
ตนเองไม่มีเส้นสายและไม่มีฝาก.

จึงขอให้เด็กไทยทุกคนจงขยันหมั่น
ศึกษาจะเป็นที่พึ่งของตนและประเทศชาติ
สืบไป.

(จาก ๑๒ ส.ค. ๒๓.๐๐ น. ถึง ๑๓ ส.ค. ๒๓.๐๐ น.)

จดหมายฉบับที่สอง

“สอนโนลลู”

มาถึงสอนโนลลูตอนเช้า ที่สนามบิน
ของเขา คนเข้าเมืองคับคั่งมาก เข้าแถว
ตรวจกันยาวเหยียด แต่เขาทำงานเร็ว ไม่
ต้องรอนานก็เข้าเมืองได้ ไม่ยักมีใครเอา
พวงมาลัยมาสวม ไม่เห็นเหมือนเราอยู่ใน
หนังก่อนนี้ ที่สนามบิน เจ้าหน้าที่ของ
โครงการ เอ.ไอ.ที. มารับ ส่งเราขึ้นรถ
แท็กซี่เพื่อไปโรงแรม ตัวเขาก็แยกไป
(ถ้าเป็นคนไทยก็คงจะตามไปส่งถึงห้อง)
ไปพักที่โรงแรม.

ที่นั่นมีคุณสุกัญญา จาก ร.พ.ช. (เร่ง
รัดพัฒนาชนบท) คอยอยู่แล้ว เธอมาทั้ง
แต่เครื่องบินเข้า เราพักของเสร็จก็ขึ้นอน-
ตน์มากินข้าวค่ำเลยที่เดียว เสร็จแล้วก็
นอนอีก ตื่นเช้า เจ้าหน้าที่อีกคนมารับไป
ที่ศูนย์ซึ่งอยู่ในมหาวิทยาลัยฮาวาย
บรรยายเรื่องต่าง ๆ ให้ฟังจนถึงเที่ยง พา

ไปเลี้ยงอาหารเงินที่เหลา แล้วพาไปชมเมือง บ้านเมืองเขาสบายและสะอาด บรรยากาศเหมือนเมืองไทย แต่สบายกว่า และสะอาดกว่า ต้นไม้ ทั้งไม้ดอกไม้ใบมีคล้ายบ้านเรามาก มีดินถม หน้าวัว (คอกเท่าสามแวง) พังพวย ๑ ล ๑ ไปชมวิวบนเขาสูง มองเห็นบริเวณเกาะโดยรอบ น้ำตมมาก น้ำของเขาใช้น้ำตกจากภูเขาส่ง ซึ่งมีชื่อนาตาบี่ ไม่มีขาดสาย บริเวณน้ำที่เอามาใช้บนเขา เขาห้ามตั้งบ้านเรือน และห้ามไปใกล้ น้ำเขาน่ากินเหมือนน้ำฝน ไม่ใช่ยาเคมีใด ๆ เลย ผู้คนในเมืองเป็นนักท่องเที่ยวนั่นส่วนใหญ่ แต่งตัวต่าง ๆ กัน บางคนก็นุ่งขี้นี้อสองชั้นย้อม ๆ คลุมเสื้อข้างไม่คลุมข้าง เกินป้ออยู่กลางถนน บางคนก็นุ่งกางเกงยีน แต่สั้น ๆ กับกางเกงถึง บางคนก็เอากางเกงยีนยาวมาฉีก (ไม่ใช่ตัดนะ ฉีกจริง ๆ เลย) เป็นขาสั้น กระรุ่งกระวัง ขาก็กไม่เท่ากัน ก็ใช้อยู่ได้ บางคนก็นุ่งกระโปรงธรรมดาอย่างบ้านเรา (น้อยที่สุดแทบไม่เห็นเลย) ข้างก็นุ่งกระโปรงยาวกรอมเท้าเหมือนเสื้อนอน คอกโต ๆ มีมัลลียคอกไม้สกลด้องคอผู้ชายก็เช่นเดียวกับผู้หญิง เกินป้อไม่ได้เสื้อทั่วเมือง ทั้งไม่ใช่ชาวฮาวายและชาวฮาวาย ร้านอาหารถูกญี่ปุ่นยิ่งเหมือนคน

จีนยี่ตร้านอาหารบ้านเรา คนจีนมีไม่มากเท่าญี่ปุ่น ทั้งญี่ปุ่นแท้ ๆ และญี่ปุ่นที่กลายเป็นชาวฮาวายไปแล้ว ก็ได้จากผิว ถ้าชาวหน้อยก็ญี่ปุ่นจากญี่ปุ่น ถ้าผิวแขกบ้านเราก็นั่นฮาวาย ของที่ระลึก แม้จะทำขายในนามชาวฮาวาย แต่ทำในญี่ปุ่นเป็นส่วนใหญ่ ย่านการค้า มีของขายมากมาย มี ร้านของเกาหลี เวียดนาม ญี่ปุ่น และชาติอื่น ๆ คล้ายในสยามสแควร์ ของไม่แพงถ้าเทียบกับในอเมริกาเอง แต่แพงมากถ้าเทียบกับกรุงเทพ ฯ คินันน์ กลับมานอนก็หลับเป็นตาย แต่ไปคืนเอาคอนด้าสามครั้ง จากนั้นก็ครึ่งหลับครึ่งตื่นเรื่อยมาจนสว่าง เข้าชั้นก็ไปที่เขาจะแสดงการแสดงพื้นเมือง อุปถัมภ์รายการโดยโกกักฟิล์มและบริษัทท่องเที่ยวของเขา มีคนเป็นพัน ๆ ต่างคนต่างมีกล้องกันใหญ่ การแสดงมีทั้งร้องเพลง เต้นระบำ และอื่น ๆ ยี่รายการด้วยชั้นมะพร้าวใหญ่ ซึ่งก็เหมือนบ้านเรา แต่ละครการแสดงมีคนถ่ายรูปแซ็กพร้อม ๆ กันนับพัน รายการสุดท้ายเขาให้คนกลงไปที่สนาม เขาหักให้เด่นฮาวาย เป็นที่ครันเครง ฝรั่งเศสไปทั้งสาวหนุ่มและแก่ เสริจ แล้วเขาแจกรูปหนึ่งรูป จัดครึ่งหนึ่ง ๆ เขาก็ไต่เงินหลาย มีชายของที่ระลึก ขายฟิล์มลดราคา ไม่ต้องเสียภาษี เราคุยสบายแต่

แต่ครั้นมาก กลับมาเห็นชายหาควิกิกิ
 ต่อ ย้ายเข้าโปรแกรม แล้วเขามารับกลับ
 โรงแรมย้ายสามโมง ค็นนั้นสามทุ่มก็ไป
 สนามบิน เกือบสี่ทุ่มเครื่องบินก็ออก คราว
 นั้นเป็นเครื่องบินโบอิง ๗๔๗ นั่งสบาย กว้าง
 และนุ่มนวล ไม่เมาเลย หลับสบายตลอด
 เวลา ถึงซานฟรานซิสโกที่ ๔ ของชาวย
 แต่ที่นั่นเป็นโมงเช้า สองโมงเปลี่ยน

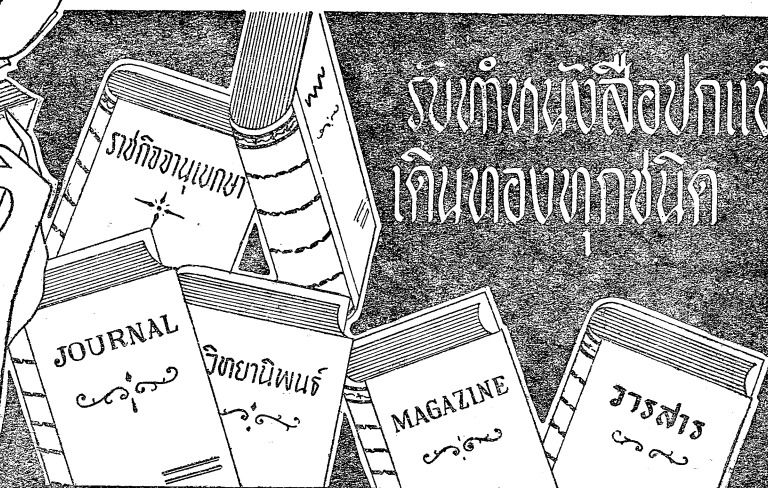
เครื่องบินแล้วบินต่อมาวอชิงตัน ถึงที่นั่น
 มีคนมารับและส่งขึ้นรถบัส มาส่งที่สถานี
 รถบัส แล้วจับแท็กซี่ไปโรงแรมที่เขาของ
 ไว้คือ Hotel Residential, 900 Nineteenth
 Street, N.W., Washington, D.C. 20006
 ขบรายการ แวะชาวย ๑๓-๑๕ ศ.ค.
 ๒๕๑๖ เพียงก่อน ถ้ามีโอกาศ จะเล่า
 เรื่องเมืองวอชิงตันให้ฟังเมื่อถึงลอสแอนเจ
 ลิสแล้ว.

วันชัย

ตีกลึงที่ 9/82-83 ถนนสตรีสาร-หัวขวาง ซอยสมบูรณพัฒนา
 ต.สามเสนใน อ.พญาไท พระนคร

รับทำหนังสือปกแข็ง
 เกล็ดทองบทกวีนิพนธ์

โทร. 770086

PARTNER FOR SCHOOL LIBRARY DEVELOPMENT IN THAILAND

Hwa-Wei Lee*

*Special Award Committee
International Librarians in Bangkok*

Bangkok is the capital city of Thailand. It is also the regional capital of Southeast Asia, the home of many regional and international organizations. Because of this, a large number of international librarians are happily congregated in Bangkok.

About five years ago, an informal organization of the international librarians in Bangkok was founded under the able leadership of Dr. Maria Lao-Sunthara, formerly the Programme and Documentation Specialist of the UNESCO Regional Office for Education in Asia. The purpose of the organization is very simple. It intends to provide a forum for the international librarians to meet, to exchange information on each others libraries, to promote inter-library cooperation, and more importantly, to encourage the participation of international librarians in library development activities of Thailand.

It was largely through Dr. Maria Lao-Sunthara's personal effort and enthusiasm, the group has met almost uninterrupted once every two or three months ever since it was founded. At present, its membership consists of approximately 60 librarians, both Thai and "farang", representing 25 international and foreign libraries in Bangkok. The open membership provides an excellent opportunity for

international librarians and Thai librarians to interact together for better understanding and friendship between them. This partnership has been demonstrated in many joint projects aimed at improving library service in Thailand.

The latest project of the International Librarians is to establish a special annual award to be presented each year to a school library for the purpose of encouraging school libraries in Thailand to formulate their own programs for improving library services. In 1974 the amount of the special award is 5,000 baht. The money was raised by means of special sales and auctions held during each of the meetings and by voluntary donations of the members.

For the previous years, similar amounts of money were raised each year and were presented annually to the Thai Library Association in support of their activities or projects. One such project was the "Books for the Hill Tribes" under the patronage of Their Majesties. Starting in 1974, the members decided to undertake the school library improvement project and to make it through the form of an annual award. In order to work out the details of the special award, a committee was founded which consists of Mrs. Lynn Herrick of the U.S. Special Service Library, Miss Ann Martin of the

* Dr. Hwa-Wei Lee is an American Librarian, at Present, the Director of the Library and Information Center, Asian Institute of Technology, Bangkok, Thailand, and the Special Award Committee, International Librarians in Bangkok.

AUA Library, Mr. Betty Van Duyn of the International School Library, Dr. Maria LaoSunthara of UNESCO until her departure in January 1974, and Dr. Hwa-Wei Lee of the Asian Institute of Technology Library. Two officials of the Supervisory Unit, Department of General Education, Ministry of Education were also invited to serve in the committee as consultants. They are Mrs. Nitaya Chudhamataya and Miss Karnmanee Suckcharoen. The details for the award finalized by the committee are given below:

The Special Award of the International Librarians In Bangkok

The International Librarians In Bangkok is offering an award of 5,000 baht in the interests of improving library service to elementary school pupils. The award will be made to the school library which submits the best proposal for the utilization of these funds in a stated project related to the improvement of library services to its students.

To be eligible, the school library must meet the following criteria:

1. The school must be a prathom level (1-4 or 1-7) school.
2. The school must be located in the metropolitan Bangkok area.
3. Only schools under Ministry of Education or municipal sponsorship are eligible.
4. The school must have a designated librarian who does not need to be full-time, however.
5. The school librarian and principal must complete and submit the attached application form to the Supervisory Unit, Department of General Education, Ministry of Education, by March 15, 1974.

The application form will serve as the proposal statement for the library's planned project. It should be filled out completely by the school librarian in conjunction with the school principal, giving as many details as possible regarding the implementation of the plan. Care should be taken not to exceed the ฿ 5,000 limit, although it is hoped that the initial project will encourage the school or the community to provide additional assistance to the school.

Projects, as outlined in the attached application forms, will be judged by the Special Award Committee on the basis of:

1. Originality - Has thought been given to developing a new approach or technique?
2. Practicality - Can this project be complete within the budgetary and time limitations? Will it improve existing services and facilities?
3. Economy - Does this project get the greatest possible return for the amount invested?
4. Resources used - Does this project make use of staff skills, local materials, and the interest and financial support of the local community?
5. Adaptability - Can other schools use the ideas employed in this project?

The deadline for the submission of application forms is March 15, 1974. The school which will receive the grant will be notified prior to March 31, 1974. The award will be publically announced in April and the award will be presented at the Ministry of Education. The school should be prepared to carry out its project beginning with the new school term in May. A preliminary progress report must be submitted to the Supervisory Unit not later than August 1, 1974. The

project must be completed and a final evaluation report submitted not later than November 1, 1974. The Committee will present its report on the award and its results at the next Thai Library Association's annual meeting.

**The Special Award Committee
International Librarians in Bangkok**

At this writing, the above announcement for the special award has received the official approval of Dr. Kaw Swadipanch, Director General of the Department of General Education whose office

will assist in the distribution of the announcement and the application form to all the government prathom schools in the metropolitan Bangkok area. As attached, both the announcement and the application form are in Thai. It is hoped that these school libraries will give this project their most enthusiastic support. Furthermore, it is hoped that the special award for school libraries will not only serve to stimulate an interest in the development of school libraries but also attract a wider support for the development of all library services in Thailand.

ทุนพิเศษจากบรรณารักษ์นานาชาติในกรุงเทพมหานคร

บรรณารักษ์นานาชาติใน กรุงเทพมหานคร มีความประสงค์จะให้ทุน เป็นจำนวนเงิน ๕,๐๐๐ บาท หนึ่งทุน เพื่อสนับสนุนให้มีการปรับปรุงบริการห้องสมุด ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา เงินทุนนี้ จะมอบให้กับห้องสมุดโรงเรียนที่เสนอโครงการที่ดีที่สุดในการปรับปรุงบริการห้องสมุดของตน.

หลักเกณฑ์ในการพิจารณาโรงเรียนที่จะได้รับทุน มีดังนี้.

๑. ต้องเป็นโรงเรียนในระดับประถมศึกษา (๑-๔ หรือ ๑-๗).
๒. โรงเรียนจะต้องตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร.
๓. ต้องเป็นโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการ หรือของเทศบาลเท่านั้น.
๔. โรงเรียนจะต้องมีบรรณารักษ์หนึ่งคน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นครูทำงานเต็มเวลาก็ได้.

๕. บรรณารักษ์โรงเรียนและครูใหญ่ต้องกรอกข้อความในใบสมัครที่แนบมาด้วยนี้ให้สมบูรณ์ และส่งไปที่หน่วยศึกษา

นิเทศก์ กรมสามัญศึกษา บริเวณโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย ถนนพระราม ๖ กรุงเทพฯ ๕ ภายในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๗ โปรดเขียนที่มุมของว่าโครงการทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติเกี่ยวกับห้องสมุด.

ใบสมัครนี้จะถือเป็นข้อเสนอแผนงานปรับปรุงโครงการของห้องสมุดของโรงเรียน บรรณารักษ์และอาจารย์ใหญ่ควรร่วมกันพิจารณาและกรอกข้อความในใบสมัครให้สมบูรณ์ ให้ได้รายละเอียดมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยคำนึงถึงแผนงานที่จะปฏิบัติ ควรจำกัดจำนวนเงินไม่ให้เกิน ๕,๐๐๐ บาท สำหรับโครงการที่เสนอขึ้นในอนาคตอาจจะได้รับความสนับสนุนและความช่วยเหลือเพิ่มเติมจากโรงเรียนหรือชุมชนชนก็ได้.

โครงการที่เสนอมานี้ จะได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการทุนพิเศษ โดยถือหลักดังต่อไปนี้.

๑. ความริเริ่ม มีความคิดที่ก่อให้เกิดการปรับปรุงวิธีการ หรือเทคนิคใหม่ๆ หรือไม่.

๒. ประโยชน์ โครงการนี้จะทำสำเร็จ สมบูรณ์ ภายในวงเงิน และเวลาที่กำหนดหรือไม่ จะเป็นการปรับปรุงบริการที่ดำเนินอยู่แล้วและวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่แล้วหรือไม่.

๓. เงินทุน โครงการนี้จะได้รับประโยชน์คุ้มค่าที่สุดจากเงินที่ลงทุนไว้หรือไม่.

๔. การใช้เจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ โครงการนี้ใช้เจ้าหน้าที่และวัสดุที่ผลิตในประเทศเพียงใด และได้รับความสนใจรวมทั้งความช่วยเหลือทางการเงินจากชุมชนในท้องถิ่นนั้นหรือไม่.

๕. ความคล่องตัว โรงเรียนอื่น ๆ สามารถนำแนวความคิดที่วางไว้ในโครงการนี้ไปใช้ได้หรือไม่.

ให้โรงเรียนส่งใบสมัครภายในวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๗.

ผลของการพิจารณาจะแจ้งให้โรงเรียนที่ได้รับทุนทราบก่อนวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๑๗ และจะมีการประกาศให้ทราบทั่วกันในเดือนเมษายน ๒๕๑๗ และจะมอบรางวัลที่กระทรวงศึกษาธิการ โรงเรียนควรเตรียมการดำเนินงานตามโครงการตั้งแต่เริ่มปีการศึกษาใหม่ ในเดือนพฤษภาคม ๒๕๑๗ และให้รายงานการปฏิบัติงานขั้นแรกไปที่หน่วยศึกษานิเทศก์ภายในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๑๗ โครงการนี้ควรจะสำเร็จสมบูรณ์พร้อมทั้งเสนอรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานภายในวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๗ คณะกรรมการฯ จะรายงานเกี่ยวกับเงินทุนและผลการปฏิบัติงานในการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยในครั้งต่อไป.

คณะกรรมการกองทุนพิเศษ.

บรรณารักษ์นานาชาติในกรุงเทพมหานคร.

ทุนพิเศษของบรรณารักษ์นานาชาติในกรุงเทพมหานคร

ใบสมัคร / ข้อเสนอ

โรงเรียน.....

ที่อยู่.....

ครูใหญ่.....

บรรณารักษ์.....

๑. อธิบายสภาพของโรงเรียนโดยสังเขป

.....

๒. สภาพของห้องสมุดตลอดจนวัสดุอุปกรณ์และบริการของห้องสมุดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

.....

๓. โครงการใช้เงิน ถ้าโรงเรียนได้รับทุน ๕,๐๐๐ บาท

จุดมุ่งหมายของโครงการ

๑.....

๒.....

๓.....

๔.....

๔. ลำดับขั้นในการดำเนินงานตามโครงการโดยละเอียด

.....

.....

.....

๕. กำหนดระยะเวลาในการดำเนินงานเป็นขั้น ๆ

.....

๖. การใช้เงินที่ได้รับ

รายการของวัสดุ

สถานที่หรือบริษัทที่จำหน่าย

ราคา

๗. บุคลากร เงิน วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ที่จะหาได้เพิ่มเติมนอกเหนือจากเงินที่ได้รับ

.....

(โปรดใช้กระดาษอื่นเขียนเพิ่มเติมเมื่อจำเป็น)

บทบรรณาธิการ

การศึกษาผู้ใหญ่ของไทย

วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๑๖ เป็นวันที่องค์การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ หรือองค์การยูเนสโก (Unesco) ได้กำหนดให้จัดงานฉลองขึ้นงานหนึ่งชื่อว่า “วันตระลึกสากลแห่งการส่งเสริมให้คนรู้หนังสือ” (The Celebration of International Literacy Day) ได้มีประเทศสมาชิกหลายประเทศให้ความร่วมมือโดยจัดงานฉลองขึ้นในวันเดียวกันนี้ ประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การยูเนสโกที่ให้ความร่วมมือสนับสนุนอย่างแข็งขันโดยตลอดมาได้จัดงานที่ระลึกประจำปีที่เคยจัดทำทุกปี ชื่อว่า “วันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ” เข้าร่วมในงานฉลอง “วันตระลึกสากลแห่งการส่งเสริมให้คนรู้หนังสือ” นี้ด้วย.

กระทรวงศึกษาธิการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการบริหารการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ ได้มีหนังสือเวียนถึงผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ขอร้องให้ทุก

จังหวัดจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดให้มีการอภิปรายหรือบรรยายพิเศษเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่, จัดทำบทความลงหนังสือพิมพ์หรือออกอากาศเผยแพร่ทางสถานีโทรทัศน์หรือวิทยุ, จัดชุมนุมหรือกิจกรรมพิเศษเพื่อให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการรู้หนังสือ, และหน่วยการศึกษาประชาชนประจำจังหวัดโฆษณาหรือชี้แจงให้ประชาชนเห็นความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ ทั้งนี้ เพื่อยกระตุ้นให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ที่ได้มีบทบาทอย่างสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของประชาชนซึ่งเป็นปัจจัยอันสำคัญในการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และประเทศชาติ.

คำว่า “การศึกษาผู้ใหญ่” ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย แต่เมื่อรวมแล้วหมายความว่า “คือการใช้การศึกษาแก่ประชาชนที่มีอายุเลยเกณฑ์บังคับให้เรียนอยู่ในโรงเรียนแล้ว ซึ่งตามปกติได้แก่

บุคคลผู้มียุ่อย่างเข้าปีที่ ๑๕ ขึ้นไป ทั้งที่เป็นบุคคลที่เคยผ่านการศึกษาล่าเรียนในโรงเรียนมาแล้ว และบุคคลที่ยังไม่เคยได้ศึกษาล่าเรียนในโรงเรียนมาก่อนเลย ให้ได้มีโอกาสศึกษาล่าเรียนหาความรู้ใหม่ให้ทันสมัยกว้างขวางออกไปเพื่อจะได้นำเอาความรู้ความฉลาดนั้นไปปรับปรุงส่งเสริมการประกอบงานอาชีพ ความเป็นอยู่ของชีวิต และหน้าที่พลเมืองของตนให้ทันกับวิวัฒนาการก้าวหน้าของสังคมและโลกอยู่เสมอ”.

ทุกประเทศในโลก ไม่ว่าจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วหรือประเทศที่กำลังพัฒนา ต่างก็เห็นความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ทั้งสิ้น เพราะต่างก็มีความตระหนักดีว่า ประชาชนแต่ละคนเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญที่สุดของประเทศ และประเทศจะพัฒนาก้าวหน้าได้ก็จะต้องมีประชาชนที่ก่อปรด้วยความรู้ความสามารถสติปัญญาเฉลียวฉลาดมีศีลธรรมจรรยาและเข้าใจในหน้าที่ของพลเมืองดี.

ตามประวัติการบริหารการศึกษา ประเทศไทยได้มีความสนใจการศึกษาผู้ใหญ่โดยตลอดมา ก็จะเห็นได้ว่าใน พ.ศ. ๒๔๘๐ กระทรวงศึกษาธิการได้ทำการสำรวจการไม่รู้หนังสือครั้งหนึ่งผลปรากฏ

ว่าในจำนวนประชากร ๑๔ ล้านคนเศษนั้นมีคนที่มียุ่ตั้งแต่ ๑๐ ปี ขึ้นไปประมาณ ๑๐,๐๐๐,๓๕๕ คนและในจำนวนนี้เป็นผู้ที่ไม่รู้หนังสือถึง ๖,๘๗๘,๕๘๔ คน หรือประมาณร้อยละ ๖๘.๕ ของจำนวนประชากรที่สามารถสร้างสรรค์ผลิตทางเศรษฐกิจได้ ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๘๓ รัฐบาลไทยจึงได้เริ่มดำเนินงานจัดการศึกษาผู้ใหญ่อย่างเป็นทางการ และได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ ๒ ประการคือ—

๑. ส่งเสริมการเรียนรู้หนังสือไทยให้อ่านออกเขียนได้.

๒. ส่งเสริมการรู้หน้าที่พลเมืองตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย.

หลังจากสงครามโลกครั้งที่สองสงบลง และได้มีการจัดตั้งองค์การยูเนสโกขึ้นแล้ว การบริหารการศึกษาผู้ใหญ่ของไทยได้ก้าวหน้าไปอีกขั้นหนึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการบริหารการศึกษาผู้ใหญ่ไว้ ๕ ประการคือ—

๑. ส่งเสริมอาชีพของประชาชนให้ดีขึ้น.

๒. ส่งเสริมความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น.

๓. ส่งเสริมการใช้เวลาว่างของประชาชนให้เป็นประโยชน์.

๔. ส่งเสริมให้เรียนรู้หนังสือ.

๕. ส่งเสริมการปฏิบัติตามหน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย.

และแบ่งการศึกษาผู้ใหญ่ออกเป็น ๕ ประเภท คือ:—

๑. การศึกษาผู้ใหญ่ภาคอ่านออกเขียนได้.

๒. การศึกษาผู้ใหญ่ภาคอาชีพศึกษา.

๓. การศึกษาผู้ใหญ่ภาคมัธยมศึกษา.

๔. การศึกษาประชาชน.

๕. การศึกษางานมูลสาร.

การบริหารการศึกษาผู้ใหญ่ของไทย ได้ก้าวหน้ามาตามลำดับ จนกระทั่งใน พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้มีการทดลองโครงการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่แบบใหม่ ชื่อว่า “โครงการแก้ไขการไม่รู้หนังสือแบบเบ็ดเสร็จ” (Functional Literacy and Family Life Education Project) หรือที่เรียกย่อๆ ว่า “การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ” ขึ้นเป็นครั้งแรกที่จังหวัดลำปาง ความมุ่งหมายของโครงการนี้คือ:—

๑. ให้ประชาชนอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน.

๒. เพื่อแก้ไขความเชื่อผิดและวิธีดำเนินชีวิต อันเป็นอุปสรรคต่อการกินดีอยู่ดี

และเป็นการยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท.

๓. เพื่อให้การศึกษาอันเป็นการเตรียมประชาชนในชนบทให้พัฒนาการสาขาต่างๆ ให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ.

ด้วยการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จนี้เป็นผลให้ประเทศไทยสามารถลดจำนวนประชาชนผู้ไม่รู้หนังสือลงได้อย่างน่าสนใจทีเดียว ดังที่ปรากฏว่า ใน พ.ศ. ๒๕๑๓ ในจำนวนประชากร ๓๐ ล้านคนนั้น มีประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๑๕ ขึ้นไปอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้เพียง ๓,๕๐๐,๐๐๐ คน หรือร้อยละ ๒๑ ของจำนวนประชากรที่มีอายุตั้งแต่ ๑๐ ปีขึ้นไปเท่านั้น และด้วยการดำเนินอย่างมีประสิทธิภาพนี้ องค์การยูเนสโกและองค์การต่างประเทศหลายแห่งได้ให้ความช่วยเหลือต่อโครงการนี้เป็นอย่างดี หลังจากประเทศไทยได้ดำเนินงานอย่างจริงจังใน พ.ศ. ๒๕๑๔ เพียงปีเดียว คือใน พ.ศ. ๒๕๑๕ จังหวัดลำปางเพียงจังหวัดเดียวมีโรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่หลายร้อยแห่งและที่อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปางมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านถึง ๗๕

หมู่บ้านมีหนังสือพิมพ์รายวันให้อ่านวันละ ๓ ฉบับทุกวัน คณะกรรมการซึ่งองค์การยูเนสโก แต่งตั้งขึ้นได้ลงมติเป็นเอกฉันท์มอบรางวัลเกียรติคุณ Mohammed Reza Pahlavi ให้กับกระทรวงศึกษาธิการในฐานะที่มีผลงานดีเด่นในการจัดการไม่รื้อหนังสือแบบเบ็ดเสร็จได้อย่างไ้ผลดียิ่งยิ่งไปกว่านั้นประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งถือว่าเป็นประเทศที่ก้าวหน้าอย่างมากในวิทยาการทุกสาขาก็ยังรับเอาวิธีการตาม “การศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ” ไปปรับปรุงใช้ในโครงการการศึกษาผู้ใหญ่ ในแถบภูเขาแอลป์ลาเซียนของเขา ซึ่งเป็นแถบที่มีปัญหาคล้ายคลึงกับปัญหาในชนบทไทย.

ในปัจจุบัน การศึกษาผู้ใหญ่ของไทย จัดเป็น ๒ ระบบ คือ :-

๑. ระบบที่จัดเป็นแบบแผน ได้แก่ โรงเรียนผู้ใหญ่ที่สอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ แบ่งออกเป็น ๓ ลักษณะ คือ :-

๑) โรงเรียนผู้ใหญ่ที่สอนวิชาสามัญ ระดับที่ ๓ (ป.๗) ระดับที่ ๔ (มศ.๓) ระดับที่ ๕ (มศ. ๕).

๒) โรงเรียนผู้ใหญ่ที่สอนอาชีวศึกษา หลักสูตรระยะสั้น เช่น ๕-๑๐ ชั่วโมง, ๑๐๐-๑๕๐ ชั่วโมง หรือ ๓ ถึง ๖ เดือน.

๓) โรงเรียนผู้ใหญ่ที่สอนวิชาสามัญ และอาชีวศึกษารวมกัน.

โรงเรียนผู้ใหญ่ทั้ง ๓ ลักษณะนี้ยังจัดประเภทเป็น ๓ ประเภท คือ:-

(๑) ประเภทในบารุง ใช้เงินตอบแทนค่าสอนและวัสดุของงบประมาณแผ่นดิน.

(๒) ประเภทนอกบารุง ใช้เงินตอบแทนค่าสอนและวัสดุจากเงินบารุงการศึกษาที่เก็บจากนักศึกษา (๑๕ เปอร์เซ็นต์เป็นค่าสอนและ ๒๕ เปอร์เซ็นต์เป็นค่าวัสดุ).

(๓) ประเภทจัดร่วมกับองค์การหรือหน่วยงานอื่น ใช้เงินงบประมาณรวมกับเงินขององค์การหรือหน่วยงานอื่นที่จัดเป็นค่าตอบแทนการสอนและวัสดุ.

๒. ระบบที่จัดไม่เป็นแบบแผน เป็นการศึกษาผู้ใหญ่แบบไม่มีหลักสูตรการเรียนการสอน เป็นการจัดการศึกษาให้กับประชาชนที่ไม่มีเวลาหรือโอกาสเข้าเรียนตามระบบแรกได้ ให้ได้ศึกษาค้นคว้าหรืออ่านหนังสือหรือฟังวิทยุหรือดูรายการโทรทัศน์หรือภาพยนตร์ แบ่งออกเป็น ๔ ลักษณะ คือ:-

๑) จัดเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ ทำวารสารหนังสือพิมพ์ส่วนผู้ใหญ่ แยกแผ่นที่เกี่ยวกับเด็กขายให้แก่โรงเรียนผู้ใหญ่ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน หน่วยงานที่ขอมา และที่ทำการกำนันประจำตำบลทั่วประเทศเพื่อให้ประชาชนมีโอกาสอ่านและนำเนื้อหาสาระของเรื่องไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน.

๒) จัดหน่วยโสตทัศนศึกษาเคลื่อนที่ มีทั้งทางบกและทางน้ำเพื่อนำภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับความรู้ในต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย เกษตรกรรมแผนใหม่ หน้าที่พลเมือง การศาสนา ภูมิประเทศและน้ำ เทียวตลอดจนการบันเทิงอื่น เป็นต้นไปเผยแพร่แก่ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ.

๓) ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของโครงการการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ ในยังยประมาณ ๒๕๑๖ จะมีที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านจังหวัดละ ๑๐ แห่งเป็นอย่างน้อย โดยทางราชการจะจัดหาหนังสือพิมพ์รายวันวันละ ๓ ฉบับส่งไปให้ ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้มีความรู้ทันกับเหตุการณ์ของ

ชาติและของโลกและทำให้ประชาชนไม่ลืมนิสัยรักการอ่านหนังสือด้วย.

๔) ห้องสมุดประชาชน จัดตั้งห้องประชาชนขึ้นในส่วนกลางคือกรุงเทพมหานครและจังหวัดต่าง ๆ ตลอดจนอำเภอต่าง ๆ กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษาเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอื่น จัดหาหนังสือตำรา เอกสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์รายักษ์ และรายวันให้ประชาชนได้เข้าศึกษาค้นคว้าอ่าน และยืมไปนอกห้องสมุดด้วย นอกจากนี้ยังมีห้องสมุดเคลื่อนที่ทางบกและทางน้ำโดยจัดหน่วยรถยนต์ ๑ แห่ง และเรือยนต์ ๓ แห่ง.

การศึกษาผู้ใหญ่ สำหรับประเทศที่กำลังพัฒนา โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศไทยนั้น นับได้ว่าจะเพิ่มความสำคัญยิ่งขึ้นทุกวัน เพราะว่า การศึกษาผู้ใหญ่เป็นการศึกษาตลอดชีวิต และชีวิตก็คือการเรียนรู้ประชาชนทุกคนโดยไม่จำกัดเพศผิวพรรณอายุอาชีพ ศาสนา ภาษาและระดับความรู้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ผู้ใหญ่คือผู้ที่สามารถสร้างสรรค์ผลผลิตความมั่งคั่ง

ทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติ ดังนั้น การพัฒนาเศรษฐกิจของชาติจะให้ ได้ผล ตรงตามเป้าหมายก็ต้องพัฒนาการศึกษาผู้ ใหญ่เป็นหลักสำคัญ.

นักการศึกษาและนักบริหารการศึกษ ไทยในส่วนที่เป็นข้าราชการ โดยได้รับเงิน เดือนจากงบประมาณแผ่นดินที่สำเร็จการ ศึกษาชั้นปริญญาทั้งในและนอกประเทศ เป็นจำนวนไม่น้อย ได้แสดงออกซึ่งความ เข้าใจในความสำคัญของการศึกษาผู้ใหญ่ ต่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและประ- เทศชาติ ได้มีการแสดงปาฐกถา อภิปราย การประชุมสัมมนา และเขียนบทความเผย แพร่ตามวาระและโอกาสต่าง ๆ กันมาก มาย คำปราศรัยของจอมพล ถนอม กิตติ- ชจร นายกรัฐมนตรี และสาส์นของนาย อภัย จันทวิมล รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการและประธานคณะกรรมการ อำนวยการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ เนื่องใน วันการศึกษาผู้ใหญ่แห่งชาติ ๘ กันยายน ๒๕๑๖ ย่อมเป็นพยานหลักฐานในเรื่องนี้ ได้เป็นอย่างดี แต่ที่สภาพในปัจจุบันของการ ศึกษาผู้ใหญ่ของไทยไม่เจริญก้าวหน้า ไปเท่าที่ควรจะเป็นนั้นได้มีผู้ให้ความเห็นไว้ อย่างน่าคิดว่า เป็นเพราะนักการศึกษาและ

นักบริหารการศึกษาของไทยเป็นนักพูดมาก ว่านักทำ องค์การต่าง ๆ เช่น ห้องสมุด ประชนชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เป็นต้น ที่เป็นส่วนสำคัญ ในการพัฒนาการศึกษาผู้ใหญ่จึงไม่ได้รับ การสนับสนุนอย่างจริงจังและจริงใจซึ่งไม่ จำเป็นให้ผู้เขียนจะต้องเห็นด้วย.

“... ทรรศการที่มีค่าที่สุดของประเทศ ชาติก็คือทรรศการมนุษย์และมนุษย์จะมี คุณภาพขึ้นมาได้ก็ด้วยการศึกษา บริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด จึงมีความ ภูมิใจเป็นอย่างยิ่งที่ได้เสนอรายการ “มหา วิทยาลัยทางอากาศ” เพื่อนำเอาความรู้ และความคิดใหม่ ๆ มายังท่านผู้ฟังถึงใน บ้าน๘๐ปีของบริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย คือ ๘๐ ปี แห่งความสำนึกที่ผูกพันและมี ส่วนร่วมกับความเจริญก้าวหน้าของคนไทย และเมืองไทยตลอดมา เซลล์ มิติใหม่แห่ง ความก้าวหน้า.” คือข้อความโฆษณาสิน- ค้าของบริษัทเซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด ใน “รายการมหาวิทยาลัยทางอากาศ” ที่ เสนอทางสถานีวิทยุ ท.ท.ท. ภาค ปกติ เวลา ๒๑.๓๐ — ๒๒.๐๐ น. และในเอก- สารคำบรรยายรายการมหาวิทยาลัยทาง อากาศที่ส่งให้แก่ผู้ที่สนใจขอไปโดยส่ง

สัปดาห์ที่ ๕๐ สัปดาห์ที่ ๖ คงจะได้อ่าน
รับเอกสารหนึ่งภาคการศึกษา เป็นข้อ
ความและ พฤติกรรมของชาวต่างประเทศ

ที่มีต่อคนไทยและชาติไทยที่มีผู้ฝากมา
เป็นข้อคิดสำนักการศึกษาและนักบริหาร
การศึกษาไทย.

ร้านแข่งฮง

๑๗๖ ถนนเจริญกรุง สะพานเหล็กบน กรุงเทพมหานคร

๑. รับทำปกหนังสือ เย็บเล่มวารสาร, จุลสาร และหนังสือพิมพ์.
๒. จำหน่ายวัสดุอุปกรณ์, ครุภัณฑ์ และเครื่องประดับเฟอร์นิเจอร์ห้องสมุด
ทุกชนิด ทั้งของที่ทำในประเทศ และ จากต่างประเทศ.
๓. รับซื้อขายและแลกเปลี่ยนหนังสือเก่าและหายากทุกชนิด.

โดยราคาย่อมเยา เป็นกันเอง ฝีมือประณีต บริการรวดเร็วเสมอ

สนใจ โปรดติดต่อ ผู้จัดการ ร้านแข่งฮง โทร. ๒๒๕๗๓๓

๑๕ ๖๘
ค.ม.อ.บ.ร.ร.น.ร.ก.ษ.
๓

๑. การสอนให้นักเรียนรู้จักใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตตากร และคนอื่น ๆ. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๖๐ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๒. การใช้ห้องสมุด, โดย ลมุล รัตตากร. พิมพ์ครั้งที่ ๔ แก้ไขและเพิ่มเติม. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๔. ๑๕๖ หน้า. ราคา ๑๕ บาท.
๓. การระวังรักษาและซ่อมหนังสือ, โดย แม้นมาส ชวลิต. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๑. ๘๐ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๔. หัวเรื่องสำหรับหนังสือภาษาไทย, รวบรวมโดย แม้นมาส ชวลิต และคนอื่น ๆ. พิมพ์แก้ไขและปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๒๔๘ หน้า. ราคา ๔๐ บาท.
๕. วิธีคิดเลขหมู่ที่อาจแบ่งได้ตามแบบเลขหมู่บางหมู่ในแผนการจัดหมู่แบบทศนิยม, โดย ลมุล รัตตากร. กรุงเทพฯ ฯ, สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย, ๒๕๑๓. ๕๓ หน้า. ราคา ๕ บาท.
๖. Dewey Decimal Classification and Relative Index, Divised by Melvil Dewey. 17th. ed. New York, Lake Placid Club Education Foundation; 1965. 2 vols. (2153 p.).
๗. Sears List of Subject Headings, ed. by Babara Marietta West by. 9th. ed. New York, H.W. Wilson Company, 1965. 641 p.

บรรณารักษ์ และห้องสมุด สนใจในเรื่องคู่มือบรรณารักษ์ทั้ง ๑ เล่มนี้ หรือเรื่องอื่น ๆ หรือหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนอุปกรณ์และครุภัณฑ์ห้องสมุด เชิญขอรายละเอียดได้ที่ **เลขานุการ**

บริหาร สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ธนาคารตึกสง่า ป.ณ. บางลำพู, กรุงเทพฯ ๑๒.

แผนกข่าว

“ห้องสมุดประชาชน” ในทัศนคติของ

คนนครหลวง

ในคำนำของหนังสือเรื่อง “รายงานผลการสำรวจทัศนคติของครัวเรือนที่มีรายได้ไม่น้อย พ.ศ. ๒๕๑๔ ในเขตเทศบาลนครหลวงกรุงเทพมหานคร” ซึ่งจัดทำโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๔ นาวาเอก ขจิต บัวจิตติ เลขาธิการสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า “...ความรู้สึกรักใคร่ของบุคคลมีผลต่อการกระทำหรือมีอิทธิพลต่อการแสดงออกของบุคคล ด้วยเหตุนี้เอง จึงมีผู้ต้องการใช้ข้อมูลสถิติสังคมและทัศนคติของประชากรมากขึ้น เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และช่วยในการวางแผนแก้ปัญหาสังคมต่าง ๆ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ตระหนักในความสำคัญของข้อมูลดังกล่าว จึงได้จัดทำมีการสำรวจทัศนคติของประชากรขึ้น ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นมา สำหรับในยังประมาณ ๒๕๑๔ สำนักงานสถิติแห่งชาติได้ทำการสำรวจทัศนคติของ

ครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เกินเดือนละ ๑,๘๐๐ บาทที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลต่าง ๆ ทั่วราชอาณาจักร รายงานฉบับนี้เป็นรายงานผลการสำรวจทัศนคติของครัวเรือนในเขตเทศบาลนครหลวงกรุงเทพมหานคร...” สรุปผลการสำรวจในส่วนที่น่าสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับห้องสมุดประชาชนจำนวนครัวเรือนในเขตเทศบาลนครหลวงฯ มีทั้งสิ้นประมาณ ๔๑๒,๖๐๐ ครัวเรือน เป็นครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เกินเดือนละ ๑,๘๐๐ บาท ประมาณ ๒๓๔,๔๐๐ ครัวเรือน หรือร้อยละ ๕๗ จากการคำนวณหาค่ามัธยฐานการศึกษาล่าสุดของสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เกินเดือนละ ๑,๘๐๐ บาท ค่าจะอยู่ในระดับการศึกษาประถมปีที่ ๑-๔ แต่ค่ามัธยฐานการศึกษาสูงสุดของสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้เกินกว่าเดือนละ ๑,๘๐๐ บาท ค่าจะอยู่ในระดับชั้นการศึกษามัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ จึงสรุปได้ว่าสมาชิกในครัวเรือนที่มีรายได้ไม่เกินเดือนละ ๑,๘๐๐ บาทได้รับการศึกษาน้อยกว่าสมาชิกของครัวเรือน

ที่มีรายไ้เกินกว่าเดือนละ ๑,๘๐๐ บาท ในหัวข้อ “ความคิดเห็นที่จะให้ทางราชการจัดสร้างสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ” ส่วนใหญ่อยากให้ทางราชการจัดสร้างสนามเด็กเล่นก่อน รองลงไปคือ สนามกีฬา สวนสาธารณะ และห้องสมุด ตามลำดับ คือ อยากให้ทางราชการสร้าง (คิดเป็นร้อยละของจำนวนครัวเรือน) ลำดับที่ ๑ สนามเด็กเล่น ๕๓ เปอร์เซนต์, ห้องสมุด ๑๓ เปอร์เซนต์, สวนสาธารณะ ๑๓ เปอร์เซนต์, สนามกีฬา ๑๑ เปอร์เซนต์, ลำดับที่ ๒ สนามกีฬา ๒๔ เปอร์เซนต์, สวนสาธารณะ ๑๗ เปอร์เซนต์, สนามเด็กเล่น ๑๔ เปอร์เซนต์, ห้องสมุด ๑๓ เปอร์เซนต์, ในหัวข้อ “ได้รับประโยชน์จากสื่อมวลชน (วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์)” ที่ได้รับประโยชน์ทาง (คิดเป็นร้อยละของจำนวนครัวเรือน) ข่าวสารการเมือง ๘๑ เปอร์เซนต์, ความรู้ทางวิชาการ ๖๓ เปอร์เซนต์, บันเทิงและข่าวกีฬา ๘๕ เปอร์เซนต์, โฆษณา ๘๗ เปอร์เซนต์, จากวิทยุได้ข่าวสารการเมือง บันเทิงและข่าวกีฬา และโฆษณา, จากหนังสือพิมพ์ได้ความรู้ทางวิชาการ ครัวเรือนที่มีรายไ้ได้น้อยได้รับประโยชน์มากที่สุด, ใน ตาราง ๔

“ส่วนร้อยละของครัวเรือนแจกแจงตามประเภทของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่จะให้ทางราชการจัดสร้าง” (ประเภทของสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และ ส่วน ร้อยละ) คือ สนามเด็กเล่นร้อยละ ๕๓, ห้องสมุดร้อยละ ๑๓.๒, สวนสาธารณะร้อยละ ๑๑.๖, สนามกีฬาร้อยละ ๑๐.๖, สวนสัตว์ร้อยละ ๒.๔, พิพิธภัณฑ์ ๑.๗, อื่น ๆ ร้อยละ ๑.๕, ไม่มีความคิดเห็นร้อยละ ๖, ใน ตาราง ๑ “ส่วนร้อยละของครัวเรือนจำแนกตามประเภทรายการที่ได้รับประโยชน์จากวิทยุ หนังสือพิมพ์ และโทรทัศน์” ประเภทของสื่อมวลชนและครัวเรือนได้รับประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ คือ จากวิทยุ ข่าวสารการเมือง ๕๔.๕ ความรู้วิชาการ ๔๓.๒ บันเทิงและข่าวกีฬา ๔๖.๑ โฆษณา ๖๑.๔ จากหนังสือพิมพ์ ข่าวสารการเมือง ๓๖.๘ ความรู้วิชาการ ๔๕.๓ บันเทิงและข่าวกีฬา ๒๒.๐ โฆษณา ๑๐.๓ จากโทรทัศน์ ข่าวสารการเมือง ๘.๗ ความรู้วิชาการ ๑๑.๕ บันเทิงและข่าวกีฬา ๓๑.๕ โฆษณา ๒๘.๓ และส่วนร้อยละของครัวเรือนที่ได้รับประโยชน์ในเรื่องข่าวสารการเมือง ๘๐.๕ ความรู้วิชาการ ๖๓.๐ บันเทิงและข่าวกีฬา ๘๕.๔ โฆษณา ๘๗.๐ ตามลำดับ “วารสารห้อง

สมมุติ” จะมีความภูมิใจมากถ้ากรุงเทพมหานครและผู้รับผิดชอบในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไทยได้นำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์.

“งานสัปดาห์แห่งวัฒนธรรมไทย” ณ

ศูนย์สอนภาษา เอ.ยู.เอ.

เมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๑๖ ณ ศูนย์สอนภาษา ของสมาคมนักเรียนเก่าสหรัฐอเมริกาแห่งประเทศไทย ถนนราชดำเนิน กรุงเทพมหานคร นาวาเอก สมภพ ภิรมย์ ร.น. อธิบดีกรมศิลปากร ได้เป็นประธานในพิธีเปิด “งานสัปดาห์แห่งวัฒนธรรมไทย” ซึ่งประกอบด้วย การแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย, และสถาปัตยกรรมไทย, การแสดงประกอบคำบรรยาย และการอภิปรายเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ทางด้านวัฒนธรรมไทย โดยเน้นหนักในเรื่องศิลปกรรม, สถาปัตยกรรมและปฏิมากรรม, การแต่งกาย, การช่าง, ศิลปหัตถกรรม, วรรณคดี, ศาสนา, ขนบธรรมเนียมประเพณีที่สัมพันธ์กับสังคมปัจจุบัน และมรดก

ทางวัฒนธรรมไทย สำหรับกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจนั้นได้แก่ นิทรรศการศิลปวัฒนธรรมไทย ซึ่งจัดแสดงโดยความร่วมมือของกรมศิลปากร, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร, คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, และสมาคมอนุรักษ์ศิลปกรรมและสิ่งแวดล้อมเป็นสมัย ๆ โดยเริ่มตั้งแต่สมัยทวารวดี, ศรีวิชัย, ลพบุรี, สุโขทัย, เชียงแสน, อยุธยา และรัตนโกสินทร์ นิทรรศการ ประกอบด้วยรูปภาพจำลองขนาดใหญ่ของโบราณสถานและโบราณวัตถุ ภาพพิมพ์ ภาพจำลองจิตรกรรมฝาผนังที่สวยงาม ภาพจำลองพระพุทธรูป และเครื่องแต่งกาย การฉายสไลด์ การฉายภาพยนตร์ และเปิดเพลงประกอบนิทรรศการด้วย นิทรรศการนี้จะเปิดให้สภาพชนเข้าชมโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้นตั้งแต่วันที่ ๓ - ๒๔ กันยายน ๒๕๑๖ ระหว่างเวลา ๘.๓๐ - ๒๐.๐๐ น. ทุกวัน ส่วนกิจกรรมประจำวันที่น่าสนใจมีดังนี้ คือ (๑) ๔ กันยายน เวลา ๑๗.๓๐ น. การอภิปรายเรื่อง “ศาสนากับสังคมไทย” โดย อาจารย์กิริติ บุญเชื้อ, ดร. สุนทร ฅ รังษี, อาจารย์โรจน์ อรุณรังษี และ ดร. วิทย์ วิศท-

เวทย์ เป็นผู้ดำเนินการอภิปราย, (๒) ๗ กันยายน เวลา ๑๕.๐๐ น., ๘ กันยายน เวลา ๑๓.๐๐ น. และ ๑๕.๐๐ น., ๙ กันยายน เวลา ๑๗.๐๐ น. และ ๒๓.๐๐ น. การแสดงละครไทยพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง “มัทนะพาธา” โดยคณะละครบางกอกอาร์ตเธียเตอร์ (BAT), (๓) ๑๒-๑๓ กันยายน เวลา ๕.๐๐ น. และ ๑๘.๐๐ น. การนิทรรศการ และสาธิตเกี่ยวกับการทำศิลปหัตถกรรมพื้นเมืองของไทย ซึ่งประกอบด้วย เครื่องปั้นดินเผา, ดอกไม้สลัก, ตุ๊กตาไทย, หวีโชน, เครื่องทอผ้า, เครื่องชาวเขา และไม้แกะสลัก และจำหน่ายสิ่งของดังกล่าวด้วย, (๔) ๑๔ กันยายน เวลา ๑๗.๓๐ น. การแสดงและสาธิตเรื่อง “หนังใหญ่และหนังตะลุง” โดยอาจารย์มนตรี ตราโมท กองการสังคีต กรมศิลปากร และหนังใหญ่หนังตะลุงแสดงโดยนายพูน เรืองนนท์ กรมศิลปากร, (๕) ๑๕ กันยายน เวลา ๑๔.๐๐ น. การแสดงและสาธิตเรื่อง “เพลงฉ่อย” โดยอาจารย์เสรี หวังในธรรม กองการสังคีต กรมศิลปากร เพลงฉ่อยแสดงโดยคณะแม่ต๋วน, (๖) ๑๗ กันยายน เวลา ๑๗.๓๐ น. การบรรยาย

เรื่อง “ประเพณีไทย” โดยอาจารย์สุนัย สันธุเทศะ มีการบรรยายประกอบการสาธิตเกี่ยวกับพิธีการ แต่งงาน ของไทย นิทรรศการครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นผู้แสดงสาธิตโดยเริ่มตั้งแต่ การแห่ขันหมากคู่บ่าวสาว การกั้นประตูไหว้พระพุทธรูป และพิธีรดน้ำคู่บ่าวสาว, (๗) ๑๘ กันยายน เวลา ๑๗.๓๐ น. การบรรยายเรื่อง “ดร. อุทิศแฉะทนตรี” โดย ดร. อุทิศ นาคสวัสดิ์ และการบรรเลงเพลงโดยวงดนตรีไทยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (๘) ๑๙ กันยายน เวลา ๑๗.๓๐ น. การบรรยายเรื่อง “วรรณคดีไทย” โดยอาจารย์ สัจจาภรณ์ สิงห์ผดุง และการอ่านโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน โดยนักศึกษาแผนกภาษาไทย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, และ (๙) ๒๑ กันยายน เวลา ๑๗.๓๐ น. การบรรยายเรื่อง “โนห์รา” โดย ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช และแสดงโดยขุนอุปถัมภ์นรากร อาจารย์โนห์ราชื่อดังของภาคใต้ซึ่งมีอายุกว่า ๗๐ ปี คำว่า “โนห์รา” เป็นคำพูดคักพยางค์ของชาวภาคใต้จากการแสดงละครแบบเก่าแก่ที่สุดของไทยคือ “มโนห์รา” ซึ่งถือกันว่าเป็นต้นกำเนิดของละครแบบต่าง ๆ ใน

ปัจจุบัน ในสมัยก่อนมีผู้แสดงเป็นชายล้วน เพียง ๓ คน และ นิยมแสดงกัน แต่เรื่อง มโนห์รา ต่อมาภายหลังได้มีหญิงเข้ามา แสดงร่วมและไม่จำกัดจำนวนวิธีการแสดง และเรื่องที่แสดงได้วิวัฒนาการไปตาม ความนิยม ในปัจจุบันการร่ายรำจึงลด น้อยลงไปและแสดงอย่างนวนิยายก็มี.

นางบรรจง นิวาสะบุตร ผู้อำนวยการ โรงเรียนชั้นพิเศษ

เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๑๖ สำนัก นายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศ เรื่อง แต่งตั้งข้าราชการพลเรือน ความว่า มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญชั้นพิเศษในกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้แต่งตั้งให้นางบรรจง นิวาสะบุตร ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนชั้นพิเศษ โรงเรียนสตรีรัตนบุรี ตั้งแต่วันที่ ๗ กันยายน ๒๕๑๖ เป็นต้นไป (ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๙๐ ตอนที่ ๑๑๗ ฉบับพิเศษ หน้า ๕) อาจารย์บรรจง นิวาสะบุตร เป็นอักษรศาสตร์มหาบัณฑิต (บรรณารักษศาสตร์) รุ่นแรกของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เคยเป็นวิทยากรผู้ชำนาญ

แข็งในการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ และการประชุมสามัญประจำปีของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยมาวาระหนึ่ง “วารสารห้องสมุด” จึงขอแสดงความยินดีเป็นอย่างยิ่งไว้ในโอกาสนี้ด้วย.

หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ได้ คัมภีร์ โบราณ เรื่องพุทธศาสนาภาษาบาลี และมอญ ที่มรดกทางอักษรศาสตร์ และศิลปกรรม จากวัดคงคาราม ราชบุรี

เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๑๖ หนังสือพิมพ์ “ชาวไทย” ได้เสนอข่าวความว่า ระหว่างที่นายสนั่น มลิพันธุ์ กำนันตำบลคลองตากคต และกรรมการวัดคงคาราม คิดต่อขอให้กรมศิลปากรส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมพิจารณาบูรณะซ่อมแซมพระอุโบสถวัดคงคาราม ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่โบราณวัดหนึ่งในอำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ได้ขอให้กรมศิลปากรส่งเจ้าหน้าที่ไปดูหนังสือโบราณจำพวกสมุดไทยขาว สมุดไทยดำ คัมภีร์โบราณภาษาบาลี ภาษา มอญ เรื่องเกี่ยวกับพุทธศาสนาจำนวนมาก ซึ่งเก็บอยู่ในตู้ไม้ที่ชำรุดทรุดโทรมด้วย

นางชูศรี สวัสดิ์สงคราม หัวหน้ากองหอ
จดหมายเหตุแห่งชาติได้เดินทางไปตรวจดู
รับว่าเป็นหนังสือโบราณที่มีคุณค่าทั้งใน
ทางอักษรศาสตร์ และศิลปกรรม จึงได้
ขอมาเก็บรักษาไว้ ณ หอสมุดแห่งชาติ
และหอจดหมายเหตุแห่งชาติ เพื่อให้นัก
ศึกษาและผู้ที่มีสนใจค้นคว้าวิจัยต่อไป
เพราะนอกจากจะมีคุณค่ามากในทาง
อักษรศาสตร์แล้ว ยังทำเป็นปกแข็งลาย
รดน้ำทองอันประณีตในทางศิลปอันไม่อาจ
ประมาณค่าได้อีกด้วย.

นิทรรศการหนังสือและบรรณารักษะวิชา

บรรณารักษศาสตร์ ณ หอสมุดแห่งชาติ

ท้าวสุกรี

เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๑๖
นางสาวไข่มุกต์ มิตินทะเลข ผู้รักษา
ราชการแทนผู้อำนวยการกองหอสมุดแห่ง
ชาติ ได้มีหนังสือเวียน ความว่า หอสมุด
แห่งชาติ กรมศิลปากร และห้องสมุด
บริติช เคาน์ซิล จะร่วมกันจัดนิทรรศการ
หนังสือ และวารสารเกี่ยวกับวิชาบรรณา
รักษศาสตร์ และห้องสมุดโรงเรียน ขึ้น
ณ หอสมุดแห่งชาติ ท้าวสุกรี ในวันที่
๒๗-๒๘ กันยายน ๒๕๑๖ ระหว่างเวลา

วารสารห้องสมุด

๕.๐๐-๑๖.๓๐ น. หนังสือที่จะนำมา
แสดงในครั้งนั้นได้รับการคัดเลือกมาเป็น
อย่างดี เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความ
ก้าวหน้าครั้งหลังสุด ในด้านบริการทาง
ห้องสมุด และแหล่งของห้องสมุดใน
อังกฤษ และเคยแสดงนิทรรศการมาแล้ว
ครั้งหนึ่ง ณ ที่ทำการของบริติช เคาน์ซิล
สยามสแควร์ เมื่อวันที่ ๓-๘ กันยายน
๒๕๑๖ กิจกรรมพิเศษ คือ (๑) วันที่
๒๗ กันยายน เวลา ๑๕.๐๐ น. มีการ
บรรยายเรื่อง "Information Services"
โดย นางเฉลิมวรรณ ชูทรัพย์ และ
ดร. นวนิตย์ อินทรามะ, (๒) วันที่ ๒๘
กันยายน เวลา ๑๕.๐๐ น. มีการบรรยาย
เรื่อง "การจัดหมู่หนังสือระบบ Colon กับ
งาน Documentation" โดย นายทรงวิทย์
แก้วศรี และนายสุจิต อินทนนท์ ครู
บรรณารักษ์ นิสิตนักศึกษา นักเรียน
และสุภาพชนเข้าชมและฟังได้โดยไม่ต้อง
เสียค่าธรรมเนียมใด ๆ ทั้งสิ้น.

ห้องสมุดประชาชนกรุงเทพมหานคร

ไม่เป็นที่สนใจของประชาชน

เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๑๖
หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" ได้เสนอข่าว

ที่น่าสนใจ ความว่า นายแพทย์สโรช รัตนกร หัวหน้าศูนย์ประชาสัมพันธ์ของ กรุงเทพมหานครได้แถลงว่า ทั้ง ๆ ที่ในขณะนี้กรุงเทพมหานครมีห้องสมุดประชาชนอยู่ถึง ๖ แห่ง คือ (๑) ห้องสมุดสวนลุมพินี เปิดบริการทุกวัน เวลา ๑๐.๐๐—๑๗.๐๐ น. เว้นวันหยุดราชการ ประจำ, (๒) ห้องสมุดบางลำพู, (๓) ห้องสมุดซอยพระนาง, (๔) ห้องสมุดปทุมวัน ซึ่งทั้งสามแห่งนี้เปิดบริการตรงกันคือ วันพุธ พฤหัสบดี ศุกร์ เวลา ๑๐.๐๐—๑๗.๐๐ น., (๕) ห้องสมุดวัดอนงคาราม เปิดบริการตั้งแต่วันอังคาร ถึงวันอาทิตย์ เวลา ๑๒.๐๐—๑๘.๐๐ น. และ (๖) ห้องสมุดวิชาการศาลาว่าการ กรุงเทพมหานคร เปิดบริการตั้งแต่วันจันทร์ถึงวันศุกร์ ในเวลาราชการ ห้องสมุดเหล่านี้เป็นบริการสาธารณะประเภทหนึ่ง ที่กรุงเทพมหานครจัดขึ้นเพื่อให้ความรู้และสารบันเทิงแก่ประชาชนชาว กรุงเทพมหานคร โดยไม่คิดค่าบริการแต่อย่างใดก็ตาม ก็ยังเป็นที่น่าแปลกใจอยู่ว่ามีผู้ไปใช้บริการห้องสมุดประชาชนเหล่านี้กันน้อยมาก แม้ว่าทางห้องสมุดจะจัดหา

หนังสือไว้พร้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางบ้านสาระบันเทิงหรือนวนิยายนั้นก็มียังหนังสือที่ไม่อยู่ในลักษณะ “น้ำเน่า” อยู่มากก็ตาม “แผนกข่าว” มีความรู้สึกยินดีเป็นอย่างยิ่งที่ได้ทราบว่า เจ้าหน้าที่ชั้นผู้ใหญ่ของกรุงเทพมหานคร มีความสนใจต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้และความบันเทิงพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนชาวบ้าน จึงขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณต่อกรุงเทพมหานครแทนประชาชนชาวบ้านด้วย และในขณะเดียวกันนี้ก็ใคร่ถือโอกาสเสนอแนะไว้ด้วยว่า ควรจะวิจิตรหาสาเหตุว่าทำไมประชาชนจึงไม่แยแสต่อบริการสาธารณะที่เขาได้เปล่า ๆ เช่นนี้โดยรีบด่วนด้วยเพราะพฤติการณ์ขัดกับหลักของความจริงอย่างเห็นได้ชัด องค์ประกอบของการไม่ใช้ห้องสมุดประชาชนอาจเกิดจากความบกพร่องของกรุงเทพมหานครเองก็เป็นได้ เช่น เวลา, ความสะดวกสบายของสถานที่และการคมนาคม และการประชาสัมพันธ์ เป็นต้น มิฉะนั้นก็เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่ง ที่กรุงเทพมหานครต้องสูญเสียงบประมาณไปโดยไร้ผลไม่คุ้มค่า.

การสูญเสียค่าทางการศึกษาของชาติ

ไทย

เมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ หนังสือพิมพ์ “ประชาชาติไทย” ลงพิมพ์บทความเรื่อง “การศึกษาที่สูญเสียไป” โดย ประยูร อัครบวร วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์ ซึ่งมีเนื้อหาสาระอันควรแก่การสนใจ ความว่า จากการค้นคว้าเกี่ยวกับการไม่รู้หนังสือของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ ของกระทรวงศึกษาธิการ ปรากฏว่า ประมาณ ๓๓ เปอร์เซ็นต์ หรือ ๑ ใน ๓ ของผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่สี่ จะกลับเป็นผู้ไม่รู้หนังสืออีกในเวลา ๓ — ๔ ปี หลังจากออกจากโรงเรียนแล้ว ซึ่งหมายความว่าในแต่ละปีรัฐจะต้องสูญเสียเงินไปประมาณ ๑,๐๐๐ ล้านบาท (หนึ่งพันล้านบาท) ทุกปี สาเหตุสำคัญที่ทำให้ล้มหนังสือประการหนึ่งคือ เมื่อออกจากโรงเรียนไปแล้ว เด็ก ๆ ไม่มีหนังสืออ่าน ผู้เขียนได้วิจารณ์ว่าน่าจะมีต่อเติมอีกเล็กน้อยว่า บางคนเพิ่งจบ ป. ๔ ก็อ่านไม่ออก ทำให้รู้สึกเสียดายเวลา เสียดายเงิน และที่สำคัญที่สุดคือ เสียดาย “คน” ซึ่งเป็นกำลังสำคัญของชาติ ผู้เขียนได้เสนอแนะวิธีแก้ไขไว้ ๖ ประการ คือ (๑) การศึกษา

ของไทย ควรจะมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง โดยหาวิธีที่เหมาะสมกับคนไทย และการร่างโครงการนั้น คนที่เหมาะสมที่สุด คือนักการศึกษาไทย การร่างโครงการก็ควรเป็นไทย ไม่ใช่เอาใจผู้ใหญ่ท่านที่เป็นรัฐมนตรี ท่านชอบอันนี้ก็ใส่ลงไป หรือลอกชาติอื่นมาโดยไม่คิดถึงความเหมาะสม, (๒) ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติ ควรเน้นอย่างยิ่ง นักเรียนที่เรียนภาษาไทยไม่ค่อยรู้เรื่อง พลอยทำให้เรียนวิชาอื่นไม่รู้เรื่องไปด้วย เช่น เรียนไวยากรณ์ศาสตร์ แต่ไม่สามารถตีความหมายของไวยากรณ์ได้ ฯลฯ แบบเรียนภาษาไทยในปัจจุบันส่วนใหญ่สอนให้อ่านไปโดยอาศัยความเคยชิน และจำได้เอง วิธีการสอนจึงออกจะพิเศษเฉพาะผู้ไปเรียนต่อชั้นสูง ซึ่งย่อมรู้จักคำมากขึ้น แต่เด็กที่จบแค่ ป.๔ โอกาสที่จะรู้คำมากจึงมีน้อย ไม่เหมือนกับแบบเรียนภาษาไทยอย่างเก่า สอนให้รู้จักการกระจายคำ กูออกจะมีประโยชน์มากกว่า ซึ่งการสอนภาษาไทยอย่างเก่าต้องใช้เวลามากก็จริง แต่อาจเปิดชั้นเตรียมก่อนชั้น ป. ๑ เรียนวิชาภาษาไทย และหน้าที่ศีลธรรมเป็นวิชาหลักเพื่อเป็นการปูพื้นภาษา สภาพจิตใจ และความประพฤติ การเปิดชั้นเตรียมนี้

ก็ควรลดอายุเด็กเข้าเกณฑ์เรียนจาก ๗ ขวบ มาเป็น ๖ ขวบด้วย เด็กอายุ ๖ ขวบ พ่อแม่ก็ไม่ต้องการใช้เท่ากบเด็กอายุ ๑๑ ขวบ การเปิดชั้นเตรียมจะเป็นผลดีต่อกันอื่นด้วย คือ ช่วยให้ผู้สำเร็จวิชาการศึกษามัธยม การศึกษาได้ผลแน่นอนขึ้น เป็นต้น, (๓) คำว่าเรียนก็ควรจะเน้นเรื่องใกล้ตัวก่อน เช่น สอนเด็กให้รู้เรื่องในประเทศไทยทุกภาค เข้าใจถึงความ เป็นไทย สภาพของประเทศไทย เมื่อเด็กเรียนจบ ป. ๕ วิชาก็ยังเป็นผลดีต่อบ้านเมือง คิดว่าสอนเรื่องใกล้ตัว (ต่างประเทศ) ซึ่งเด็กเรียนจบ ป. ๕ ไปแล้วก็จะลืม เพราะไม่รู้ว่าจะไปทำอะไร และควรสอนวิชาที่นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เช่น สอนเรื่องสหกรณ์ การปรับปรุงและรักษากิน เป็นต้น, (๔) การสอน ควรให้ครูใหญ่แต่ละโรงเรียนเป็นผู้กำหนดตามความเหมาะสม ไม่ใช่ทางอำเภอกำหนด หรือคนที่นั่งในห้องแอร์กำหนด สอนให้ทันตามโครงการซึ่งการสอนตามโครงการนั้น สอนทันและเด็กเข้าใจก็อยู่หรือออก แต่ส่วนใหญ่เท่าที่สังเกต เด็กไม่เข้าใจเท่าที่ควร, (๕) ตั้งห้องสมุดประจำตำบล ให้มีหนังสือพิมพ์ทุกหมู่บ้าน มีหนังสือประเภทการ์ตูน หรือหนังสือที่มุก่ายๆ,

(๖) ทุกเดือนหรือทุก ๓ เดือน จัดให้มีการประกวดการอ่านหนังสือ ทั้งประเภทนักเรียนและประชาชน หรือจัดให้มีการประกวดเรื่องสั้น ผู้เขียนได้ชมกวไว้ ให้คิดว่า การสูญเปล่าครั้งนี้พอจะพูดได้ใหม่ว่า การศึกษาระดับประถมศึกษาของไทยล้มเหลวตลอดมา “แผนกข่าว” เห็นว่าข้อเสนอของประยูร อัครบวร ควรจะได้รับการพิจารณา จึงได้นำมาเสนอแก่นักบริหารการศึกษาและนักการศึกษาไทยที่มีปริญญากันช่วยกันคิดและทำงานเพื่อประเทศชาติกันบ้าง และใครเสนอว่า “โรงเรียนนกหวีด” บทความเรื่อง “สามเกลอ” โดย ม.ล. ปิ่น มาลากุล และโรงเรียนในวัด ตลอดจนห้องสมุดประชาชนประจำตำบล, ห้องสมุดประชาชนประจำวัด, ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านน่าจะได้รับการวิจัยและทำโครงการทดลองให้รู้ตัวเสียที.

พิธีเปิดห้องสมุดเอเซียอาคเนย์เพื่อการ

เกษตร

เมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๑๖ หนังสือพิมพ์ “ประชาชาติไทย” ได้เสนอข่าวที่น่าสนใจว่า ฅ คณะเกษตร-

ศาสตร์ มหาวิทยาลัยฟิลิปปินส์ ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐ ตั้งอยู่ที่ลอสบานอส ในลา구나 ห่างจากนครมะนิลาไปทางใต้ ๓๕ ไมล์ ไคมีพิชเป็ค “ห้องสมุดเอเชียอาคเนย์เพื่อการเกษตร” โดยมีนักการทูตเจ้าหน้าที่ทั้งด้านเกษตรกรรมและการศึกษาร่วมในพิธีด้วย ห้องสมุดแห่งนี้จัดตั้งขึ้นโดยความร่วมมือของศูนย์ในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ เพื่อให้เป็นแหล่งการศึกษาและวิจัยของบัณฑิตทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งประสงค์จะให้เป็นการแก้อินทอน์เซีย สิงคโปร์ มาเลเซีย เวียดนาม ฟิลิปปินส์ ไทย และอินโดนีเซีย ห้องสมุดนี้จุหนังสือ ๗๓๐,๐๐๐ เล่ม.

คำจำกัดความเกี่ยวกับคำว่าองค์การ

เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๖ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือเวียนชี้แจงเกี่ยวกับคำจำกัดความของคำว่า องค์การของรัฐบาล องค์การของรัฐ และคำอื่น ๆ ที่เกี่ยวเนื่องกัน ความว่า สังคมภายในประเทศ แบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ (๑) ภาครัฐ (Public Sector) (๒) ภาคเอกชน (Private Sector) ภาครัฐก็กระเปี่ยนในการบริหารงานเป็นองค์การบริหารงานของรัฐ ซึ่งแบ่งส่วนงานออก

เป็น ๒ ส่วน คือ (๑) ส่วนราชการ ซึ่งได้แก่หน่วยราชการต่าง ๆ ในราชการ เช่น กระทรวง ทบวงกรม ฯ ล ฯ สำนักสำนักงาน เทศบาล สุขาภิบาล และมีผู้ทำงานในส่วนราชการ เรียกว่า ข้าราชการ พนักงาน กบฏจ้าง และ (๒) รัฐวิสาหกิจ ซึ่งได้แก่หน่วยงานที่จัดเป็นหน่วย เช่น การ องค์การ สำนักงาน ศูนย์ สถาน โรงงาน โรงพิมพ์ ธนาคาร บริษัท ฯ ล ฯ และมีผู้ทำงานในรัฐวิสาหกิจ เรียกว่า พนักงาน กบฏจ้าง (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร. ๐๒๐๓/ว. ๑๐๓ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๑๖ เรื่อง คำจำกัดความเกี่ยวกับคำว่าองค์การ).

ผลการประกวดวรรณกรรมไทยของ

๕ ๘
ธนาคารกรุงเทพ ฯ ครั้งที่ ๓

เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ หนังสือพิมพ์ “ชาวไทย” ได้เสนอข่าวผลการประกวดวรรณกรรมไทยของธนาคารกรุงเทพ จำกัด ครั้งที่ ๓ พุทธศักราช ๒๕๑๕ ความว่า พลตรี พระเจ้าวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ได้ประทานวินิจฉัยชี้ขาดว่า บทประพันธ์ที่มีผู้ส่งเข้า

ประกวดใน พ.ศ. ๒๕๑๕ รวมทั้งสิ้น ๒๒
สำนวน เป็นประเภทร้อยแก้ว ๗ สำนวน
และประเภทร้อยกรอง ๑๕ สำนวน บท
ประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว “วิมุติรัตนมาลี”
โดยพระศรีวิสุทธิโสภณ (วิลาส ญาณวโร
ป.ธ. ๕) วัดคอนเขทยานานาวา กรุงเทพฯ
ผู้เคยได้รับรางวัลบทประพันธ์ประเภท
ร้อยแก้วเรื่อง “ภูมิวิลาสสิน” ในการ
ประกวดวรรณกรรมไทยของธนาคาร
กรุงเทพ จำกัด ครั้งที่ ๑ พุทธศักราช
๒๕๑๑ มาครั้งหนึ่งแล้ว ควรแก้รางวัล
เงิน ๓๐,๐๐๐ บาท (สามหมื่นบาทถ้วน)
ประเภทร้อยกรองเรื่อง “นางขยาป” โดย
นายจำเนียร สรณัตว์ เปรียญ บ้านเลขที่
๑๐๕/๒๑ วัฒนวนรทิศ เขตภาษีเจริญ
กรุงเทพ ฯ ควรแก้รางวัลเงิน ๓๐,๐๐๐
บาท (สามหมื่นบาทถ้วน) ส่วนบทประพันธ์
ประเภทร้อยกรองเรื่อง “หญิงไทยใจกล้า”
โดยนายพ่วง บุษรารัตน์ โรงเรียนบ้าน
ท่ามิหรำ อำเภอเมือง จังหวัดพัทลุง ควร
แก้รางวัลชมเชย เงิน ๕,๐๐๐ บาท
(ห้าพันบาทถ้วน) บทประพันธ์ที่ได้รับ
รางวัลในการประกวดครั้งก่อน ๆ คือ บท
ประพันธ์ประเภทร้อยแก้ว ไก่แก้วเรื่อง
“ภูมิวิลาสสิน” โดยพระศรีวิสุทธิโสภณ,
ประเภทร้อยกรอง ไก่แก้วเรื่อง “นิราศ
ขุนช้างขุนแผน” โดย นายฉันทน์ ขำวิไล,

บทประพันธ์เรื่อง “ลิลิตสมเด็จพระเจ้า
ตากสินมหาราช” โดย พ.ต.ท. พิศาล
เสนะเวส, เรื่อง “ประวัติเศรษฐกิจและ
สังคมไทยในสมัยศตวรรษที่ ๒๕” โดย
นายชัย เรืองศิลป์.

๒๓ ตุลาคม วันปิยมหาราช

เมื่อวันที ๒๓ ตุลาคม ๒๕๑๖ ซึ่งเป็น
วันปิยมหาราช เริ่มตั้งแต่เวลา ๐๖.๐๐ น.
ณ ลานพระบรมรูปทรงม้า ผู้แทนของ
สถาบันต่าง ๆ รวมทั้งของสมาคมห้องสมุด
แห่งประเทศไทยก็พากันนำพวงมาลาไปวาง
ถวายบังคม พระบรมรูป พระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕
อย่างคึกคักดังเช่นที่เคยประเพณีปฏิบัติกัน
มาทุกปี แม้ว่า “วันมหาวิปโยค ๑๔
ตุลาคม” จะเพิ่งผ่านมา หนึ่งปีเพื่อเป็น
การน้อมเกล้าฯ ถวายความจงรักภักดี
ความกตัญญูแก่เวที่รำลึกในพระมหา
กรุณาธิคุณเป็นล้นพ้นที่พระองค์ได้ทรง
โปรดเกล้าฯ พระราชทานต่อพสกนิกร
ของพระองค์ ในโอกาสนี้ “วารสารห้อง
สมุด” ใคร่ขออัญเชิญ “สุภาพิตสอนผู้
เป็นข้าราชการ” ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์ไว้
ในเรื่องนิราศาคติมาลงพิมพ์ไว้เพื่อน้อม
รำลึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น.

“... มารดาจะแจ้งแจก
ตามคติโบราณ

วุฒิประการ
สำหรับชาติยราชได้

หนึ่งมีชาติพันธุ์
หนึ่งเจริญชนมา
หนึ่งเรียนรอบวิทยา
หนึ่งยังปัญญาแผ้ว

ควรเนาตำแหน่งได้
อุปการบสัสรพ
สองสามสิ่งสำคัญ
วายว้างห่างวุฒิไท้

เจ้าจงดำรง
พระโปรดชุบเลี้ยงปาน
เพราะเหตุวุฒิสถาน
เห็นตระหนักจัก

จักเต็มจตุรแบบเบอง
พระราชกำหนดมี
สำหรับมัตย์มนตรี
เจนจบชนบชนาดสร้าง

อย่าเพลงอย่าพลิกแก้
มั่นจิตต์คิดกตัญญู
ใดดีช่วยช้อนชู
พระประสงศ์สุดด้าว

นติสาร
กล่าวไว้

ควรประกอบ ขศแฮ
เลือกเลี้ยงมนตรี

เสนา นานา
ยุแล้ว

ยลทราบ เสร็จแฮ
ผ่องพันโนดเขลา

ฐานัน ทรเฮย
แต่ได้

ควรปลูก เลี้ยงแฮ
ท่านเว้นไปพะดุจ

ประมาณ ตนเทอญ
ดง

ใดซึ่ง มีแฮ
หลักพันเห่อเหิม

อธิบดี
กล่าวอ้าง

ประพฤติ ตันนา
สิ่งล้วนควรแสวง

คุณภู ทรเฮย
ต่อท้าว

เขตเกียรติ ท่านนา
จูงสู้อาสา

เวลาเช้าค่ำตั้ง
ราชกิจอย่าพาเหียร
ไปรู้จึ่งสอบเรียน
ประมาทมักพลาดค้าน

สงครามมาเหยียบด้าว
ทอดชัฟพาสาไป
สงวนราชรักษาไฟท
ผิวเหตุเขตต์ขัดข้าม

การในนครเรศรู้
โดยแบบบทอัยการ
เห็นห่างอคติสถาน
มลระวิหิงสาแปล

รำพรรณยังไปสิ้น
สอนแต่พอจำยาม
จหมั่นตรึงตรองตาม
ทราบชัดจิงจักษ

ความเพียร เทอญพ้อ
อย่าคร้าน
ทราบผิด ขอบนา
เตาะด้วยคิตะหนง

แดนไกล ไกลฤ
อย่าคร้าม
ที่เกิด ดนแฮ
ขอบฟ้าจึ่งไป

พิจารณา ความฤ
เที่ยงแท้
ทั้นท์เที่ยง ตรงแฮ
ปลดเปลื้องเดียดฉั่น

สุดความ
แรกน
คำแม่ สอนนา
อันเอนอรรดสอน...”

ผู้ได้รับรางวัลโนเบลประจำปี ๒๕๑๖

บางสาขา

เมื่อวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๑๖ ได้มี
รายงานข่าวจากกรุงสต็อกโฮล์ม นครหลวง
ของประเทศสวีเดน ความว่า ราชบัณฑิตย-
สภาของสวีเดนได้ประกาศชื่อบุคคลผู้ที่
สมควรได้รับรางวัลโนเบลประจำปี ๒๕๑๖

ตามมติของคณะกรรมการคัดเลือกตัวผู้รับ
รางวัลโนเบลประจำปี ๒๕๑๖ เท่าที่ทราบได้
แก่ (๑) รางวัลโนเบลสาขาเศรษฐศาสตร์
ให้แก่ศาสตราจารย์ วอลฟกัง ลีออนทอฟ แห่ง
มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด สหรัฐอเมริกา ใน
ฐานะเป็นผู้ค้นคว้าวิจัยถึง “ทฤษฎีการ
วิเคราะห์ปัจจัยผลิต (Input Output)”

ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์เพื่อแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในโลก เช่น การกำหนดว่าผลผลิตควรจะขยายไปในรูปใดจึงจะรับกับการบริโภคในขั้นสุดท้าย กำหนดเป้าหมายในเรื่องของการลงทุนและการค้ากับต่างประเทศ ตลอดจนสามารถบอกได้ว่าการผลิตในขั้นถึงสำเร็จนั้นควรจะเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะใด เป็นต้น ศาสตราจารย์ลีโอฮอฟเฟกิงในรัสเซียใน พ.ศ. ๒๔๔๕ สำเร็จการศึกษาเศรษฐศาสตร์กฤษฎีกาจากมหาวิทยาลัยเบอร์ลินใน พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นอาจารย์สอนวิชาเศรษฐศาสตร์ ณ มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ดใน พ.ศ. ๒๔๘๕ เป็นผู้ก่อตั้งและหัวหน้าดำเนินงานโครงการวิจัยทางเศรษฐศาสตร์แห่งฮาร์วาร์ดใน พ.ศ. ๒๔๘๒ เป็นต้นมาจนปัจจุบัน สำหรับบุคคลที่เคยได้รับรางวัลสาขานี้มาก่อน นับแต่ธนาคารแห่งชาติสวีเดน เป็นผู้จักขึ้นเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๕๑๒ คือ ปี ๒๕๑๒ ได้แก่ วิกนาร์ ฟรีดส์ (นอร์เว) และ เจ. ทินเบอร์เกน (ดัตช์), ปี ๒๕๑๓ ได้แก่ พอล แซมมวีสสัน (อเมริกัน), ปี ๒๕๑๔ ได้แก่ ไชมอม กุซนาเนทส์ (อเมริกา), ปี ๒๕๑๕ ได้แก่ จอห์น ฮิกส์ (อังกฤษ) และเคนเนธ แอร์โรว์ (อเมริกัน), (๒) รางวัลโนเบลสาขาสันติภาพมี ๓ คน คือ คาร์ล ฟอน

ฟรีดส์ (ออสเตรีย) อายุ ๘๖ ปี, คอนราด ลอเรนซ์ (ออสเตรีย) อายุ ๖๓ ปี และนิ โคลาส ทินเบอร์เกน (ดัตช์) อายุ ๖๖ ปี ในฐานะเป็นผู้ค้าควรวีเกี่ยวกับเรื่องอุปนิสัยเปรียบเทียบของสัตว์กับคน โดยใช้ผึ้ง, นก และปลาเป็นอุปกรณ์ในการทดลองและได้ผลในทางที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับคนอย่างมากมานับเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าความรู้ต่อไปอย่างยิ่ง, (๓) รางวัลโนเบลสาขาสรีรวิทยาหรือการแพทย์ ๓ คน คือ ดร. เบร์นาร์ โจเซฟสัน (อังกฤษ) ดร. อิวาร์ เกียเฮเวอร์ (อเมริกัน) และ ดร. เลียว เฮซเก (ญี่ปุ่น), (๔) รางวัลโนเบลสาขาสันติภาพได้แก่ ดร. เฮนรี คิสซิงเจอร์ (อเมริกัน) และ เลอ กุค โจ (เวียดนามเหนือ) ในฐานะเป็นผู้ดำเนินกวดหยุดยิงในสงครามเวียดนามได้สำเร็จ คณะกรรมการฯ ให้เหตุผลว่า คิสซิงเจอร์ และ เลอ กุค โจ ได้ปฏิบัติงานได้สอดคล้องกับความคิดของ อัลเฟรด โนเบล ผู้ทำพินัยกรรมตั้งมูลนิธิโนเบลขึ้น, (๕) รางวัลโนเบลสาขาวรรณกรรม ได้แก่ ได้แก่ แพทริก ไวท์ นักประพันธ์นวนิยายและบทละครชาวออสเตรีย ในฐานะเป็นนักประพันธ์ที่สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดฝันอันกว้างไกลมองโลกอย่างไม่เห็นแก่ตัวและสามารถนำเอาความคิดฝันนั้นมาใช้

ในชีวิตจริงได้และเป็นผู้ที่ใช้ภาษาอย่างจริงจังเอาใจใส่ดีมาก แพทริค วิกเตอร์ มาร์ติน-เกลไวท์ เป็นชื่อเต็มของเขา เกิดเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๕๕ ที่นครลอนดอน ประเทศอังกฤษ บิดามารดาเป็นออสเตรเลีย เขาเรียนหนังสือจนจบที่นครซิดนีย์ อายุ ๑๓ ปี จึงเดินทางไปศึกษาที่วิทยาลัยเซนต์แมรี อังกฤษ เมื่อจบการศึกษาแล้ว จึงได้กลับไปทำงานที่สถานีเลียงแคะ ในมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ไวท์ทำงานอยู่ที่ฟาร์มนี้ ๒ ปี ซึ่งในระหว่างนั้นเองที่เขาเริ่มเขียนนวนิยาย ปัจจุบันไวท์มีบ้านอยู่ที่เซนต์เนยลปาร์ค นครซิดนีย์ เขาเป็นนักประพันธ์ที่มีความพิถีพิถันต่องานเขียนของเขามาก

กว่าจะพิมพ์ออกมาเป็นต้นฉบับที่สมบูรณ์ได้เขาคงเขียนร่างด้วยลายมือก่อนแล้วนำไปพิมพ์คัดซ้ำๆ ตรวจทานเสียก่อนจนแน่ใจ ไวท์เป็นคนสุภาพ ใจดี และมีอารมณ์ขันอย่างนึกไม่ถึงซึ่งตรงข้ามกับท่าทางของเขามาก เขามักจะพักผ่อนด้วยการปรุงอาหาร ทำสวน ฟังดนตรีและเลี้ยงสุนัข บุคคลผู้มีเกียรติได้รับรางวัลจะได้รับเงินรางวัลวิทยาลัยประมาณ ๕๑๐,๐๐๐ คราวน์ หรือ ๕๓,๘๐๐ ดอลลาร์ หรือ ๑,๒๕๐,๐๐๐ บาทจากพระหัตถ์ของกษัตริย์ชาร์ลส์ที่ ๑๖ กุสตาฟแห่งสวีเดน ซึ่งจะเสด็จไปเป็นองค์พระประธานในพิธีมอบรางวัลโนเบลในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๑๖ น.

รายการกระจายเสียงเพื่อความรู

๑. สถานีวิทยุ ๑ ป.ณ.

ทุกวันพุธ เวลา ๑๘.๓๕—๑๘.๕๐ น.
(๑๕ นาที) รายการ แนะนำหนังสือ
“เรื่องน่าอ่าน”

๒. สถานีวิทยุ ท.ท.ท. ภาคปกติ

ทุกวันอาทิตย์ สัปดาห์ที่สามของเดือน
เวลา ๐๕.๐๐—๐๕.๓๐ น. (๓๐ นาที)
รายการ ปาฐกถา, อภิปรายเกี่ยวกับ
หนังสือ—การอ่าน—ห้องสมุด.

ศูนย์สื่อสัมพันธ์บรรณารักษ์

คอลัมน์นี้จัดขึ้นเพื่อความมุ่งหมายเบื้องต้น ๔ ประการ คือ:-

๑. ให้เป็นศูนย์กลางกระชับความสัมพันธ์ระหว่าง “วารสารห้องสมุด” และสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กับสมาชิก ผู้มีอุปการคุณ และผู้อ่านทุก ๆ ท่าน.

๒. ให้เป็นศูนย์กลางแห่งการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนทัศนะซึ่งกันและกัน ระหว่างผู้ที่มีความคิดก้าวหน้า มีเหตุผลดี และประสงค์ที่จะให้มีการพัฒนากิจการห้องสมุดของไทย.

๓. ให้เป็นศูนย์กลางที่บรรณารักษ์, ผู้มีส่วนรับผิดชอบในการดำเนินงานห้องสมุด และผู้ใช้บริการห้องสมุด ใช้เป็นท่ระบายออกซึ่งสิ่งที่อดอันตันใจ และเสนออุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินงานห้องสมุด เพื่อขอความคิดเห็น การเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น.

๔. ให้เป็นศูนย์กลางรับฟังความคิดเห็น การติชม และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดทำ “วารสารห้องสมุด” จากบุคคลผู้หวังดี ซึ่งจะเป็นผู้ใดก็ได้ เพื่อการพัฒนาให้ดีขึ้น.

ชลัช ลีละวณิช ผู้ควบคุม.

การอบรมบรรณารักษ์ของสมาคมห้องสมุดฯ จะเปิดเมื่อใด

ถาม

๑. นานแล้วนะที่ดิฉันไม่ได้ติดต่อกับอาจารย์ทราบดีเลย คิดว่าอาจารย์คงอภัยที่พอได้พบข่าวก็มีเรื่องต้องขอความช่วยเหลือจากอาจารย์ทันที คือดิฉันอยากจะขอความกรุณาอาจารย์ช่วยแจ้งให้ดิฉันทราบว่า ทางสมาคมห้องสมุดฯ จะเปิดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดไม่ว่าจะเป็นห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะหรือห้องสมุดประชาชน และถ้าจะ

เปิดอบรม จะเปิดเมื่อไร ตั้งแต่วันที่เท่าไรถึงวันที่เท่าไร ค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการอบรมทั้งหมดเท่าไร ทั้งนี้ ก็เพราะทางจังหวัดจะพิจารณาส่งคนเข้ารับการอบรมเพื่อจะบรรจุเข้าทำงานที่ห้องสมุดประชาชนลำปางค่ะ.

๒. ดิฉันจึงขอความกรุณาอาจารย์ช่วยแจ้งให้ดิฉันทราบโดยด่วนด้วยนะคะ และอยากจะเรียนถามว่าเคยมีอาจารย์ยังนิยมรับประทานแห่นม่อหรือเปล่า เผื่อว่าทางจังหวัดส่งใครมาอบรม ดิฉันจะได้ฝากไปให้อาจารย์ค่ะ โปรดอย่าลืมบอกด้วย

นะคะ และหวังว่าอาจารย์และครอบครัว (มีหรือยังคะ) คงสบายดีเช่นเดิม นะคะ สำหรับฉบับนี้ขอขอบคุณไว้อย่างดีต่อใหม่ในคราวหน้านะคะ.

อัมภา จินดาวงศ์
ห้องสมุดประชาชนลำปาง.

ตอบ

๑. ผมได้รับจดหมายของคุณอัมภา แล้วด้วยความขอบคุณอย่างยิ่งผมคาดคิดไม่ถึงเลยว่าคุณอัมภาจะยังคงจำผมได้อยู่อีก เพราะว่าหลายปีแล้วที่คุณอัมภาไม่ได้ส่งข่าวคราวมาให้ผมทราบบ้างเลย ผมยังคิดถึงทุกๆ คนที่เป็นชาวลำปาง ซึ่งบางคนก็พอจะจำชื่อเสียได้ผมก็ได้พยายามส่งส.ค.ส. มาถึงทุกปี ทั้งนี้ เพื่อเป็นการแสดงน้ำใจว่าผมยังคงรำลึกถึงคุณอบอูนสนิทสนมเป็นกันเอง และความกรุณาต้อนรับของ “หมู่เฮา” บรรณารักษ์ชาวลำปางอย่างไม่มีเสื่อมคลาย.

เกี่ยวกับเรื่องการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์นี้ ผมยังจำได้ว่าจังหวัดลำปางเคยทำสถิติไว้อย่างยอดเยี่ยมยิ่ง คือ ทุเหมือนจะมีเพียงจังหวัดเดียวในประเทศไทยที่เป็นทั้งจังหวัดที่สามารถเปิดอบรม

วิชานี้ขึ้นได้ถึง ๓ ครั้ง ในช่วงระยะเวลาห่างกันไม่เกิน ๓ ปี ผมเข้าใจว่า ถ้าทางจังหวัดลำปางโดยชมรมห้องสมุดลำปางหาสมาชิกและทุนรอนในการอบรมได้แล้วขอวิทยากร และอุปกรณ์การอบรมไปยังสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ก็คงจะได้รับความร่วมมือส่งมาให้อีก ซึ่งจะได้ประโยชน์มากกว่าส่งคนไปอบรมที่กรุงเทพฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจะเป็นการประหยัดเงินงบประมาณไปได้มากทีเดียว.

ตามปกติ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย จะประกาศเปิดรับสมัครผู้ทำงานในห้องสมุด และครูวุฒิ เข้ารับการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ สาขาห้องสมุดโรงเรียน พวกหนึ่ง และสาขาห้องสมุดเฉพาะอีกพวกหนึ่ง พร้อมกันในราวต้นเดือนกุมภาพันธ์ ทุกปี และจะเปิดรับสมัครเป็นเวลานานประมาณ ๑ เดือน การอบรมจะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคม (อบรมคราวที่แล้วเริ่มวันจันทร์ ที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๑๖) ซึ่งเป็นวันถัดจากวันปิดเทอมปลายของโรงเรียนทั่วไป ใช้เวลาอบรมนานประมาณ ๓๘ วัน วันหนึ่งอบรม ๗ ชั่วโมง หยุดวันอาทิตย์และวันจักรีเท่านั้น การอบรมจะเสร็จสิ้นราวต้นเดือนพฤษภาคม ก่อนที่โรงเรียนทั่วไปจะเปิดเทอมต้น

ส่วนวิชาบรรณารักษศาสตร์ สาขาห้องสมุดประชาชนนั้น กองการศึกษาผู้ใหญ่ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้จัดอบรมประมาณ ๒ ปี ต่อรุ่น และถ้าผมจำไม่ผิด ผมเข้าใจว่าใน พ.ศ. ๒๕๑๗ นั้นถึงกำหนดที่จะเปิดอบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนรุ่นใหม่อีก.

ผู้สมัครเข้ารับการอบรมควรเป็นผู้ที่กำลังทำหน้าที่บรรณารักษ์ หรือครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนที่มีคุณวุฒิอย่างต่ำชั้น ป.กศ. ต้นหรือเทียบเท่า และได้รับอนุญาตจากครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่ให้เข้ารับการอบรมได้.

สมาคมห้องสมุด ฯ เปิดอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ปีละ ๑ ครั้ง เฉพาะในภาคฤดูร้อนนี้เท่านั้น (ยกเลิกการอบรมระหว่างปีตกเทอมภาคต้น ระหว่างเดือนสิงหาคมไปแล้ว) เนื้อหาวิชาที่จะอบรมประกอบด้วย (๑) การบริหารและการดำเนินงานห้องสมุด, (๒) การจัดหาและใช้ประโยชน์จากหนังสือ, (๓) การจัดหมู่และทำบัตรรายการหนังสือ, (๔) การระวังกิจการและซ่อมหนังสือ, และ (๕) การสอนให้นักเรียนหรือผู้ใช้ห้องสมุดรู้จักใช้ห้องสมุด.

ผู้สมัครเข้ารับการอบรมต้องชำระเงินค่าสมัครในวันยื่นใบสมัคร (สมัครทางไปรษณีย์ก็ได้) ดังนี้ :-

ก. อบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดเฉพาะ

ค่าธรรมเนียมการอบรม	๕๐.๐๐ บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	๓๕๐.๐๐ บาท
ค่าบำรุงห้องสมุด	๕.๐๐ บาท

ข. อบรมบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน

ค่าธรรมเนียมการอบรม	๕๐.๐๐ บาท
ค่าบำรุงห้องสมุด	๕.๐๐ บาท
ค่าวัสดุสิ้นเปลือง	

อบรมตลอด ๓๘ วัน	๓๕๐.๐๐ บาท
อบรมมาแล้ว ๑ หมวด	๒๕๐.๐๐ บาท
อบรมมาแล้ว ๒ หมวด	๑๕๐.๐๐ บาท
อบรมมาแล้ว ๓ หมวด	๕๐.๐๐ บาท

(หมายเหตุ คำว่า “อบรมมาแล้ว

๑ หมวด ๒ หมวด ๓ หมวด” หมายความว่า ผู้สมัครเข้ารับการอบรมครั้งนี้เคยเข้ารับการอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ สาขาห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งสมาคมห้องสมุด ฯ เคยจัดขึ้นระหว่างโรงเรียนปีตกเทอมภาคต้น เดือนสิงหาคม ประมาณเทอมละ ๑๑ วันมาแล้ว ๑ ปี ๒ ปี และ ๓ ปี ตามลำดับ).

ก. ราคานั่งสัปดาห์ที่ควรมีในการอบรม

๑. แผนการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยม

ของคิวและครรชนสัมพันธ์

ปกแข็ง ๑๐๐.๐๐ บาท

ปกอ่อน ๘๐.๐๐ บาท

๒. หัวเรื่องสำหรับหนังสือ

ภาษาไทย ๔๐.๐๐ บาท

๓. การระวังกษาและซ่อม

หนังสือ ๕.๐๐ บาท

๔. วิทยิกเลขหมู่

๕.๐๐ บาท

๕. การสอนให้นักเรียนรู้จัก

ใช้ห้องสมุด ๑๕.๐๐ บาท

ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่ผมเรียนมาให้ทราบ
นี้ เป็นค่าใช้จ่ายที่สมาคมห้องสมุด ฯ
กำหนดไว้เมื่อต้นปี ๒๕๑๖ ก่อนที่จะมีการ
เปลี่ยนแปลงราคาสินค้าในท้องตลาด ถ้า
คุณอภาจะคิดประมาณการสำหรับปีหน้า
ควรจะเอา ๒ คูณเอาไว้ เพราะค่าใช้จ่าย
ต้องเปลี่ยนแปลงแน่ ๆ ตามภาวะเศรษฐกิจ
และถ้าจะให้ดีกว่านี้ ในราวปลายเดือน
มกราคม คุณอภาลองจดหมายขอไป

สมัครไปที่สมาคมห้องสมุด ฯ ก็ะทราบ
รายละเอียดค่าใช้จ่ายที่แน่นอน.

ตามที่ผมเรียนมานี้ หวังว่าพอจะทำให้
คุณอภาเข้าใจรายละเอียดได้อย่างย่อ ๆ
ถ้ามีอะไรสงสัยอีกก็ขอได้กรุณาถามไป
ใหม่ ผมยินดีรับใช้เสมอ และรู้สึกดีใจ
ทุกครั้งที่ได้รับจดหมาย.

๒. ขอขอบคุณอย่างยิ่งสำหรับน้ำใจที่
จะส่งแนมลำปางของโปรดของชอบไปให้
ผมถึงกรุงเทพ ฯ แต่ผมมีบางสิ่งสงสัยว่า
จะได้มาขอรับประทานเองที่ลำปางมากกว่า
ผมขอฝากความคึกถึงมายัง “หมู่เฮา”
ชาวชมรมห้องสมุดลำปางทุก ๆ คน
โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์แจ่มจิตต์
เลาหะวัฒน์, พี่สมบุญ งามรักษ์,
คุณเขาวภา อุตสาหนันทน์, คุณพองจันทร์
คันวรรณ และคนอื่น ๆ ที่ยังนึกขอไม่ออก
ทุก ๆ คนคงสบายดี และกรุณาอย่าลืม
ส่งข่าวความเคลื่อนไหวของห้องสมุด
ประชาชนลำปาง และชมรมห้องสมุด
ลำปางไปให้ทราบบ้าง ขอขอบคุณ.

ชลัช ลีชะวณิช

“บ้านนอกนา” โดย “สีฟ้า”

นวนิยายที่หวังจะได้รับรางวัลยอดเยี่ยม

จากคณะกรรมการจัดงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ

ประจำปี ๒๕๑๗

ข้าวอกนา ข้าวที่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ ข้าวที่ถูกทอดทิ้ง ถูก
หมางเมินจากเจ้าของนา เพราะเป็นข้าวที่อยู่นอกนา.

ชีวิตของคำตัวเอกของเรื่องนักเหมือนขำวนอกนา คำกับเดือนเกิดจากแม่คนเดียวกัน แต่คนละพ่อ คำมีพ่อเป็นอเมริกันผิวดำ เดือนมีพ่อเป็นอเมริกันผิวขาว การมีพ่อแตกต่างกัน ทำให้ชีวิตของเดือนเหมือนขำในนา ชีวิตของคำเหมือนขำวนอกนา.

ปัจจุบันเราอาจจะยังไม่เห็นบุคคลที่ชะตาชีวิตกำหนดมาให้เหมือนอย่างคำ
แต่ต่อไปข้างหน้าเราจะพบเห็นบุคคลเช่นด้ามาก และเขาเหล่านั้นจะเป็นส่วน
หนึ่งของปัญหาสังคม.

สัพพัญญูเขียนเรื่องนี้ไว้ว่าสภาพชีวิตของดำและเดือนได้อย่างแจ่มชัดด้วย
สำนวนกินใจและละเมียดละไม สัพพัญญูพยายามจะเน้นให้เห็นว่า ความจริงแล้ว
เด็กอย่างดำจะไม่เป็นปัญหาเลย ถ้าดำเป็นเด็กที่มีพ่อแม่หรือมีใครเอาใจใส่
พยายามแก้ไขนิสัยไม่ดีไม่งาม ขัดเกลามาให้ดีขึ้น และสังคมยอมรับผู้เกิดมา
มีสภาพอย่างดำ ดังนั้นก็คงจะไม่กลายเป็นเศษสังคม ที่มีส่วนทำให้สังคมบูดเน่า
เมื่อดำเติบโตเป็นสาวขึ้นมา.

ชุดละ ๒ เล่ม กระดาษปอนด์ ราคา ๑๒๐ บาท

กระดาษปรุ๊ฟ ราคา ๑๐๐ บาท

ห้างหุ้นส่วนจำกัด บรรณกิจเทรดดิ้ง

๓๔ ถนนนครสวรรค์ ผ่านฟ้า กรุงเทพมหานคร

โทร. ๘๒๕๕๒๐

เป็นสมาชิก “สโมสรนักอ่าน” เสียวันนี้

ในฐานะที่ “แพร่พิทยา” เป็นสำนักพิมพ์มาตรฐาน มีผลงานด้านภาษาและหนังสืออันเป็นที่เชื่อถือตลอดมาเป็นเวลาช้านาน ในกิจกรรมด้านหนังสือ “แพร่พิทยา” ก็ได้ให้การสนับสนุนทุกโอกาส ในขณะเดียวกัน สำนักพิมพ์ก็ได้สำนึกในพระคุณของท่านผู้อ่านทั้งหลายที่มีอุปการะต่อ “แพร่พิทยา” เสมอมา

“แพร่พิทยา” จึงได้จัดให้มี “สโมสรนักอ่าน” ขึ้น เปิดดำเนินการตั้งแต่วันที่ ๒๕๑๕ เป็นต้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางให้นักอ่านทุกท่านได้รับทราบความเคลื่อนไหวในวงการหนังสือและแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างสมาชิกด้วยกัน ซึ่งได้รับความสนใจจากผู้อ่านโดยการสมัครเข้าเป็นสมาชิกด้วยกันเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้โดยยึดถือแนวนโยบายเพื่อผลประโยชน์ของผู้อ่านเป็นสำคัญ

สโมสรนักอ่านมีระเบียบการดังนี้ :-

๑. สโมสรจะจัดจำหน่ายหนังสือต่าง ๆ ให้แก่ท่านสมาชิกในราคาถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ และนอกเหนือไปจากหนังสือที่จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์แพร่พิทยาแล้ว ทางสโมสรก็จะพยายามจัดหาหนังสือที่มีสาระจากสำนักพิมพ์อื่นและจากต่างประเทศมาเสนอแก่ท่านด้วยในราคาถูกที่สุดอีกเช่นกัน
๒. ท่านผู้สนใจการอ่านหนังสือทุกท่าน ทุกวัย ทุกอาชีพ มีสิทธิ์เป็นสมาชิก โดยเสียค่าสมาชิกเพียงปีละ ๒๐ บาท ซึ่งทางสโมสรจะได้ใช้เงินค่าสมาชิกเป็นค่าไปรษณีย์ ค่ากระดาษ และค่าพิมพ์หนังสือเวียนสำหรับสมาชิก
๓. สมาชิกทุกท่านมีสิทธิ์ส่งคำวิจารณ์หนังสือที่ท่านได้อ่านแล้วเพื่อสมาชิกท่านอื่น ๆ จะได้รับประโยชน์จากการอ่านและความคิดเห็นนั้น โดยทางสโมสรจะนำจัดพิมพ์ลงในหนังสือเวียน
๔. ในรอบปีของสมาชิกภาพ ท่านสมาชิกจะต้องขอหนังสืออย่างน้อยปีละสามเรื่อง
๕. สมาชิกแต่ละท่าน จะขอหนังสือคราวละกี่เรื่องก็ได้ แต่มีสิทธิ์ขอได้เรื่องละหนึ่งเล่มเท่านั้น

ใบสมัครเป็นสมาชิก “สโมสรนักอ่าน”

ชื่อ..... โทรศัพท์.....

ที่อยู่.....

ประเภทของหนังสือที่ท่านสนใจ.....

นักประพันธ์ที่ท่านชอบ.....

รูปเล่มและคุณภาพของหนังสือที่ท่านชอบ.....

ปกแข็ง

ปกอ่อน

กระดาษปอนด์

กระดาษปรู๊ฟ

ลงชื่อ.....

วันที่.....

สำหรับเจ้าหน้าที่

หมายเลขสมาชิก..... วันที่รับ.....